

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

14 janvier 2005

PROJET DE LOI

**modifiant diverses dispositions en
vue de renforcer la lutte contre la traite
et le trafic des êtres humains**

SOMMAIRE

1. Résumé	3
2. Exposé des motifs	6
3. Avant-projet	34
4. Avis du Conseil d'Etat	41
5. Projet de loi	47
6. Annexe	60

LE GOUVERNEMENT DEMANDE L'URGENCE CONFORMÉMENT À L'ARTICLE 80
DE LA CONSTITUTION.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

14 januari 2005

WETSONTWERP

**tot wijziging van diverse bepalingen met
het oog op de versterking van de strijd
tegen mensenhandel en mensensmokkel**

INHOUD

1. Samenvatting	3
2. Memorie van toelichting	6
3. Voorontwerp	34
4. Advies van de Raad van State	41
5. Wetsontwerp	47
6. Bijlage	60

DE SPOEDBEHANDELING WORDT DOOR DE REGERING GEVRAAGD
OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 80 VAN DE GRONDWET.

Le Gouvernement a déposé ce projet de loi le 14 janvier 2005.

De Regering heeft dit wetsontwerp op 14 januari 2005 ingediend.

Le «bon à tirer» a été reçu à la Chambre le 24 janvier 2005.

De «goedkeuring tot drukken» werd op 24 januari 2005 door de Kamer ontvangen.

cdH	: Centre démocrate Humaniste
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
ECOLO	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
FN	: Front National
MR	: Mouvement Réformateur
N-VA	: Nieuw - Vlaamse Alliantie
PS	: Parti socialiste
sp.a - spirit	: Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
Vlaams Belang	: Vlaams Belang
VLD	: Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 51 0000/000 : Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif

QRVA : Questions et Réponses écrites

CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)

CRABV : Compte Rendu Analytique (couverture bleue)

CRIV : Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
(PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)

PLEN : Séance plénière

COM : Réunion de commission

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 51 0000/000 : Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer

QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden

CRIV : Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)

CRABV : Beknopt Verslag (blauwe kaft)

CRIV : Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)

PLEN : Plenum

COM : Commissievergadering

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes :

Place de la Nation 2
1008 Bruxelles

Tél. : 02/ 549 81 60

Fax : 02/549 82 74

www.laChambre.be

e-mail : publications@laChambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :

Natieplein 2

1008 Brussel

Tel. : 02/ 549 81 60

Fax : 02/549 82 74

www.deKamer.be

e-mail : publicaties@deKamer.be

RÉSUMÉ

Le présent projet de loi a pour premier objet d'apporter les modifications nécessaires aux infractions de traite et de trafic des êtres humains pour mettre en conformité notre droit avec les instruments de droit international et de droit européen suivants: d'une part, le Protocole visant à prévenir, réprimer et punir la traite des personnes, en particulier des femmes et des enfants, additionnel à la Convention des Nations Unies contre la criminalité transnationale organisée, et le Protocole contre le trafic illicite de migrants par terre, mer et air, additionnel à la Convention des Nations Unies contre la criminalité transnationale organisée, signés à Palerme le 15 décembre 2000, d'autre part, la décision-cadre du 19 juillet 2002 du Conseil de l'Union européenne relative à la lutte contre la traite des êtres humains (à transposer avant le 1er août 2004), la directive du 28 novembre 2002 du Conseil de l'Union européenne visant à définir l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers, et la décision-cadre du 28 novembre 2002 du Conseil de l'Union européenne visant à renforcer le cadre pénal pour la répression de l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers (à transposer avant le 5 décembre 2004).

Dans ce contexte, l'incrimination de traite des êtres humains n'est plus limitée aux seuls étrangers comme le prévoit l'actuel article 77bis de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers; elle a donc été déplacée vers le Code pénal, à l'article 433quinquies. Parallèlement, l'article 77bis a été modifié afin de viser spécifiquement et exclusivement le trafic des êtres humains. L'incrimination de traite vise désormais explicitement une série de formes d'exploitation, sexuelle et économique. Des circonstances aggravantes nouvelles ont été prévues, telles que la mise en danger de la vie de la victime ou l'implication d'une organisation criminelle. Les sanctions ont également dû être adaptées pour se conformer aux seuils de peine imposés par les ins-

SAMENVATTING

Dit ontwerp van wet strekt in de eerste plaats er toe de nodige wijzigingen aan te brengen met betrekking tot de misdrijven mensenhandel en mensen-smokkel teneinde het Belgisch recht in overeenstemming te brengen met de volgende instrumenten van het internationaal en het Europees recht: enerzijds de aanvullende protocollen bij het verdrag van de Verenigde Naties tegen transnationale georganiseerde misdaad, inzake de preventie, bestrijding en bestraffing van mensenhandel, in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel, en tegen de smokkel van migranten over land, over de zee en in de lucht, ondertekend te Palermo op 15 december 2000 en anderzijds het kaderbesluit van 19 juli 2002 van de Raad van de Europese Unie inzake bestrijding van mensenhandel (om te zetten voor 1 augustus 2004), de richtlijn van 28 november 2002 van de Raad van de Europese Unie tot omschrijving van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf en het kaderbesluit van 28 november 2002 van de Raad van de Europese Unie tot versterking van het strafrechtelijk kader voor de bestrijding van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf (om te zetten voor 5 december 2004).

De strafbaarstelling mensenhandel is niet langer enkel beperkt tot vreemdelingen, zoals bepaald in het huidige artikel 77bis van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen. Deze strafbaarstelling is dan ook verplaatst naar artikel 433quinquies van het Strafwetboek. Tegelijkertijd is artikel 77bis gewijzigd zodat specifiek en uitsluitend wordt verwezen naar mensen-smokkel. De strafbaarstelling mensenhandel heeft voortaan uitdrukkelijk betrekking op een aantal vormen van zowel seksuele als economische uitbuiting. Er is voorzien in nieuwe verzwarende omstandigheden, zoals het in gevaar brengen van het leven van een slachtoffer of de betrokkenheid van een criminele organisatie. De straffen moesten tevens worden

truments précités. Eu égard aux conséquences dramatiques que peuvent avoir les infractions de traite et de trafic des êtres humains et dans un souci de cohérence, les circonstances aggravantes et les peines retenues pour la traite des êtres humains dans le projet ont aussi été prévues pour l'infraction de trafic.

Ensuite, le projet adapte l'article 77 de la loi du 15 décembre 1980 précitée pour mettre en œuvre les instruments européens du 22 novembre 2002. La principale adaptation concerne la peine d'emprisonnement qui a été élevée afin de permettre l'extradition ou la remise dans le cadre du mandat d'arrêt européen.

En deuxième lieu, le projet reprend largement le contenu du projet de loi n°51-640/1 modifiant le Code pénal et la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers en vue de renforcer les sanctions à l'égard des personnes qui se livrent à la traite et au trafic de mineurs non accompagnés. Il étend toutefois la portée de la circonstance aggravante prévue en matière de traite comme de trafic à tous les mineurs. En outre, il précise la portée de l'incrimination d'exploitation de la mendicité prévue par le projet précité. Il ne s'agit pas ici de recriminaliser le délit de mendicité, mais, à l'instar de ce qui existe en matière de prostitution, de punir celui qui exploite la mendicité d'autrui. Par ailleurs, le projet intègre l'article 82 de la loi de 1965 relative à la protection de la jeunesse.

En troisième lieu, le projet introduit dans le Code pénal l'infraction d'abus de la vulnérabilité d'autrui en louant, vendant ou mettant à disposition un bien immobilier en vue d'un profit anormal. Cette infraction a été reprise de l'article 77bis, § 1er bis, de la loi de 1980, relatif aux «marchands de sommeil» qui abusent de la situation administrative précaire ou illégale d'étrangers pour mettre à leur disposition, leur louer ou leur vendre un bien immobilier à un prix anormalement élevé. Le projet a pour objectif d'élargir cette protection à tous, étrangers et Belges. En

aangepast teneinde in overeenstemming te zijn met de strafdrempels waarin de voornoemde instrumenten voorzien. Gelet op de dramatische gevolgen die de misdrijven mensenhandel en mensensmokkel kunnen hebben en met het oog op samenhang zijn de in het ontwerp opgenomen verzwarende omstandigheden en straffen voor mensenhandel eveneens bepaald voor het misdrijf smokkel.

Voorts voorziet het ontwerp in de aanpassing van artikel 77 van de voornoemde wet van 15 december 1980 met het oog op de tenuitvoerlegging van de Europese instrumenten van 22 november 2002. De voornaamste aanpassing betreft de gevangenisstraf die verhoogd is teneinde uitlevering of overlevering in het kader van het Europees aanhoudingsbevel mogelijk te maken.

In tweede plaats herneemt het ontwerp de inhoud van het ontwerp van wet nr. 51-640/1 tot wijziging van het Strafwetboek en van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen met het oog op een verzwaring van de straffen voor personen die zich schuldig maken aan smokkel van en handel in niet-begeleide minderjarigen. De draagwijdte van de verzwarende omstandigheid waarin zowel van de handel als voor de smokkel is voorzien, wordt evenwel uitgebreid naar alle minderjarigen. Daarenboven is de draagwijdte bepaald van de strafbaarstelling uitbuiting van bedelarij bedoeld in voornoemd ontwerp. Het is niet de bedoeling het misdrijf bedelarij opnieuw strafbaar te stellen maar wel, naar het voorbeeld van prostitutie, eenieder te straffen die andermans bedelarij uitbuit. In het ontwerp is overigens artikel 82 van de wet van 1965 betreffende de jeugdbescherming opgenomen.

In de derde plaats wordt krachtens het ontwerp het misdrijf misbruik van andermans kwetsbaarheid door een onroerend goed te verhuren, te verkopen of ter beschikking te stellen met het oog op abnormaal profijt in het Strafwetboek opgenomen. Dit misdrijf is overgenomen uit artikel 77bis, § 1bis, van de wet van 1980 in verband met de huisjesmelkers die de preciaire of onwettige administratieve toestand van vreemdelingen misbruiken om hen een onroerend goed ter beschikking te stellen, te verhuren of te verkopen aan een abnormaal hoge prijs. Het ontwerp

effet, la vulnérabilité dont il est abusé, peut également avoir pour cause la fragilité de la situation sociale. Cette infraction est désormais envisagée de façon autonome et plus comme une forme particulière de traite des êtres humains.

Enfin, il procède à quelques adaptations de la loi du 13 avril 1995 contenant des dispositions en vue de la répression de la traite des êtres humains et de la pornographie infantine et de la loi du 15 février 1993 créant le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme, afin d'en optimiser l'application.

strekt ertoe deze bescherming naar iedereen uit te breiden, zowel naar vreemdelingen als naar Belgen. De kwetsbaarheid waarvan misbruik wordt gemaakt, kan immers ook het gevolg zijn van de fragiliteit van de sociale situatie. Dit misdrijf wordt voortaan als een autonoom misdrijf en niet langer als een bijzondere vorm van mensenhandel beschouwd.

Ten slotte wordt overgegaan tot enkele aanpassingen van de wet van 13 april 1995 houdende bepalingen tot bestrijding van de mensenhandel en van de kinderpornografie en van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding teneinde de toepassing ervan te optimaliseren.

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Ce projet de loi s'inscrit dans le cadre tracé par le Protocole visant à prévenir, réprimer et punir la traite des personnes, en particulier des femmes et des enfants, additionnel à la Convention des Nations Unies contre la criminalité transnationale organisée, et le Protocole contre le trafic illicite de migrants par terre, mer et air, additionnel à la Convention des Nations Unies contre la criminalité transnationale organisée, signés à Palermo le 15 décembre 2000, ainsi que des instruments européens suivants: la décision-cadre du 19 juillet 2002 du Conseil de l'Union européenne relative à la lutte contre la traite des êtres humains, la directive du 28 novembre 2002 du Conseil de l'Union européenne visant à définir l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers, et la décision-cadre du 28 novembre 2002 du Conseil de l'Union européenne visant à renforcer le cadre pénal pour la répression de l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers.

La Belgique doit mettre en œuvre la décision-cadre du 19 juillet 2002 avant le 1er août 2004, et la directive et la décision-cadre du 28 novembre 2002 avant le 5 décembre 2004. La procédure de ratification du Protocole des Nations Unies contre la traite des êtres humains et du Protocole des Nations Unies contre le trafic illicite de migrants est en cours (projet de loi d'assentiment n° 51-874/2).

Les Nations Unies ont décidé qu'un instrument spécifique additionnel à la Convention contre la criminalité transnationale organisée était nécessaire pour combattre la traite des êtres humains, dans la mesure où la traite des êtres humains, notamment des femmes et des enfants, à des fins de travail forcé ou d'exploitation sexuelle, prend de plus en plus d'ampleur et est liée à la criminalité organisée. Le Protocole de Palermo n'est pas le premier instrument des Nations Unies à s'attaquer au phénomène de la traite des êtres humains. La Convention des Nations Unies du 21 mars 1950 pour la répression de la traite des êtres humains et de l'exploitation de la prostitution d'autrui appréhendait déjà ce phénomène, mais dans un contexte moins large. Aux termes du protocole, les États doivent pénaliser la traite des êtres humains, prendre des mesures de prévention tel le renforcement des contrôles aux frontières et de la sécurité des documents de voyage ou d'identité afin de détecter les filières, protéger les victimes en leur permettant de rester sur leur territoire et

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit ontwerp van wet ligt in het verlengde van de aanvullende protocollen bij het verdrag van de Verenigde Naties tegen transnationale georganiseerde misdaad, inzake de preventie, bestrijding en bestraffing van mensenhandel, in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel, en tegen de smokkel van migranten over land, over de zee en in de lucht, ondertekend te Palermo op 15 december 2000, alsmede van de volgende Europese instrumenten: het kaderbesluit van 19 juli 2002 van de Raad van de Europese Unie inzake bestrijding van mensenhandel, de richtlijn van 28 november 2002 van de Raad van de Europese Unie tot omschrijving van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf en het kaderbesluit van 28 november 2002 van de Raad van de Europese Unie tot versterking van het strafrechtelijk kader voor de bestrijding van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf.

België moet voor 1 augustus 2004 overgaan tot de tenuitvoerlegging van het kaderbesluit van 19 juli 2002, en voor 5 december 2004 tot die van de richtlijn en het kaderbesluit van 28 november 2002. Thans loopt de procedure tot bekrachtiging van de protocollen van de Verenigde Naties tegen mensenhandel en tegen de smokkel van migranten (ontwerp van wet houdende instemming nr. 51-874/2).

De Verenigde Naties hebben beslist dat een specifiek instrument ter aanvulling van het verdrag tegen transnationale georganiseerde misdaad nodig was om mensenhandel te bestrijden aangezien mensenhandel, in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel, met het oog op gedwongen arbeid of seksuele uitbuiting steeds meer voorkomt en verband houdt met de georganiseerde criminaliteit. Het protocol van Palermo is niet het eerste instrument van de Verenigde Naties dat ertoe strekt de strijd aan te binden met het verschijnsel mensenhandel. De overeenkomst van de Verenigde Naties van 21 maart 1950 ter bestrijding van de handel in mensen en van de exploitatie van eens anders prostitutie strekte reeds ertoe dit verschijnsel aan te pakken, zij het in een minder brede context. Naar luid van het protocol moeten de Staten mensenhandel strafbaar stellen, maatregelen nemen ter voorkoming ervan, zoals strengere controles aan de grenzen en een betere beveiliging van de reis- of identiteitsdocumenten teneinde de netwerken op te sporen en de slachtoffers te

leur assurant une procédure judiciaire tenant compte de leurs préoccupations.

Concernant le trafic de migrants, les Nations Unies ont adopté un Protocole contre le trafic de migrants, additionnel à la Convention contre la criminalité transnationale organisée. Les groupes criminels organisés ont mis en place des réseaux extrêmement sophistiqués de trafic de migrants, exploitant la misère humaine, tirant des profits considérables et mettant souvent en danger la vie et la sécurité des migrants lors des transports clandestins. Les Nations Unies ont adopté un protocole dont le principe fondateur n'est pas d'organiser la poursuite ou la prise de mesures contre les migrants pour migration illicite, mais de réprimer les groupes criminels organisés qui mettent en place des filières de migration clandestine, dans un but de profit matériel. Ainsi, le protocole criminalise le trafic de migrants, tout en reconnaissant dans le préambule que l'émigration n'est pas un crime en soi, qu'une action efficace contre le trafic de migrants nécessite une coopération internationale également dans l'aide au développement et que les migrants doivent être traités avec humanité et ont parfois besoin de protection.

Au niveau européen, une nouvelle impulsion a été donnée par l'article 29 du traité d'Amsterdam, qui fait expressément référence à la traite des êtres humains. Dans ce cadre, la Commission a déposé le 21 décembre 2000 une proposition de décision-cadre relative à la traite des êtres humains. L'Union européenne se devait de compléter le travail important réalisé par les Nations unies. À l'égard de l'infraction pénale grave que constitue la traite des êtres humains, il faut non seulement que chaque État membre engage une action particulière, mais il est également nécessaire d'adopter une approche globale, dont la définition d'éléments du droit pénal communs à tous les États membres, notamment en matière de sanctions effectives, proportionnées et dissuasives, fait partie intégrante. Conformément aux principes de subsidiarité et de proportionnalité, la décision-cadre se limite au minimum requis pour réaliser ces objectifs au niveau communautaire et n'excède pas ce qui est nécessaire à cette fin. Il a été prévu contre les auteurs de ces infractions, des sanctions suffisamment sévères pour faire entrer la traite des êtres humains dans le champ d'application des instruments déjà adoptés pour lutter contre la criminalité organisée, tels que l'action commune 98/699/JAI du Conseil du 3 décembre 1998 concernant le blanchiment d'argent, l'identification, le dépis-

bleschermer door hen de mogelijkheid te bieden op het grondgebied te blijven en hen een gerechtelijke procedure te waarborgen, rekening houdend met hun bekommernissen.

Inzake smokkel van migranten hebben de Verenigde Naties het aanvullend protocol tegen de smokkel van migranten bij het verdrag tegen transnationale georganiseerde misdaad goedgekeurd. De georganiseerde criminele groepen hebben uiterst gesofisticeerde netwerken van migrantensmokkel opgezet waarbij zij de menselijke ellende uitbuiten, aanzienlijke winst boeken en het leven en de veiligheid van de migranten bij het clandestien vervoer vaak in gevaar brengen. De Verenigde Naties hebben een protocol aangenomen dat niet zozeer bedoeld is om het vervolgen van de migranten of het treffen van maatregelen tegen hen wegens illegale migratie te organiseren, maar wel om de georganiseerde criminele groepen te bestrijden die netwerken van clandestiene migratie opzetten met het oog op materieel profijt. Zo wordt in het protocol de smokkel van migranten strafbaar gesteld. In de preambule wordt evenwel erkend dat emigratie op zich geen misdrijf is, dat een doeltreffend optreden tegen de smokkel van migranten tevens internationale samenwerking op het vlak van ontwikkelingshulp vereist en dat de migranten humanaan moeten worden behandeld en soms bescherming behoeven.

Op Europees niveau heeft artikel 29 van het verdrag van Amsterdam, dat uitdrukkelijk verwijst naar mensenhandel, voor een nieuwe impuls gezorgd. In dat verband heeft de Commissie op 21 december 2000 een voorstel voor een kaderbesluit inzake bestrijding van mensenhandel ingediend. De Europese Unie moest het belangrijke werk van de Verenigde Naties voltooien. Mensenhandel is een ernstig strafrechtelijk misdrijf en vereist niet alleen dat elke lidstaat individueel optreedt, maar tevens dat een algemene benadering tot stand wordt gebracht, waarvan de omschrijving van de strafrechtelijke elementen die alle lidstaten gemeen hebben, inzonderheid inzake doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties, integraal deel uitmaakt. Overeenkomstig de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid beperkt het kaderbesluit zich tot de minimumeisen om deze doelstellingen op het niveau van de EU te verwezenlijken en gaat het derhalve niet verder dan wat met het oog daarop noodzakelijk is. Voor de daders van een dergelijk misdrijf is voorzien in sancties die streng genoeg zijn zodat mensenhandel onder het toepassingsgebied valt van de reeds aangenomen instrumenten ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit, zoals het gemeenschappelijk optreden 98/699/JBZ van de Raad van 3 december 1998 inzake het witwassen van geld, de identificatie, opsporing, bevr-

tage, le gel ou la saisie et la confiscation des instruments et des produits du crime et l'action commune 98/733/JAI du Conseil du 21 décembre 1998 relative à l'incrimination de la participation à une organisation criminelle dans les États membres de l'Union européenne.

Concernant le trafic de migrants, l'Union européenne a adopté le 28 novembre 2002 la directive visant à définir l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers et la décision-cadre visant à renforcer le cadre pénal pour la répression de l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers. L'objet de ces instruments est le rapprochement des législations existantes, notamment en ce qui concerne la définition des incriminations et la fixation de règles minimales en matière de sanctions, de responsabilité des personnes morales et de compétence juridictionnelle. Ces règles s'appliquent tant aux États membres de l'Union européenne, qu'à l'Islande et à la Norvège dans le cadre du développement de l'acquis Schengen. Le rapprochement législatif doit s'envisager dans le cadre de la création d'un espace commun de liberté, de sécurité et de justice qui implique que certaines infractions puissent être poursuivies de façon similaire quel que soit le pays dans lequel elles sont réalisées. L'objectif est d'éviter que certains États ne deviennent des « États refuges » pour la criminalité. De plus, ce rapprochement des législations doit permettre l'amélioration de l'entraide judiciaire internationale en évitant que celle-ci se voie opposer le principe de double incrimination. À l'heure actuelle, le droit belge rencontre déjà largement les exigences des instruments adoptés par les Nations Unies et l'Union européenne.

Le présent projet de loi a pour objet d'apporter les modifications nécessaires aux incriminations de traite et de trafic des êtres humains, pour mettre en conformité notre droit avec le droit international et le droit européen, notamment en ce qui concerne les seuils de peine prévus dans les décisions-cadre européennes. Il porte également une attention particulière aux victimes mineures exploitées dans le cadre de la traite ou victimes du trafic des êtres humains et reprend une partie du contenu du projet de loi n°51-640/1 modifiant le Code pénal et la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, en vue de renforcer les sanctions à l'égard des personnes qui se livrent à la traite et au trafic de mineurs non accompagnés (projet relevé de caducité). Le projet élargit par ailleurs la protection contre les marchands de sommeil à toutes les personnes et plus seulement à l'égard des étrangers. Enfin, il procède à quelques adaptations de la loi du 13 avril 1995 contenant des dispositions en vue de la répres-

zing, inbeslagneming en confiscatie van hulpmiddelen en van de opbrengsten van misdrijven en het gemeenschappelijk optreden 98/733/JBZ van de Raad van 21 december 1998 inzake de strafbaarstelling van deelneming aan een criminele organisatie in de lidstaten van de Europese Unie.

Met betrekking tot migrantensmokkel heeft de Europese Unie op 28 november 2002 de richtlijn tot omschrijving van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf en het kaderbesluit tot versterking van het strafrechtelijk kader voor de bestrijding van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf goedgekeurd. Deze instrumenten strekken tot onderlinge aanpassing van de bestaande wetgevingen, vooral wat de omschrijving van de strafbaarstellingen en de bepaling van minimumregels inzake sancties, aansprakelijkheid van rechtspersonen en rechtsmacht betreft. Deze regels zijn zowel van toepassing op de lidstaten van de Europese Unie als op IJsland en Noorwegen in het kader van de ontwikkeling van het Schengen-acquis. De onderlinge aanpassing op wetgevend vlak moet worden beschouwd binnen de context van de totstandbrenging van een gemeenschappelijke ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid die onderstelt dat bepaalde misdrijven kunnen worden vervolgd op vergelijkbare wijze, ongeacht het land waarin zij zijn gepleegd. Er wordt beoogd te voorkomen dat bepaalde Staten « toevluchtsoorden » worden voor criminelen. Bovendien moet deze onderlinge aanpassing van de wetgevingen leiden tot een betere internationale wederzijdse rechtshulp daar niet langer een beroep kan worden gedaan op het beginsel van de dubbele strafbaarstelling.

Het Belgisch recht is reeds grotendeels in overeenstemming met de eisen van de door de Verenigde Naties en de Europese Unie aangenomen instrumenten.

Met dit ontwerp van wet wordt beoogd de nodige wijzigingen aan te brengen in de strafbaarstellingen mensenhandel en mensensmokkel teneinde het Belgisch recht in overeenstemming te brengen met het Europees en het internationaal recht, inzonderheid met betrekking tot de strafdrempels waarin de Europese kaderbesluiten voorzien. Het ontwerp besteedt tevens bijzondere aandacht aan de minderjarige slachtoffers die worden uitgebuit in het kader van mensenhandel of het slachtoffer zijn van mensensmokkel en neemt een deel van de inhoud over van ontwerp van wet nr. 51-640/1 tot wijziging van het Strafwetboek en van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen met het oog op een verzwaring van de straffen voor personen die zich schuldig maken aan smokkel van en handel in niet-bege-

sion de la traite des êtres humains et de la pornographie infantine, afin d'en optimiser l'application, ainsi que de la loi du 15 février 1993 créant le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme.

En premier lieu, il s'agit d'adapter le Code pénal et la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, afin de tenir compte de la portée des incriminations prévues dans les instruments internationaux et européens, relatifs à la traite des êtres humains et au trafic de migrants, et adapter les peines qui y sont prévues en conformité avec ces instruments.

L'incrimination de traite des êtres humains n'est plus limitée aux seuls étrangers comme le prévoit l'actuel article 77bis de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers. Elle est à dès lors été déplacée vers le Code pénal, à l'article 433quinquies. Parallèlement, l'article 77bis a été modifié afin de viser spécifiquement et exclusivement le trafic des êtres humains.

La distinction entre la traite et le trafic des êtres humains s'impose. Les Nations Unies ont adopté deux instruments séparés: le Protocole additionnel à la Convention des Nations Unies contre la criminalité transnationale organisée visant à prévenir, réprimer et punir la traite des personnes, en particulier des femmes et des enfants, et le Protocole additionnel à la Convention des Nations Unies contre la criminalité transnationale organisée contre le trafic de migrants par terre, air et mer. L'Union européenne a adopté une décision-cadre relative à la traite des êtres humains, une directive visant à définir l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers et une décision-cadre visant à renforcer le cadre pénal pour la répression de l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers. Dans la décision-cadre relative à la traite des êtres humains, l'Union européenne a clairement décidé qu'il fallait incriminer non seulement la traite des êtres humains transfrontière, mais aussi la traite des êtres humains nationale. Le déplacement de l'article 77bis de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, relati-

leide minderjarigen (ontwerp van verval ontheven). Het ontwerp breidt overigens de bescherming tegen huisjesmelkers uit naar alle personen en niet langer alleen ten aanzien van vreemdelingen. Ten slotte wordt overgegaan tot enkele aanpassingen van de wet van 13 april 1995 houdende bepalingen tot bestrijding van de mensenhandel en van de kinderpornografie teneinde de toepassing ervan te optimaliseren, alsmede van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding.

In de eerste plaats moeten het Strafwetboek en de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen worden aangepast teneinde rekening te houden met de draagwijdte van de strafbaarstellingen waarin de Europese en de internationale instrumenten in verband met mensenhandel en migrantensmokkel voorzien, en moeten de daarin bepaalde straffen overeenkomstig deze instrumenten worden aangepast.

De strafbaarstelling mensenhandel is niet langer beperkt tot buitenlanders alleen, zoals bepaald in het huidige artikel 77bis van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen. Deze strafbaarstelling is dan ook opgenomen in het Strafwetboek, te weten in artikel 433quinquies. Tegelijkertijd is artikel 77bis gewijzigd zodat specifiek en uitsluitend wordt verwezen naar mensensmokkel.

Mensenhandel moet worden onderscheiden van mensensmokkel. De Verenigde Naties hebben twee afzonderlijke instrumenten aangenomen: het aanvullend protocol inzake de preventie, bestrijding en bestraffing van mensenhandel, in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel en het aanvullend protocol tegen de smokkel van migranten over land, over de zee en in de lucht, beide bij het verdrag van de Verenigde Naties tegen transnationale georganiseerde misdaad. De Europese Unie heeft een kaderbesluit inzake bestrijding van mensenhandel, een richtlijn tot omschrijving van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf en een kaderbesluit tot versterking van het strafrechtelijk kader voor de bestrijding van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf goedgekeurd. In het kaderbesluit inzake bestrijding van mensenhandel heeft de Europese Unie duidelijk beslist dat niet alleen transnationale mensenhandel, maar tevens nationale mensenhandel strafbaar moest worden gesteld. De verplaatsing van artikel 77bis van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vesti-

vement à l'infraction de traite, pour en faire un article 433quinquies dans le Code pénal est donc essentiel, car il permettra de faire clairement la distinction entre la traite et le trafic des êtres humains comme le font ces instances internationales.

Outre l'extension de son champ d'application à tous les êtres humains et partant son déplacement vers le Code pénal, l'incrimination de traite a été largement modifiée. Ainsi, elle vise désormais explicitement une série de formes d'exploitation, sexuelle et économique, pour se conformer aux instruments européens précités et au Protocole ONU relatif à la traite des êtres humains en ce qui concerne la finalité de prélèvement d'organes. Il est précisé que le consentement de la personne victime de l'exploitation est inopérant.

En outre, l'avant-projet reprend des circonstances aggravantes prévues dans les instruments européens et internationaux. Les circonstances aggravantes spécifiquement imposées par le droit européen pour la traite des êtres humains sont la mise en danger de la vie de la victime, l'implication d'une organisation criminelle, la vulnérabilité particulière de la victime, le recours à des violences graves ou le fait d'avoir causé un préjudice particulièrement grave à la victime. Les circonstances aggravantes imposées par le droit européen pour le trafic de migrants sont la mise en danger de la vie de la victime et l'implication d'une organisation criminelle.

D'autres circonstances aggravantes ont été reprises de l'article 77bis actuel de la loi de 1980 et des articles 380 et 381 du Code pénal relatifs à l'exploitation de la prostitution: l'usage par l'auteur de manœuvres frauduleuses, de violence, de menaces ou d'une forme quelconque de contrainte, le caractère habituel de l'infraction ou encore l'association de malfaiteurs. La circonstance aggravante liée à la qualité d'officier, de fonctionnaire public, de dépositaire ou d'agent de la force publique agissant à l'occasion de l'exercice de ses fonctions, a été reprise de l'article 417ter du Code pénal relatif à la torture. L'objectif est de donner un signal clair sur le caractère particulièrement inacceptable du comportement commis par ces personnes, qui sape la confiance des victimes et plus largement de la société en ses autorités publiques.

ging en de verwijdering van vreemdelingen in verband met het misdrijf mensenhandel teneinde het in het Strafwetboek op te nemen als artikel 433quinquies, is derhalve essentieel omdat daardoor een duidelijk onderscheid kan worden gemaakt tussen mensenhandel en mensensmokkel, zoals bij de internationale instanties.

Behalve de uitbreiding van het toepassingsgebied naar alle mensen en de daaruit voortvloeiende opheffing ervan in het Strafwetboek is de strafbaarstelling mensenhandel ook aanzienlijk gewijzigd. Zo heeft zij voortaan uitdrukkelijk betrekking op een aantal vormen van zowel seksuele als economische uitbuiting teneinde overeen te stemmen met voornoemde Europese instrumenten en met het VN-protocol inzake mensenhandel wat de doelstelling van het wegnemen van organen betreft. Er wordt vermeld dat de toestemming van de persoon die het slachtoffer is van de uitbuiting niet ter zake doet.

Daarenboven zijn in het ontwerp van wet verzwarende omstandigheden overgenomen waarin de Europese en internationale instrumenten voorzien. De specifiek door het Europees recht opgelegde verzwarende omstandigheden voor mensenhandel zijn het in gevaar brengen van het leven van het slachtoffer, de betrokkenheid van een criminele organisatie, de bijzondere kwetsbaarheid van het slachtoffer, het gebruik van ernstig geweld of het geven bijzonder ernstige schade aan het slachtoffer te hebben toegebracht. De door het Europees recht opgelegde verzwarende omstandigheden voor migrantensmokkel zijn het in gevaar brengen van het leven van het slachtoffer en de betrokkenheid van een criminele organisatie.

Andere verzwarende omstandigheden zijn overgenomen uit het huidige artikel 77bis van de wet van 1980 en uit de artikelen 380 en 381 van het Strafwetboek in verband met de exploitatie van prostitutie: het gebruik door de dader van listige kunstgrepen, geweld, bedreigingen of enige vorm van dwang, het herhaaldelijk karakter van het misdrijf of de vereniging van boosdoeners. De verzwarende omstandigheid in verband met de hoedanigheid van openbaar officier, ambtenaar, drager of agent van de openbare macht die handelt naar aanleiding van de uitoefening van zijn bediening, is overgenomen uit artikel 417ter van het Strafwetboek omtrent foltering. De doelstelling bestaat erin een duidelijk signaal te geven met betrekking tot het bijzonder onaanvaardbare karakter van het gedrag van dergelijke personen waardoor het vertrouwen van de slachtoffers en meer in het algemeen dat van de samenleving in haar openbare autoriteiten wordt ondermijnd.

Il convient de souligner que l'usage de manœuvres frauduleuses, de menaces, de violence ou de contrainte, et l'abus de la vulnérabilité ne sont plus des éléments constitutifs de l'infraction de traite des êtres humains mais des circonstances aggravantes. Les instruments européens nous imposent en effet de renoncer aux *modi operandi* de l'incrimination actuelle lorsqu'il s'agit de mineurs. Dans la mesure où la nouvelle incrimination prévoit que la preuve de l'exploitation devra être désormais apportée, il a été décidé d'y renoncer pour les majeurs également.

Les sanctions ont dû être adaptées pour tenir compte de la gravité des infractions de traite des êtres humains et d'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers des migrants, en particulier lorsque ces dernières infractions sont commises dans un but de lucre (trafic). A cet égard, la Belgique doit se conformer aux seuils de peine imposés dans la décision-cadre du 19 juillet 2002 du Conseil de l'Union européenne relative à la traite des êtres humains, dans la décision-cadre du 28 novembre 2002 du Conseil de l'Union européenne visant à renforcer le cadre pénal pour la répression de l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers, et dans les deux protocoles ONU précités. Les instruments européens prévoient que les infractions précitées et leur tentative doivent être punies de peines permettant l'extradition (ou la remise dans le cadre du mandat d'arrêt européen). Ils prévoient en outre que certaines circonstances aggravantes doivent être punissables de huit ans d'emprisonnement. Les instruments de l'ONU prévoient quant à eux que la traite et le trafic des êtres humains doivent être passibles d'au moins quatre ans de privation de liberté.

Eu égard aux conséquences dramatiques que peuvent avoir ces deux infractions et dans un souci de cohérence, les circonstances aggravantes et les peines retenues pour la traite des êtres humains dans le projet de loi ont aussi été prévues pour l'infraction de trafic.

Dès lors, l'avant-projet propose d'articuler les infractions de traite et de trafic des êtres humains selon le schéma suivant. L'infraction simple (article 433quinquies du Code pénal et article 77bis de la loi de 1980) sera punie d'un an à cinq d'emprisonnement et d'une amende de cinq cents euros à cinquante mille euros, ce qui correspond à la peine d'emprisonnement prévue actuellement par l'article 77bis de la loi de 1980 et par l'article 380 du Code pénal. En vue d'accroître la répression et eu égard aux gains générés par ces formes de criminalité, le maximum de l'amende prévu par ces articles a toutefois été doublé. Le minimum a été conservé pour permettre au juge de se prononcer sur

Er moet worden onderstreept dat het gebruik van listige kunstgrepen, bedreigingen, geweld of dwang en het misbruik van de kwetsbaarheid niet langer bestanddelen van het misdrijf mensenhandel zijn, maar wel verzwarende omstandigheden. Ingevolge de Europese instrumenten moet immers worden afgezien van de *modi operandi* van de huidige strafbaarstelling indien het gaat om minderjarigen. Aangezien de nieuwe strafbaarstelling erin voorziet dat voortaan het bewijs van de exploitatie moet worden geleverd, is beslist ook met betrekking tot meerderjarigen daarvan af te zien.

De sancties moesten worden aangepast om rekening te houden met de ernst van de misdrijven mensenhandel en hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf van migranten, in het bijzonder ingeval deze misdrijven zijn gepleegd uit winstbejag (smokkel). In dit opzicht moet België de strafdrempels in acht nemen die zijn opgelegd in het kaderbesluit van 19 juli 2002 van de Raad van de Europese Unie inzake bestrijding van mensenhandel en in het kaderbesluit van 28 november 2002 van de Raad van de Europese Unie tot versterking van het strafrechtelijk kader voor de bestrijding van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf. Krachtens de Europese instrumenten moeten voornoemde misdrijven en de poging ertoe worden gestraft met straffen die uitlevering mogelijk maken (of overlevering in het kader van het Europees aanhoudingsbevel). Bovendien is bepaald dat sommige verzwarende omstandigheden moeten kunnen worden gestraft met acht jaar gevangenisstraf. Naar luid van de VN-instrumenten moeten mensenhandel en mensensmokkel strafbaar zijn met een vrijheidsstraf van ten minste vier jaar.

Gelet op de dramatische gevolgen die deze twee misdrijven kunnen hebben en met het oog op samenhang zijn de verzwarende omstandigheden en de straffen voor mensenhandel in het ontwerp van wet eveneens bepaald voor het misdrijf smokkel.

Derhalve wordt in het voorontwerp voorgesteld de misdrijven mensenhandel en mensensmokkel op volgende wijze te formuleren. Het misdrijf op zich (artikel 433quinquies van het Strafwetboek en artikel 77bis van de wet van 1980) wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met geldboete van vijfhonderd euro tot vijftigduizend euro, wat overeenkomt met de gevangenisstraf waarin artikel 77bis van de wet van 1980 en artikel 380 van het Strafwetboek thans voorzien. Met het oog op een sterkere bestrijding en gelet op de winsten van dergelijke vormen van criminaliteit is het maximumbedrag van de in deze artikelen bepaalde geldboete evenwel verdubbeld. Het minimum-

la peine avec une grande latitude. En outre, trois niveaux de circonstances aggravantes ont été prévus. Le premier niveau (article 433*sexies* et article 77*ter*) vise les circonstances aggravantes liées à la qualité de l'auteur (qui a autorité sur la victime par exemple). Le deuxième niveau (article 433*septies* et article 77*quater*) comporte les circonstances aggravantes liées à la minorité, aux moyens d'action (usage de la violence, abus de la vulnérabilité, ...), aux conséquences de l'infraction (mutilation grave, mise en danger de la vie de la victime,...) ou aux circonstances de l'acte (activité habituelle, association de malfaiteurs). La circonstance aggravante de minorité de la victime a été déplacée de l'article 433*sexies* à l'article 433*septies* et de l'article 77*ter* à l'article 77*quater*, suite à l'avis du Conseil d'État qui considère que la minorité est une circonstance aggravante plus grave que la vulnérabilité de la victime (sans abus). Comme pour l'exploitation de la mendicité, la notion d'abus a par ailleurs été introduite dans la circonstance aggravante relative à la victime vulnérable pour en déterminer le contenu avec davantage de précision.

La circonstance aggravante de minorité de la victime figurera donc, comme pour l'exploitation sexuelle ou de la mendicité, au même niveau que l'usage de menaces ou l'abus de vulnérabilité de la victime, et la peine prévue correspondra ainsi à la peine prévue à l'article 380, §§ 3 et 4 (dix à quinze ans de réclusion).

Le troisième et dernier niveau (article 433*octies* et article 77*quinquies*) vise l'organisation criminelle et la mort non intentionnelle de la victime. La peine de réclusion qu'il prévoit, est volontairement élevée et correspond à la peine actuellement prévue par l'article 381 du Code pénal.

Ensuite, le projet de loi adapte l'article 77 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers pour mettre en œuvre la directive du Conseil de l'Union européenne du 22 novembre 2002 visant à définir l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers, et la décision-cadre du Conseil de l'Union européenne du 22 novembre 2002 visant à renforcer le cadre pénal pour la répression de l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers. La principale adaptation concerne la peine d'emprisonnement qui a été élevée afin de per-

bedrag is identiek gebleven teneinde de rechter de mogelijkheid te bieden zich in alle vrijheid over de straf uit te spreken. Daarenboven is voorzien in drie niveaus van verzwarende omstandigheden. Het eerste niveau (article 433*sexies* en article 77*ter*) heeft betrekking op de verzwarende omstandigheden in verband met de hoedanigheid van de dader (die gezag uitoefent over het slachtoffer bijvoorbeeld). Het tweede niveau (artikel 433*septies* en artikel 77*quater*) omvat de verzwarende omstandigheden in verband met de minderjarigheid, met de actiemiddelen (gebruik van geweld, misbruik van de kwetsbaarheid, ...), met de gevolgen van het misdrijf (ernstige verminking, in gevaar brengen van het leven van het slachtoffer, ...) of met de omstandigheden van de handeling (gewoonte, vereniging van boosdoeners). De verzwarende omstandigheid van minderjarigheid van het slachtoffer is verplaatst van artikel 433*sexies* naar artikel 433*septies* en van artikel 77*ter* naar artikel 77*quater* ingevolge het advies van de Raad van State, die van oordeel is dat de minderjarigheid een ernstigere verzwarende omstandigheid is dan de kwetsbaarheid van het slachtoffer (zonder misbruik). Net als bij de exploitatie van bedelarij is het begrip misbruik overigens in de verzwarende omstandigheid in verband met het kwetsbare slachtoffer opgenomen om de inhoud ervan met meer precisie te bepalen.

De verzwarende omstandigheid van minderjarigheid van het slachtoffer komt dus, net als bij seksuele uitbuiting en de exploitatie van bedelarij, op hetzelfde niveau te staan als het gebruik van bedreigingen of het misbruik van de kwetsbaarheid van het slachtoffer. De straf waarin is voorzien, komt dan ook overeen met de straf bepaald in artikel 380, §§ 3 en 4 (tien jaar tot vijftien jaar opsluiting).

Het derde en laatste niveau (artikel 433*octies* en artikel 77*quinquies*) heeft betrekking op de criminele organisatie en op de niet-opzettelijke dood van het slachtoffer. De opsluiting waarin is voorzien, is bewust hoog en komt overeen met de straf waarin artikel 381 van het Strafwetboek thans voorziet.

Vervolgens wordt in het ontwerp van wet artikel 77 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen aangepast met het oog op de tenuitvoerlegging van de richtlijn van de Raad van de Europese Unie van 22 november 2002 tot omschrijving van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf en het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie van 22 november 2002 tot versterking van het strafrechtelijk kader voor de bestrijding van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale door-

mettre l'extradition ou la remise dans le cadre du mandat d'arrêt européen.

En deuxième lieu, le projet porte une attention particulière aux victimes mineures exploitées dans le cadre de la traite ou victimes du trafic des êtres humains. Il reprend largement le contenu du projet de loi n° 51-640/1 modifiant le Code pénal et la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers en vue de renforcer les sanctions à l'égard des personnes qui se livrent à la traite et au trafic de mineurs non accompagnés, projet relevé de caducité et transmis à la Chambre des représentants. Il étend toutefois la portée de la circonstance aggravante prévue en matière de traite comme de trafic à tous les mineurs. En outre, il précise la portée de l'incrimination d'exploitation de la mendicité prévue par le projet de loi n°51-640/1, conformément aux remarques formulées par le Conseil d'État (doc. n°640/2). Il tient compte également des remarques du Conseil d'État du 22 juillet 2004 sur le présent projet. Le délit de mendicité avait été supprimé par la loi du 12 janvier 1993 contenant un programme d'urgence pour une société plus solidaire. Il ne s'agit pas ici de recriminaliser ce comportement, mais, à l'instar de ce qui existe en matière de prostitution, de punir celui qui exploite la mendicité d'autrui. C'est la raison pour laquelle le projet s'inspire de l'article 380 du Code pénal au niveau de l'incrimination d'exploitation de la mendicité. Par contre, les peines prévues à l'article 380 et reprises par le projet initial, n'ont pas été gardées par le présent projet. Elles ont en effet été jugées trop élevées eu égard aux graves conséquences physiques et psychologiques causées par l'exploitation sexuelle. Par ailleurs, le projet intègre l'article 82 de la loi de 1965 relative à la protection de la jeunesse.

En troisième lieu, le projet de loi introduit dans le Code pénal l'infraction d'abus de la vulnérabilité d'autrui en louant, vendant ou mettant à disposition un bien immobilier en vue d'un profit anormal. Cette infraction a été reprise de l'article 77bis, § 1er bis, de la loi de 1980, relatif aux «marchands de sommeil» qui abusent de la situation administrative précaire ou illégale d'étrangers pour mettre à leur disposition, leur louer ou leur vendre un bien immobilier à un prix anormalement élevé. Le projet a pour objectif d'élargir cette protection à tous, étrangers et Belges. En effet, la vulnérabilité

est en elle-même un motif de persécution, de torture, de violence et de traitement inhumain ou dégradant. Le projet vise à rendre possible la délivrance d'un mandat d'arrêt européen en matière de traite et de trafic de mineurs non accompagnés, de prostitution et de exploitation sexuelle. De la même manière, le projet vise à rendre possible la délivrance d'un mandat d'arrêt européen en matière de traite et de trafic de mineurs non accompagnés, de prostitution et de exploitation sexuelle.

In de tweede plaats wordt in het ontwerp bijzondere aandacht besteed aan de minderjarige slachtoffers die worden uitgebuit in het kader van mensenhandel of het slachtoffer zijn van mensensmokkel. De inhoud van ontwerp van wet nr. 51-640/1 tot wijziging van het Strafwetboek en van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen met het oog op een verzwaring van de straffen voor personen die zich schuldig maken aan smokkel van en handel in niet-begeleide minderjarigen, is grotendeels overgenomen. Dit ontwerp is van verval ontheven en aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers overgezonden. De draagwijdte van de verzwarende omstandigheid waarin zowel voor de handel als voor de smokkel is voorzien, wordt evenwel uitgebreid naar alle minderjarigen. Daarenboven is de draagwijdte bepaald van de strafbaarstelling exploitatie van bedelarij waarin ontwerp van wet nr. 51-640/1 voorziet, zulks overeenkomstig de opmerkingen van de Raad van State (Gedr. St. 640/2). Er is tevens rekening gehouden met de opmerkingen van de Raad van State d.d. 22 juli 2004 in verband met dit ontwerp. Het misdrijf bedelarij was opgeheven in de wet van 12 januari 1993 houdende een urgentieprogramma voor een meer solidaire samenleving. Het is niet de bedoeling dergelijk gedrag opnieuw strafbaar te stellen maar wel net als bij prostitutie eenieder die andermans bedelarij exploiteert, te straffen. Om die reden is het ontwerp gebaseerd op artikel 380 van het Strafwetboek inzake de strafbaarstelling exploitatie van bedelarij. De in artikel 380 bepaalde straffen die in het initieel ontwerp waren overgenomen, zijn daarentegen in dit ontwerp niet gehandhaafd. Zij zijn immers te hoog gelet op de ernstige fysieke en psychologische gevolgen veroorzaakt door seksuele uitbuiting. In het ontwerp is overigens artikel 82 van de wet van 1965 betreffende de jeugdbescherming opgenomen.

In de derde plaats wordt in het ontwerp van wet het misdrijf misbruik van andermans kwetsbaarheid door een onroerend goed te verhuren, te verkopen of ter beschikking te stellen met het oog op abnormaal profijt in het Strafwetboek opgenomen. Dit misdrijf is overgenomen uit artikel 77bis, § 1bis, van de wet van 1980 in verband met de huisjesmelkers die de precare of onwettige administratieve toestand van vreemdelingen misbruiken om hen een onroerend goed ter beschikking te stellen, te verhuren of te verkopen aan een abnormaal hoge prijs. Het ontwerp strekt ertoe deze

tabilité dont il est abusé, peut également avoir pour cause la fragilité de la situation sociale. Cette infraction est désormais envisagée de façon autonome et plus comme une forme particulière de traite des êtres humains.

Enfin, certaines modifications ont été apportées à la loi du 13 avril 1995 contenant des dispositions en vue de la répression de la traite des êtres humains et de la pornographie infantile, et à la loi du 15 février 1993 créant un Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme, notamment pour assurer une meilleure protection des victimes de la traite et du trafic des êtres humains. Etant donné que la traite et le trafic des êtres humains seront maintenant réprimés sur base de dispositions différentes (loi de 1980 pour le trafic et Code pénal pour la traite), il était important de prévoir explicitement la possibilité pour le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme et les associations agréées d'ester en justice en ce qui concerne le trafic d'êtres humains. En outre, les lois précitées ont été adaptées pour tenir compte de la nouvelle numérotation des articles relatifs à la traite et au trafic des êtres humains, suite aux modifications apportées au Code pénal et à la loi du 15 décembre 1980. Par ailleurs, la loi de 1995 a été modifiée afin que le rapport du gouvernement concernant l'application de la loi, soit remis au Parlement tous les deux ans et non plus chaque année, afin de permettre une analyse plus fine des données statistiques. Le titre de la loi du 13 avril 1995 a également été modifié.

COMMENTAIRES DES ARTICLES

Article 1er

L'article 1er indique que la loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 2 énumère les instruments européens mis en œuvre par le présent projet.

Art. 3

Cet article modifie l'article 43^{quater} du Code pénal relatif à la confiscation par équivalent, pour tenir compte

de la protection des victimes de la traite et du trafic des êtres humains, et de la lutte contre le racisme et la pornographie infantile. Cette infraction est désormais envisagée de façon autonome et plus comme une forme particulière de traite des êtres humains. Ten slotte zijn bepaalde wijzigingen aangebracht in de wet van 13 april 1995 houdende bepalingen tot bestrijding van de mensenhandel en van de kinderpornografie, evenals in de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, inzonderheid om een betere bescherming van de slachtoffers van mensenhandel en mensensmokkel te waarborgen. Aangezien mensenhandel en mensensmokkel voortaan worden gestraft op grond van verschillende bepalingen (de wet van 1980 voor mensensmokkel en het Strafwetboek voor mensenhandel) was het van belang uitdrukkelijk te bepalen dat het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding en de erkende verenigingen in rechte kunnen optreden inzake mensensmokkel. Bovendien zijn voornoemde wetten aangepast om rekening te houden met de nieuwe nummering van de artikelen in verband met mensenhandel en mensensmokkel naar aanleiding van de wijzigingen aangebracht in het Strafwetboek en in de wet van 15 december 1980. De wet van 1995 is overigens gewijzigd opdat het verslag van de regering over de toepassing van de wet niet langer jaarlijks, maar wel om de twee jaar aan het Parlement wordt overhandigd, zulks om een betere analyse van de statistische gegevens mogelijk te maken. Het opschrift van de wet van 13 april 1995 is eveneens gewijzigd.

Ten slotte zijn bepaalde wijzigingen aangebracht in de wet van 13 april 1995 houdende bepalingen tot bestrijding van de mensenhandel en van de kinderpornografie, evenals in de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, inzonderheid om een betere bescherming van de slachtoffers van mensenhandel en mensensmokkel te waarborgen. Aangezien mensenhandel en mensensmokkel voortaan worden gestraft op grond van verschillende bepalingen (de wet van 1980 voor mensensmokkel en het Strafwetboek voor mensenhandel) was het van belang uitdrukkelijk te bepalen dat het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding en de erkende verenigingen in rechte kunnen optreden inzake mensensmokkel. Bovendien zijn voornoemde wetten aangepast om rekening te houden met de nieuwe nummering van de artikelen in verband met mensenhandel en mensensmokkel naar aanleiding van de wijzigingen aangebracht in het Strafwetboek en in de wet van 15 december 1980. De wet van 1995 is overigens gewijzigd opdat het verslag van de regering over de toepassing van de wet niet langer jaarlijks, maar wel om de twee jaar aan het Parlement wordt overhandigd, zulks om een betere analyse van de statistische gegevens mogelijk te maken. Het opschrift van de wet van 13 april 1995 is eveneens gewijzigd.

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1

In artikel 1 is bepaald dat de wet een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet regelt.

Art. 2

In artikel 2 worden de Europese instrumenten opgesomd die door dit ontwerp ten uitvoer worden gelegd.

Art. 3

Dit artikel wijzigt artikel 43^{quater} van het Strafwetboek in verband met de verbeurdverklaring bij equiva-

de la nouvelle numérotation des articles visés. Il est ainsi fait référence aux articles 433*sexies*, 433*septies* et 433*octies* du Code pénal et aux articles 77*ter*, 77*quater* et 77*quinquies* de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, visant respectivement les formes les plus graves de la traite et du trafic des êtres humains.

Art. 4

L'article 4 insère un nouveau Chapitre III*bis* dans le Livre II, Titre VIII du Code pénal, intitulé «De l'exploitation de la mendicité». Ce chapitre comprend les articles 433*ter* et 433*quater*, repris du projet de loi n°51-640/1 modifiant le Code pénal et la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers en vue de renforcer les sanctions à l'égard des personnes qui se livrent à la traite et au trafic de mineurs non accompagnés.

La définition de l'incrimination a été précisée à la suite des remarques du Conseil d'État formulées sur le projet de loi précité et le présent projet. Les points 1° et le 2° sont repris de l'article 380 du Code pénal relatif à l'exploitation de la prostitution. Le 1° a toutefois été complété sur base de l'article 82, 2° de la loi de 1965 relative à la protection de la jeunesse afin de viser l'action de procurer une personne à un mendiant qui s'en sert pour éveiller la pitié des passants. Viser explicitement dans l'incrimination l'organisation de la mendicité d'autrui en vue d'en tirer profit, comme le fait l'article 225-12-5 du Code pénal français (inséré par la loi n°2003-239 du 18 mars 2003) a été jugé superflu par le Conseil d'État dans son avis du 22 juillet 2004, vu le large champ d'application de l'alinéa 2. La personne qui a déterminé les lieux ou transports publics dans lesquels la mendicité sera exercée, qui y transporte les mendiants ou qui récolte régulièrement leurs gains peut être poursuivie sur base de l'article 433*ter*, 2°.

L'assimilation à laquelle procède la loi française à l'égard de la personne qui entretient une relation habituelle avec des mendiants sans pouvoir justifier de ressources correspondant à son train de vie, proposée par le projet de loi précité, n'a pas été retenue. Il peut être rappelé qu'une telle assimilation en matière d'ex-

lent teneinde rekening te houden met de nieuwe nummering van de bedoelde artikelen. Er wordt tevens verwezen naar de artikelen 433*sexies*, 433*septies* en 433*octies* van het Strafwetboek en naar de artikelen 77*ter*, 77*quater* en 77*quinquies* van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, die respectievelijk betrekking hebben op de meest ernstige vormen van mensenhandel en de meest ernstige vormen van mensensmokkel.

Art. 4

Artikel 4 voegt in Boek II, Titel VIII, van het Strafwetboek een nieuw Hoofdstuk III*bis* in met als opschrift «Exploitation van bedelarij». Dit hoofdstuk omvat de artikelen 433*ter* en 433*quater*, overgenomen uit ontwerp van wet nr. 51-640/1 tot wijziging van het Strafwetboek en van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen met het oog op een verzwaring van de straffen voor personen die zich schuldig maken aan smokkel van en handel in niet-begeleide minderjarigen.

De omschrijving van de strafbaarstelling is verduidelijkt naar aanleiding van de opmerkingen van de Raad van State omtrent voornoemd ontwerp van wet en dit ontwerp. Punten 1° en 2° zijn overgenomen uit artikel 380 van het Strafwetboek in verband met de exploitatie van prostitutie. Punt 1° is op grond van artikel 82, 2°, van de wet van 1965 betreffende de jeugdbescherming evenwel zo aangevuld dat het betrekking heeft op het verschaffen van een persoon aan een bedelaar die zich van hem bedient om het medelijden van voorbijgangers te wekken. De Raad van State heeft in zijn advies van 22 juli 2004 de uitdrukkelijke verwijzing in de strafbaarstelling naar de organisatie van andermans bedelarij teneinde voordeel eruit te halen, zoals in artikel 225-12-5 van het Franse Strafwetboek (ingevoegd bij wet nr. 2003-239 van 18 maart 2003) onnodig geacht gelet op het ruime toepassingsgebied van het tweede lid. Eenieder die de plaatsen of de openbare vervoermiddelen heeft bepaald waar de bedelarij zal worden uitgeoefend, die de bedelaars ter plekke brengt of die op geregelde tijdstippen hun winsten opstrijkt, kan worden vervolgd uit hoofde van artikel 433*ter*, 2°.

Er is niet geopteerd voor het in voornoemde ontwerp van wet voorgestelde gelijkstelling waartoe de Franse wet overgaat ten aanzien van de persoon die een geregelde relatie onderhoudt met bedelaars zonder te kunnen aantonen op welke inkomsten zijn levensstijl gebaseerd is. Er kan worden aan herinnerd

exploitation de la prostitution avait été longuement débattue lors de l'examen au parlement de la loi du 13 avril 1995 avant d'être rejetée.

Cet article prévoit par ailleurs les circonstances aggravantes applicables à l'infraction d'exploitation de la mendicité. Il s'agit de l'état de minorité, de l'abus de la vulnérabilité particulière de la victime, et de l'usage de manœuvres, de la violence, de menaces ou de la contrainte.

La notion d'abus a été introduite dans la circonstance aggravante relative la vulnérabilité particulière de la victime en réponse à l'avis du Conseil d'État de juillet 2004, pour déterminer avec davantage de précision la circonstance aggravante, à l'instar de l'article 380 du Code pénal relatif à l'exploitation sexuelle. En outre, le Conseil d'État a estimé que la vulnérabilité (sans abus) de la victime n'était pas aussi grave que la minorité ou l'usage de menaces. Il se pose ensuite la question de savoir si le traitement identique de situations infractionnelles de gravité inégale n'entraîne pas une inégalité. Pour répondre à ces préoccupations, les circonstances aggravantes retenues pour l'exploitation de la mendicité ont été adaptées pour correspondre à celles prévues à l'article 380, §§ 3 et 4.

Par ailleurs, la circonstance aggravante relative à l'abus de la vulnérabilité de la victime a été ouverte afin de donner davantage de latitude au juge pour apprécier les circonstances de l'affaire. L'infraction pouvant être perpétrée tant à l'encontre de Belges que d'étrangers, se limiter à la situation administrative illégale ou précaire ne permet pas d'appréhender les autres causes de vulnérabilité telles que la situation sociale précaire.

Il convient de noter qu'à l'instar de l'exploitation de la prostitution, l'exploitation de la mendicité peut être envisagée sous l'angle de la traite des êtres humains. Cette dernière qualification sera choisie par le parquet en fonction des circonstances de l'espèce, par exemple le nombre de victimes exploitées.

dat een dergelijke gelijkstelling inzake de exploitatie van prostitutie voor de verwerping ervan uitvoerig was besproken tijdens de parlementaire behandeling van de wet van 13 april 1995.

Dit artikel voorziet trouwens in de verzwarende omstandigheden die van toepassing zijn op het misdrijf exploitatie van bedelarij. Het gaat om de staat van minderjarigheid, het misbruik van de bijzondere kwetsbaarheid van het slachtoffer en het gebruik van listige kunstgrepen, geweld, bedreigingen of dwang.

Het begrip misbruik is opgenomen in de verzwarende omstandigheid in verband met de bijzondere kwetsbaarheid van het slachtoffer in antwoord op het advies van de Raad van State van juli 2004 om de verzwarende omstandigheid met meer precisie te bepalen, net als in artikel 380 van het Strafwetboek in verband met seksuele uitbuiting. Bovendien heeft de Raad van State geoordeeld dat de gewone kwetsbaarheid van het slachtoffer (zonder misbruik) niet zo ernstig was als de minderjarigheid of het gebruik van bedreigingen. Vervolgens rijst de vraag of de identieke behandeling van misdrijven van ongelijke ernst geen ongelijkheid inhoudt. Teneinde tegemoet te komen aan deze bezorgdheid, zijn de verzwarende omstandigheden die in aanmerking zijn genomen voor de exploitatie van bedelarij aangepast om overeen te komen met de verzwarende omstandigheden bepaald in artikel 380, §§ 3 en 4.

De verzwarende omstandigheid in verband met het misbruik van de kwetsbaarheid van het slachtoffer is overigens in aanmerking genomen om de rechter meer vrijheid te verlenen bij de beoordeling van de omstandigheden van de zaak. Aangezien het misdrijf zowel tegen Belgen als tegen vreemdelingen kan worden gepleegd, biedt het zich beperken tot de onwettige of precare administratieve toestand niet de mogelijkheid de andere oorzaken van kwetsbaarheid aan te pakken zoals de precare sociale toestand.

Er moet worden opgemerkt dat net als bij de exploitatie van prostitutie de exploitatie van bedelarij kan worden beschouwd vanuit de invalshoek van de mensenhandel. Het parket zal voor deze laatste kwalificatie opteren naar gelang van de omstandigheden van het geval, inzonderheid het aantal uitgebuite slachtoffers. In dat perspectief zijn de verzwarende omstandigheden vereniging van boosdoeners en criminele organisatie niet in aanmerking genomen voor het misdrijf exploitatie van bedelarij op zich.

Art. 5

L'article 5 insère un nouveau chapitre III^{ter} dans le Livre II, Titre VIII du Code pénal, intitulé «De la traite des êtres humains» et comprenant les articles 433^{quinquies} à 433^{nonies}.

Ce nouveau chapitre prend place dans le titre VIII «Des crimes et des délits contre les personnes» et non dans le titre VII «Des crimes et des délits contre l'ordre des familles et contre la moralité publique», chapitre VI «De la corruption de la jeunesse et de la prostitution», parce qu'il ne se limite pas à réprimer la traite aux fins d'exploitation sexuelle, mais entend aussi s'attaquer à d'autres formes d'exploitation telles que l'exploitation économique.

L'article 433^{quinquies} établit l'incrimination. La marge de manœuvre du législateur belge est très étroite, en raison de l'article 1er de la décision-cadre du 19 juillet 2002 qui définit l'incrimination de la traite des êtres humains comme suit:

«1. Chaque État membre prend les mesures nécessaires pour faire en sorte que les actes suivants soient punissables : le recrutement, le transport, le transfert, l'hébergement, l'accueil ultérieur d'une personne, y compris la passation ou le transfert du contrôle exercé sur elle:

a) lorsqu'il est fait usage de la contrainte, de la force ou de menaces, y compris l'enlèvement, ou

b) lorsqu'il est fait usage de la tromperie ou de la fraude, ou

c) lorsqu'il y a abus d'autorité ou d'une situation de vulnérabilité, de manière telle que la personne n'a en fait pas d'autre choix véritable et acceptable que de se soumettre à cet abus, ou

d) lorsqu'il y a offre ou acceptation de paiements ou d'avantages pour obtenir le consentement d'une personne ayant autorité sur une autre,

à des fins d'exploitation du travail ou des services de cette personne, y compris sous la forme, au minimum, de travail ou de services forcés ou obligatoires, d'esclavage ou de pratiques analogues à l'esclavage ou de servitude, ou à des fins d'exploitation de la prostitution d'autrui et d'autres formes d'exploitation sexuelle, y compris pour la pornographie.

Art. 5

Krachtens artikel 5 wordt in Boek II, Titel VIII, van het Strafwetboek een nieuw Hoofdstuk III^{ter} ingevoegd, met als opschrift «Mensenhandel», dat de artikelen 433^{quinquies} tot 433^{nonies} omvat.

Dit nieuwe hoofdstuk wordt opgenomen in Titel VIII «Misdaden en wanbedrijven tegen personen» en niet in Titel VII «Misdaden en wanbedrijven tegen de orde der familie en tegen de openbare zedelijkheid», Hoofdstuk VI «Bederf van de jeugd en prostitutie», omdat het zich niet beperkt tot het bestraffen van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting, maar tevens beoogt andere vormen van uitbuiting zoals economische uitbuiting te bestrijden.

Artikel 433^{quinquies} stelt de strafbaarstelling vast. De beoordelingsmarge van de Belgische wetgever is zeer eng gelet op artikel 1 van het kaderbesluit van 19 juli 2002 waarin de strafbaarstelling van mensenhandel als volgt wordt omschreven:

«1. Elke lidstaat neemt de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de volgende handelingen strafbaar worden gesteld: werving, vervoer, overbrenging, huisvesting en daaropvolgende opneming van een persoon, met inbegrip van wisseling of overdracht van de controle over deze persoon, wanneer:

a) gebruik wordt gemaakt van dwang, geweld of dreiging, met inbegrip van ontvoering, of

b) gebruik wordt gemaakt van misleiding of fraude, of

c) er sprake is van misbruik van machtspositie of van een situatie van kwetsbaarheid, zodanig dat de betrokken persoon in feite geen andere keuze heeft dan zich te laten misbruiken, of

d) geld of voordelen worden gegeven of ontvangen om de instemming te verkrijgen van een persoon die controle heeft over een ander persoon,

teneinde de arbeid of de diensten van deze persoon uit te buiten, met inbegrip van ten minste gedwongen of verplichte arbeid of diensten, slavernij of met slavernij of dienstbaarheid te vergelijken praktijken, of de prostitutie van anderen te exploiteren, of met het oog op andere vormen van seksuele exploitatie, met inbegrip van pornografie.

2. Le consentement d'une victime de la traite des êtres humains à l'exploitation envisagée ou effective est indifférent lorsque l'un quelconque des moyens visés au paragraphe 1er a été utilisé.

3. Lorsque les actes visés au paragraphe 1 concernent un enfant, ils relèvent de la traite des êtres humains et, à ce titre, sont punissables, même si aucun des moyens visés au paragraphe 1 n'a été utilisé.

4. Aux fins de la présente décision-cadre, on entend par «enfant», toute personne âgée de moins de dix-huit ans.»

L'article 433quinquies, § 1er, alinéa 1er, reprend les termes de la décision-cadre décrivant les comportements incriminés. Par les termes «passation ou transfert du contrôle exercé sur une personne», le Conseil de l'Union européenne vise la «vente» de personnes par un exploitant à un autre exploitant. Il a voulu obliger les États membres à incriminer outre le recrutement, le transport, l'accueil, l'hébergement d'êtres humains à des fins d'exploitation, le simple fait de «vendre» une personne à un établissement ou à une personne à des fins d'exploitation. Cette «vente» est donc punissable en tant que telle et est constitutive de traite des êtres humains aux termes de la décision-cadre, quand bien même il n'y aurait pas encore eu recrutement, le transport, l'accueil, l'hébergement de la personne. Le terme de «vente» n'a pas été repris dans le texte pour des raisons juridiques, la personne étant hors commerce dans tous les États membres de l'Union européenne.

La décision-cadre impose que les États répriment la traite aux fins d'exploitation du travail ou des services d'une personne sous la forme, au minimum, de travail ou de services forcés ou obligatoires, d'esclavage ou de pratiques analogues à l'esclavage ou de servitude, ou à des fins d'exploitation de la prostitution d'autrui et d'autres formes d'exploitation sexuelle, y compris pour la pornographie. En réponse à l'observation du Conseil d'État, il convient de signaler que l'obligation minimale fixée par la décision-cadre est clairement établie dans la version anglaise de la décision-cadre et correspond au compromis qui s'est dégagé à l'issue des négociations de l'instrument.

Le volet exploitation sexuelle est visé par l'alinéa 1er, 1°. Par l'expression «permettre la commission des infractions», le projet ne vise pas en tant que tel celui qui recrute en vue d'exploiter lui-même autrui. Ce comportement est incriminé à l'article 380 du Code pénal.

2. De instemming van het slachtoffer van mensenhandel met voorgenoemde of bestaande uitbuiting doet niet terzake indien een van de in lid 1 genoemde middelen is gebruikt.

3. Indien bij het in lid 1 bedoelde gedrag een kind betrokken is, maakt dit gedrag een strafbaar feit van mensenhandel uit, ook al is geen van de in lid 1 genoemde middelen gebruikt.

4. Voor de toepassing van dit kaderbesluit betekent «kind» elke persoon beneden de leeftijd van 18 jaar.»

Artikel 433quinquies, § 1, eerste lid, neemt de bewoordingen van het kaderbesluit waarmee de strafbaar gestelde handelingen worden beschreven over. Met de woorden «wisseling of overdracht van de controle over deze persoon», verwijst de Raad van de Europese Unie naar de «verkoop» van personen door een uitbouter aan een andere uitbouter. De Raad van de Europese Unie wilde de lidstaten ertoe verplichten naast de werving, het vervoer, de opneming en de huisvesting van mensen met het oog op uitbuiting, ook het «verkopen» op zich van een persoon aan een inrichting of aan een andere persoon met het oog op uitbuiting strafbaar te stellen. Deze «verkoop» is dan ook als zodanig strafbaar en maakt overeenkomstig het kaderbesluit mensenhandel uit, zelfs indien nog geen werving, vervoer, opneming of huisvesting van de eerstgenoemde persoon heeft plaatsgevonden. Het begrip «verkoop» is om juridische redenen niet opgenomen in de tekst, aangezien de persoon in alle lidstaten van de Europese Unie buiten de handel staat.

Krachtens het kaderbesluit moeten de Staten die mensenhandel bestrijden die erop is gericht de arbeid of de diensten van een persoon uit te buiten in de vorm van ten minste gedwongen of verplichte arbeid of diensten, slavernij of met slavernij of dienstbaarheid te vergelijken praktijken, of de prostitutie van anderen te exploiteren, of met het oog op andere vormen van seksuele exploitatie, met inbegrip van pornografie. In antwoord op de opmerking van de Raad van State moet erop worden gewezen dat de minimumverplichting waarin het kaderbesluit voorziet, duidelijk is vastgesteld in de Engelse versie van het kaderbesluit en overeenkomt met het compromis bereikt na afloop van de onderhandelingen over het instrument.

Het eerste lid, 1°, heeft betrekking op de seksuele uitbuiting. Met de woorden «de misdrijven te laten plegen» beoogt het ontwerp niet als zodanig de persoon die werft teneinde zelf een ander uit te buiten. Dergelijk gedrag wordt strafbaar gesteld in artikel 380 van het

Une distinction doit être cependant établie entre la personne qui exploite autrui en dehors de la traite des êtres humains, et l'exploitant qui se situe au bout de la filière et a ainsi participé à la traite. Ce dernier pourra être poursuivi comme coauteur de l'infraction de traite des êtres humains sur base de l'article 433quinquies. Le point 2° vise la finalité d'exploitation de la mendicité d'autrui, infraction introduite à l'article 433ter du Code pénal par le présent projet.

Le volet exploitation économique par le biais du travail est rencontré par l'alinéa 1er, 3°. Le présent projet n'entend pas s'attaquer au simple «travail en noir», mais au travail effectué dans des conditions de travail contraires à la dignité humaine. Le projet a dès lors un champ d'application plus large que l'obligation minimale imposée par la décision-cadre. Une différence majeure existe entre une occupation illégale au regard de la législation sociale et l'exploitation économique au sens du présent projet. Différents éléments peuvent être pris en considération pour établir les conditions de travail contraires à la dignité humaine. Du point de vue de la rémunération, un salaire manifestement sans rapport avec un très grand nombre d'heures de travail prestées, éventuellement sans jour de repos, ou la fourniture de services non rétribués peuvent être qualifiés de conditions de travail contraires à la dignité humaine. Si la rémunération servie est inférieure au revenu minimum mensuel moyen tel que visé à une convention collective conclue au sein du Conseil National du Travail, cela constituera pour le juge du fond une indication incontestable d'exploitation économique. Des conditions de travail contraires à la dignité humaine peuvent également être établies par l'occupation d'un ou plusieurs travailleurs dans un environnement de travail manifestement non conforme aux normes prescrites par la loi du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail.

L'alinéa 1, 4° vise le prélèvement d'organes. Le droit belge doit mentionner cette finalité d'exploitation pour se conformer à l'article 3, a) du Protocole des Nations Unies visant à prévenir, réprimer et punir la traite des personnes, en particulier des femmes et des enfants, additionnel à la Convention des Nations Unies contre la criminalité transnationale organisée. Ce protocole prévoit que l'exploitation comprend «au minimum, l'exploitation de la prostitution d'autrui ou d'autres formes d'exploitation sexuelle, le travail ou les services forcés, l'esclavage ou les pratiques analogues à l'esclavage, la servitude ou le prélèvement d'organes».

Strafwetboek. Een onderscheid moet evenwel worden gemaakt tussen de persoon die een ander uitbuit buiten het kader van mensenhandel en de uitbuit die zich bevindt aan het einde van het netwerk en aldus heeft deelgenomen aan de mensenhandel. Deze laatste kan als mededader van het misdrijf mensenhandel worden vervolgd op grond van artikel 433quinquies. Punt 2° betreft het oogmerk andermans bedelarij te exploiteren, wat overeenkomstig dit ontwerp als misdrijf is opgenomen in artikel 433ter van het Strafwetboek.

Het eerste lid, 3°, heeft betrekking op de economische uitbuiting via arbeid. Met dit ontwerp wordt niet het zwartwerk op zich beoogd. Het strekt tot bestrijding van de arbeid die wordt verricht in omstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid. Het ontwerp beschikt derhalve over een ruimer toepassingsgebied dan de krachtens het kaderbesluit opgelegde minimumverplichting. Er is een groot verschil tussen illegaal werk in de zin van de sociale wetgeving en economische uitbuiting in de zin van dit ontwerp. Verschillende elementen kunnen in aanmerking worden genomen om arbeidsomstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid vast te stellen. Wat het loon betreft, kan een loon dat kennelijk niet in verhouding staat tot het zeer grote aantal verrichte arbeidsuren, eventueel zonder rustdag, of het verstrekken van niet-betaalde diensten worden omschreven als arbeidsomstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid. Zo het loon lager ligt dan het gemiddeld maandelijks minimuminkomen zoals bedoeld in een in de Nationale Arbeidsraad gesloten collectieve arbeidsovereenkomst, zal zulks voor de feitenrechter een onbetwistbare aanwijzing voor economische uitbuiting zijn. Er kan ook sprake zijn van arbeidsomstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid wanneer een of meer werknemers werken in een arbeidsklimaat dat kennelijk niet in overeenstemming is met de normen opgelegd in de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk.

Het eerste lid, 4°, betreft het wegnemen van organen. In het Belgisch recht moet van dit oogmerk inzake uitbuiting gewag worden gemaakt om te voldoen aan artikel 3, a), van het aanvullend protocol van de Verenigde Naties inzake de preventie, bestrijding en bestraffing van mensenhandel, in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel, bij het verdrag van de Verenigde Naties tegen transnationale georganiseerde misdaad. Krachtens dit protocol bestaat de uitbuiting «ten minste uit de uitbuiting van de prostitutie van anderen of uit andere vormen van seksuele uitbuiting, gedwongen arbeid of diensten, slavernij of soortgelijke methoden, dienstbaarheid of orgaanextirpatie».

Le point 5° est inspiré de la loi française. Il correspond à une finalité moderne de traite, constatée par la jurisprudence en matière de trafic de drogues et de vols (cf. le rapport annuel publié en 2003 du Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme, intitulé «Plaidoyer pour une approche intégrée, analyse de la législation et de la jurisprudence», partie III, point 3.3.). L'article 3 de la Convention 182 de l'OIT sur les pires formes de travail des enfants prévoit par ailleurs que: «Aux fins de la présente convention, l'expression *les pires formes de travail des enfants* comprend: (...) c) l'utilisation, le recrutement ou l'offre d'un enfant aux fins d'activités illicites, notamment pour la production et le trafic de stupéfiants, tels que les définissent les conventions internationales pertinentes;».

Il convient de souligner que l'incrimination de traite des êtres humains n'est pas subordonnée au caractère effectif de l'exploitation. Ce sont les circonstances de l'espèce qui permettront au juge du fond d'établir l'existence de cet élément. Ainsi, l'hébergement de jeunes filles entrées illégalement sur le territoire belge dans une maison appartenant à un proxénète notoire peut, selon les circonstances, laisser à penser qu'elles étaient destinées à la prostitution dans les vitrines qu'il contrôle.

Sauf pour la finalité du point 5° où la contrainte doit être établie, l'article 433*quinquies*, § 1er, alinéa 2 précise que le consentement de la personne à l'exploitation envisagée ou effective est indifférent; tout comme à l'article 380 du Code pénal, le consentement de la victime ne pourrait éluder l'existence de l'infraction.

Comme indiqué dans la partie générale de l'exposé des motifs, le projet n'établit pas de distinction entre les victimes majeures et les victimes mineures de la traite des êtres humains au niveau de l'incrimination de l'infraction, contrairement aux instruments internationaux. Lorsque la victime est mineure, aux termes de l'article 1er, alinéa 3, de la décision-cadre du 19 juillet 2002 et de l'article 3, c) du Protocole ONU, il y a traite des êtres humains sans qu'il faille établir qu'il y a eu recours à l'un des *modi operandi* énumérés, à savoir lorsqu'il est fait usage de la contrainte, de la force ou de menaces, y compris l'enlèvement, ou de la tromperie ou de la fraude, ou lorsqu'il y a abus d'autorité ou d'une situation de vulnérabilité, de manière telle que la personne n'a en fait pas d'autre choix véritable et acceptable que de se soumettre à cet abus, ou lorsqu'il y a offre ou acceptation de paiements ou d'avan-

Punt 5° is ingegeven door de Franse wet. Het gaat om een modern oogmerk van mensenhandel, vastgesteld door de rechtspraak met betrekking tot drugs-handel en diefstallen (cf. het in 2003 bekendgemaakte jaarverslag van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, met als titel «Pleidooi voor een integrale benadering. Analyse wetgeving en rechtspraak», deel III, punt 3.3.). In artikel 3 van het Verdrag nr. 182 van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende het verbod van de ergste vormen van kinderarbeid is trouwens het volgende bepaald: « In dit verdrag omvat de uitdrukking *de ergste vormen van kinderarbeid*: (...) c) het gebruik, de aanwerving of het aanbieden van een kind voor ongeoorloofde praktijken, meer bepaald voor de productie en het verhandelen van verdovende middelen, zoals de relevante internationale verdragen bepalen; ».

Er moet worden onderstreept dat de strafbaarstelling mensenhandel niet afhankelijk is van het reële karakter van de uitbuiting. Op grond van de omstandigheden van het geval moet de feitenrechter oordelen over het bestaan van dit element. Zo kan de huisvesting van jonge meisjes die illegaal het Belgisch grondgebied zijn binnengekomen in een huis dat toebehoort aan een notoir souteneur naar gelang van de omstandigheden erop wijzen dat het de bedoeling was dat zij als prostituee zouden gaan werken in de door hem gecontroleerde ramen.

Behalve voor het oogmerk van 5° waarvoor dwang moet worden vastgesteld, vermeldt artikel 433*quinquies*, § 1, tweede lid, dat de toestemming van de persoon met de voorgenomen of daadwerkelijke uitbuiting van geen belang is. Net als in artikel 380 van het Strafwetboek kan de toestemming van het slachtoffer het bestaan van het misdrijf niet voorkomen.

Zoals aangegeven in het algemeen deel van de memorie van toelichting wordt in het ontwerp geen onderscheid gemaakt tussen de meerderjarige en de minderjarige slachtoffers van mensenhandel inzake de strafbaarstelling van het misdrijf, zulks in tegenstelling tot de internationale instrumenten. Indien het slachtoffer minderjarig is naar luid van artikel 1, derde lid, van het kaderbesluit van 19 juli 2002 en van artikel 3, c), van het VN-protocol, is sprake van mensenhandel zonder dat moet worden aangetoond dat een beroep is gedaan op een van de opgesomde *modi operandi*, te weten ingeval gebruik wordt gemaakt van dwang, geweld of bedreigingen, met inbegrip van ontvoering, misleiding of fraude, dan wel sprake is van misbruik van machtspositie of van een situatie van kwetsbaarheid, zodanig dat de persoon in feite geen andere keuze heeft dan zich te laten misbruiken of geld of voordelen wor-

tages pour obtenir le consentement d'une personne ayant autorité sur une autre. Dans l'article 433quinquies, il faut considérer qu'il y a traite des êtres humains, que la victime soit majeure ou mineure, sans qu'il faille établir qu'il y a eu recours à l'un des *modi operandi* énumérés. L'existence d'un de ces *modi operandi* sera constitutif de circonstances aggravantes aux termes de l'article 433septies. Ce choix a été opéré eu égard à l'ajout dans l'incrimination de l'exploitation envisagée ou effective comme nouvel élément constitutif de l'infraction.

L'article 433quinquies, § 2, punit l'infraction prévue au § 1er d'un emprisonnement d'un an à cinq ans et d'une amende de cinq cents euros à cinquante mille euros. Le taux de la peine d'emprisonnement a été repris de l'actuel article 77bis de la loi de 1980 et de l'article 380 du Code pénal. Il rencontre l'exigence de l'article 3, alinéa 1er, de la décision-cadre du 19 juillet 2002 qui impose aux États membres de l'Union européenne de prévoir des «sanctions pénales effectives, proportionnées et dissuasives, susceptibles d'entraîner l'extradition», c'est-à-dire d'une peine d'emprisonnement dont le seuil maximal est de minimum un an selon l'article 2 de la Convention européenne d'extradition du 13 décembre 1957 et l'article 60 de la Convention de Schengen. Il est en outre conforme aux exigences de la Convention des Nations Unies sur la criminalité transnationale organisée (article 2, point b) et de son protocole relatif à la traite des êtres humains (article 1er, point 3) qui, combinés, exigent que l'infraction soit passible d'au moins quatre ans de privation de liberté. Le maximum de l'amende a quant à lui été doublé par rapport à l'actuel article 77bis et à l'article 380 en vue de réprimer plus durement la traite des êtres humains qui procure de plantureux bénéfices à ses auteurs.

L'article 433quinquies, § 3, rend punissable la tentative de commettre cette infraction d'un emprisonnement d'un an à trois ans et d'une amende de cent euros à dix mille euros. Le seuil d'un an a été fixé en tenant compte de l'article 3, alinéa 1er de la décision-cadre du 19 juillet 2002 qui impose aux États membres de l'Union européenne de prévoir des «sanctions pénales effectives, proportionnées et dissuasives, susceptibles d'entraîner l'extradition», y compris pour la tentative. L'amende a été doublée en comparaison avec l'article 380, § 2, qui vise la tentative d'exploitation de la prostitution.

den gegeven of ontvangen om de instemming te verkrijgen van een persoon die controle heeft over een andere persoon. In artikel 433quinquies moet ervan worden uitgegaan dat er mensenhandel is, ongeacht of het slachtoffer meerderjarig of minderjarig is, zonder dat moet worden aangetoond dat een beroep is gedaan op een van de opgesomde *modi operandi*. Het bestaan van een van die *modi operandi* levert een verzwarende omstandigheid op in de zin van artikel 433septies. Deze keuze is gemaakt gelet op de toevoeging in de strafbaarstelling van de voorgenomen of daadwerkelijke uitbuiting als nieuw bestanddeel van het misdrijf.

In artikel 433quinquies, § 2, wordt het misdrijf bedoeld in § 1 gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met geldboete van vijfhonderd euro tot vijftigduizend euro. De maat van de gevangenisstraf is overgenomen uit het huidige artikel 77bis van de wet van 1980 en uit artikel 380 van het Strafwetboek. Deze strafmaat voldoet aan de eis van artikel 3, eerste lid, van het kaderbesluit van 19 juli 2002 op grond waarvan de lidstaten van de Europese Unie moeten voorzien in «doeltreffende, evenredige en afschrikkende strafrechtelijke sancties die kunnen leiden tot uitlevering», te weten in een gevangenisstraf waarvan de maximumdrempel ten minste een jaar bedraagt overeenkomstig artikel 2 van het Europees verdrag betreffende uitlevering van 13 december 1957 en artikel 60 van de overeenkomst van Schengen. Daarenboven is de strafmaat in overeenstemming met de eisen van het verdrag van de Verenigde Naties tegen transnationale georganiseerde misdaad (artikel 2, punt b) en het aanvullend protocol inzake mensenhandel (artikel 1, punt 3) die samen gelezen eisen dat het misdrijf strafbaar is met een vrijheidsstraf van ten minste vier jaar. Het maximumbedrag van de boete is verdubbeld in vergelijking met het huidige artikel 77bis en met artikel 380 met het oog op een strengere bestrafing van mensenhandel, die de daders ervan aanzienlijke winsten oplevert.

In artikel 433quinquies, § 3, wordt de poging tot dit misdrijf gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en met geldboete van honderd euro tot tien-duizend euro. De drempel van een jaar is vastgesteld rekening houdend met artikel 3, eerste lid, van het kaderbesluit van 19 juli 2002 op grond waarvan de lidstaten van de Europese Unie moeten voorzien in «doeltreffende, evenredige en afschrikkende strafrechtelijke straffen die kunnen leiden tot uitlevering», daaronder begrepen voor de poging. De boete is verdubbeld in vergelijking met artikel 380, § 2, dat betrekking heeft op de poging tot exploitatie van prostitutie.

L'article 433*sexies* établit des circonstances aggravantes relatives à la qualité de l'auteur de l'infraction.

La première circonstance aggravante de l'article 433*sexies* s'inspire de l'article 377 du Code pénal et vise la qualité de l'auteur de l'infraction qui a autorité sur la victime ou a abusé de l'autorité ou des facilités que lui confèrent ses fonctions. Elle rencontre l'obligation de l'article 1er, alinéa 1er, de la décision-cadre du 19 juillet 2002 qui mentionne «l'abus d'autorité».

La seconde circonstance aggravante de l'article 433*sexies* s'inspire de l'article 417*ter* et vise la qualité d'agent public de l'auteur de l'infraction. Aucune obligation internationale n'impose à la Belgique d'établir cette circonstance aggravante en matière de traite des êtres humains. Pourtant, dans certains cas de traite transnationale, il est apparu que des agents publics dans certains pays (notamment des agents consulaires et des agents à l'immigration) participaient à des filières organisées de traite des êtres humains. L'insertion de cette circonstance vise à donner un signal clair sur le caractère particulièrement inacceptable du comportement commis par ces personnes, qui sape la confiance des victimes et plus largement de la société en ses autorités publiques.

La circonstance aggravante de minorité a été déplacée de l'article 433*sexies* à 433*septies* pour tenir compte de la remarque du Conseil d'État sur le caractère plus grave de cette circonstance en comparaison avec les autres circonstances prévues à l'article 433*sexies*.

Les circonstances aggravantes établies à l'article 433*sexies* sont punies de la réclusion de cinq à dix ans et d'une amende de sept cent cinquante à septante-cinq mille euros.

L'article 433*septies* établit des circonstances aggravantes punies de la réclusion de dix à quinze ans et d'une amende de mille à cent mille euros, en s'inspirant de l'article 380, § 3. Tant le minimum que le maximum de l'amende ont toutefois été doublés.

La première circonstance aggravante de l'article 433*septies* vise l'état de minorité de la victime. Elle se situe dans le prolongement de la loi du 28 novembre 2000 relative à la protection pénale des mineurs. A

In artikel 433*sexies* zijn verzwarende omstandigheden bepaald in verband met de hoedanigheid van de dader van het misdrijf.

De eerste verzwarende omstandigheid vermeld in artikel 433*sexies* is ingegeven door artikel 377 van het Strafwetboek en heeft betrekking op de hoedanigheid van de dader van het misdrijf die gezag heeft over het slachtoffer of misbruik heeft gemaakt van het gezag of de faciliteiten die zijn functies hem verlenen. Deze verzwarende omstandigheid voldoet aan de verplichting van artikel 1, eerste lid, van het kaderbesluit van 19 juli 2002 waarin sprake is van « misbruik van machtspositie ».

De tweede verzwarende omstandigheid vermeld in artikel 433*sexies* is gebaseerd op artikel 417*ter* en betreft de hoedanigheid van ambtenaar van de dader van het misdrijf. België moet krachtens geen enkele internationale verplichting voorzien in deze verzwarende omstandigheid inzake mensenhandel. Desalniettemin is in sommige gevallen van transnationale mensenhandel gebleken dat ambtenaren in sommige landen (inzonderheid consulaire ambtenaren en immigratieambtenaren) deel uitmaakten van georganiseerde netwerken van mensenhandel. Met de invoering van deze verzwarende omstandigheid wordt beoogd een duidelijk signaal te geven met betrekking tot het bijzonder onaanvaardbare karakter van het gedrag van dergelijke personen waardoor het vertrouwen van de slachtoffers en meer in het algemeen dat van de samenleving in haar openbare autoriteiten wordt ondermijnd.

De verzwarende omstandigheid van minderjarigheid is verplaatst van artikel 433*sexies* naar 433*septies* om rekening te houden met de opmerking van de Raad van State omtrent de ernstigere aard van deze omstandigheid in vergelijking met de andere omstandigheden bepaald in artikel 433*sexies*.

De in artikel 433*sexies* vastgestelde verzwarende omstandigheden worden gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar en met geldboete van zeventienhonderdvijftig euro tot vijftienzeventigduizend euro.

In artikel 433*septies* zijn verzwarende omstandigheden bepaald die worden gestraft met opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar en met geldboete van duizend euro tot honderdduizend euro. Deze straffen zijn ingegeven door artikel 380, § 3. Zowel het minimum- als het maximumbedrag van de boete is evenwel verdubbeld.

De eerste verzwarende omstandigheid vermeld in artikel 433*septies* heeft betrekking op de staat van minderjarigheid van het slachtoffer. Deze verzwarende omstandigheid ligt in het verlengde van de wet van

l'instar de l'article 380 du Code pénal modifié par cette loi, et de l'article 417*ter* adopté ultérieurement et relatif à la torture, elle vise tous les mineurs de moins de dix-huit ans conformément à l'article 100*ter*. Elle va donc au-delà du prescrit de l'article 3 alinéa 2, b), de la décision-cadre du 19 juillet 2002 qui prévoit «qu'une victime est considérée comme ayant été particulièrement vulnérable au moins lorsqu'elle n'avait pas atteint l'âge de la majorité sexuelle prévu par la législation nationale et que l'infraction a été commise à des fins d'exploitation de la prostitution d'autrui et d'autres formes d'exploitation sexuelle, y compris pour la pornographie». Elle va également au-delà du projet de loi n°51-640/1 qui était limité aux mineurs non accompagnés.

La deuxième circonstance aggravante de l'article 433*septies* s'inspire de l'article 380, § 3, du Code pénal et de l'article 77*bis*, § 1er, actuel de la loi du 15 décembre 1980. Elle rencontre l'obligation prévue à l'article 3, alinéa 2, b), de la décision-cadre. Il y a circonstance aggravante lorsque l'auteur a abusé de la vulnérabilité particulière de la victime. Les circonstances de vulnérabilité ont été étendues à la précarité sociale et ne sont plus limitatives. Le juge du fond pourra ainsi apprécier la vulnérabilité particulière de la victime eu égard aux circonstances de l'espèce.

La troisième circonstance aggravante de l'article 433*septies* s'inspire l'article 77*bis*, § 1er, 1° actuel de la loi de 1980 et de l'article 380, § 3, et vise «l'usage, de façon directe ou indirecte, de manœuvres frauduleuses, de violence, de menaces ou d'une forme quelconque de contrainte». Nous retrouvons ces éléments dans l'article 1er, alinéa 1er, de la décision-cadre du 19 juillet 2002 qui mentionne «l'usage de la contrainte, de la force ou de menaces, y compris l'enlèvement, ou l'usage de la tromperie ou de la fraude». Cette disposition permet de couvrir les cas où il y a menace à l'encontre de la famille de la victime.

La quatrième circonstance aggravante de l'article 433*septies* s'inspire de l'article 3, alinéa 2 de la décision-cadre relative à la traite. Cette décision-cadre oblige les États membres de l'Union européenne à punir d'au moins huit ans d'emprisonnement la traite lorsque l'infraction a été commise en mettant en danger la vie des personnes.

28 novembre 2000 betreffende de strafrechtelijke bescherming van minderjarigen. Net als in artikel 380 van het Strafwetboek dat krachtens die wet wordt gewijzigd, en in het later aangenomen artikel 417*ter* in verband met foltering, vallen alle minderjarigen die overeenkomstig artikel 100*ter* minder dan achttien jaar oud zijn eronder. De verzwarende omstandigheid gaat dan ook verder dan het bepaalde in artikel 3, tweede lid, b), van het kaderbesluit van 19 juli 2002 waarin is gesteld dat «een slachtoffer ten minste als bijzonder kwetsbaar [wordt] beschouwd wanneer de leeftijd van het slachtoffer lager was dan de seksuele meerderjarigheid volgens de nationale wetgeving en wanneer het strafbare feit is gepleegd teneinde de prostitutie van anderen te exploiteren, of met het oog op andere vormen van seksuele exploitatie, met inbegrip van pornografie». Zij gaat eveneens verder dan ontwerp van wet nr. 51-640/1 dat beperkt was tot niet-begeleide minderjarigen.

De tweede verzwarende omstandigheid vermeld in artikel 433*septies* is ingegeven door artikel 380, § 3, van het Strafwetboek en door het huidige artikel 77*bis*, § 1, van de wet van 15 december 1980. Deze verzwarende omstandigheid voldoet aan de verplichting bedoeld in artikel 3, tweede lid, b), van het kaderbesluit. Er is sprake van de verzwarende omstandigheid wanneer de dader misbruik heeft gemaakt van de bijzonder kwetsbaarheid van het slachtoffer. De omstandigheden van kwetsbaarheid zijn uitgebreid met sociale onzekerheid en niet langer limitatief. De feitenrechter kan aldus de bijzonder kwetsbaarheid van het slachtoffer beoordelen, rekening houdend met de omstandigheden van het geval.

De derde verzwarende omstandigheid vermeld in artikel 433*septies* is gebaseerd op het huidige artikel 77*bis*, § 1, 1°, van de wet van 1980 en op artikel 380, § 3, en betreft het «direct of indirect gebruik (...) van listige kunstgrepen, geweld, bedreigingen of enige vorm van dwang». Deze elementen kunnen worden teruggevonden in artikel 1, eerste lid, van het kaderbesluit van 19 juli 2002 waarin sprake is van het «gebruik (...) van dwang, geweld of bedreiging, met inbegrip van ontvoering, of (...) van misleiding of fraude». In de gevallen waarin de familie van het slachtoffer wordt bedreigd, kan krachtens deze bepaling worden opgetreden.

De vierde verzwarende omstandigheid van artikel 433*septies* is ingegeven door artikel 3, tweede lid, van het kaderbesluit inzake bestrijding van mensenhandel. Krachtens dit kaderbesluit moeten de lidstaten van de Europese Unie mensenhandel straffen met ten minste acht jaar gevangenisstraf wanneer bij het plegen van het strafbare feit het leven van personen in gevaar is gebracht.

La cinquième circonstance aggravante de l'article 433septies s'inspire de l'article 417ter du Code pénal et vise l'hypothèse dans laquelle l'infraction a causé une maladie paraissant incurable, une incapacité permanente physique ou psychique, la perte complète d'un organe ou de l'usage d'un organe, ou une mutilation grave. L'article 3, alinéa 2, c) de la décision-cadre du 19 juillet 2002 impose aux États membres de punir de huit ans de prison l'infraction lorsqu'elle a causé un préjudice particulièrement grave à la victime.

La sixième circonstance aggravante de l'article 433septies relative au caractère habituel de l'infraction reprend l'article 77bis, § 2, actuel de la loi du 15 décembre 1980.

La dernière circonstance aggravante de l'article 433septies reprend l'article 77bis, § 3, actuel de la loi du 15 décembre 1980 et vise l'acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une association, et ce, que le coupable ait ou non la qualité de dirigeant.

Le seuil de peine dépend ici aussi de l'article 3, alinéa 2, de la décision-cadre du 19 juillet 2002 qui impose que le seuil maximal de la peine soit d'une durée d'un minimum de huit ans pour les circonstances aggravantes suivantes:

«a) l'infraction a délibérément ou par négligence grave mis la vie de la victime en danger;

b) l'infraction a été commise à l'encontre d'une victime qui était particulièrement vulnérable. Une victime est considérée comme ayant été particulièrement vulnérable au moins lorsqu'elle n'avait pas atteint l'âge de la majorité sexuelle prévu par la législation nationale et que l'infraction a été commise à des fins d'exploitation de la prostitution d'autrui et d'autres formes d'exploitation sexuelle, y compris pour la pornographie;

c) l'infraction a été commise par recours à des violences graves ou a causé un préjudice particulièrement grave à la victime;

d) l'infraction a été commise dans le cadre d'une organisation criminelle au sens de l'action commune 98/733/JAI.»

Eu égard à la gravité variable des circonstances visées par la décision-cadre et par souci de cohérence

De vijfde verzwarende omstandigheid vermeld in artikel 433septies is gebaseerd op artikel 417ter van het Strafwetboek en heeft betrekking op het geval waarin het misdrijf een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende fysieke of psychische ongeschiktheid, hetzij het volledig verlies van een orgaan of van het gebruik van een orgaan, hetzij een zware verminking heeft veroorzaakt. Krachtens artikel 3, tweede lid, c), van het kaderbesluit van 19 juli 2002 moeten de lidstaten het misdrijf straffen met acht jaar gevangenisstraf wanneer het bijzonder ernstige schade heeft toegebracht aan het slachtoffer.

De zesde verzwarende omstandigheid vermeld in artikel 433septies in verband met het herhaaldelijk karakter van het misdrijf neemt het huidige artikel 77bis, § 2, van de wet van 15 december 1980 over.

De laatste verzwarende omstandigheid vermeld in artikel 433septies neemt het huidige artikel 77bis, § 3, van de wet van 15 december 1980 over en betreft de daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging, ongeacht of de schuldege de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.

De strafmaat is ook in dit geval afhankelijk van artikel 3, tweede lid, van het kaderbesluit van 19 juli 2002 op grond waarvan de maximumdrempel van de straf ten minste acht jaar bedraagt voor de volgende verzwarende omstandigheden:

«a) het strafbare feit heeft het leven van het slachtoffer opzettelijk of door grove nalatigheid in gevaar gebracht;

b) het strafbare feit is begaan tegen een slachtoffer dat bijzonder kwetsbaar was. Een slachtoffer wordt ten minste als bijzonder kwetsbaar beschouwd wanneer de leeftijd van het slachtoffer lager was dan de seksuele meerderjarigheid volgens de nationale wetgeving en wanneer het strafbare feit is gepleegd teneinde de prostitutie van anderen te exploiteren, of met het oog op andere vormen van seksuele exploitatie, met inbegrip van pornografie;

c) het strafbare feit is begaan met zwaar geweld of heeft het slachtoffer bijzonder ernstige schade toegebracht;

d) het strafbare feit is gepleegd in het kader van een criminele organisatie zoals omschreven in gemeenschappelijk optreden 98/733/JBZ.»

Gelet op de onderscheiden ernst van de omstandigheden omschreven in het kaderbesluit en met het oog

avec les circonstances aggravantes et les peines prévues dans le Code pénal, les circonstances visées sous a), b), c) et d) ont été prévues aux articles 433*septies* et 433*octies*.

L'article 433*octies* établit des circonstances aggravantes punies de la réclusion de quinze à vingt ans et d'une amende de mille à cent cinquante mille euros. Les peines sont inspirées de l'article 381 sauf le maximum de l'amende qui a été augmenté. Le maximum reste cependant inférieur à aux deux cents mille euros prévus à l'article 324*ter*, § 4, qui constituent le montant le plus élevé du Code pénal.

Les circonstances aggravantes visées ici sont celles où l'infraction a causé la mort de la victime sans intention de la donner ou lorsqu'elle constitue un acte de participation à l'activité d'une organisation criminelle. La première circonstance a été reprise de l'article 417*ter*.

L'article 3, alinéa 2, d), de la décision-cadre du 19 juillet 2002 impose aux Etats membres de punir l'infraction de traite de huit ans de prison l'infraction lorsqu'elle a été commise dans le cadre d'une organisation criminelle au sens de l'action commune 98/733/JAI. L'article 324*bis* donne une définition de l'organisation criminelle proche de la définition de l'action commune 98/733/JAI qui définit l'organisation criminelle comme suit: on entend par organisation criminelle: «l'association structurée, de plus de deux personnes, établie dans le temps, et agissant de façon concertée en vue de commettre des infractions punissables d'une peine privative de liberté ou d'une mesure de sûreté privative de liberté d'un maximum d'au moins quatre ans ou d'une peine plus grave, que ces infractions constituent une fin en soi ou un moyen pour obtenir des avantages patrimoniaux, et, le cas échéant, influencer indûment le fonctionnement d'autorités publiques». Un avant-projet de loi de mise en conformité du droit belge à la Convention des Nations Unies contre la criminalité transnationale organisée sera prochainement déposé au Parlement, pour aligner la définition de l'organisation criminelle prévue à l'article 324*bis* du Code pénal sur celle de l'Action commune.

L'article 433*nonies*, alinéa 1er, reprend l'article 77*bis*, § 4, actuel de la loi du 15 décembre 1980 en ce qu'il prévoit la condamnation obligatoire des personnes reconnues coupables des formes aggravées de traite des êtres humains à l'interdiction des droits énoncés à l'article 31 du Code pénal.

op samenhang met de verzwarende omstandigheden en de straffen bepaald in het Strafwetboek zijn de verzwarende omstandigheden bedoeld in a), b), c) en d) opgenomen in de artikelen 433*septies* en 433*octies*.

Artikel 433*octies* stelt verzwarende omstandigheden vast die worden gestraft met opsluiting van vijftien jaar tot twintig jaar en met geldboete van duizend euro tot honderd vijftig duizend euro. De straffen zijn ingegeven door artikel 381 met uitzondering van het maximumbedrag van de boete dat is verhoogd. Het maximumbedrag ligt evenwel lager dan de tweehonderdduizend euro waarin artikel 324*ter*, § 4, voorziet, het hoogste bedrag uit het Strafwetboek.

De hier bedoelde verzwarende omstandigheden zijn die waarbij het misdrijf de dood van het slachtoffer heeft veroorzaakt zonder het oogmerk te doden of een daad van deelneming aan de bedrijvigheid van een criminele organisatie betreft. De eerste verzwarende omstandigheid is overgenomen uit artikel 417*ter*.

Krachtens artikel 3, tweede lid, d), van het kaderbesluit van 19 juli 2002 moeten de lidstaten het misdrijf mensenhandel straffen met acht jaar gevangenisstraf ingeval het is gepleegd in het kader van een criminele organisatie zoals omschreven in gemeenschappelijk optreden 98/733/JBZ. In artikel 324*bis* wordt een omschrijving van criminele organisatie gegeven die niet veel verschilt van de omschrijving in gemeenschappelijk optreden 98/733/JBZ waarin de criminele organisatie als volgt wordt omschreven: «een gestructureerde vereniging die duurt in de tijd van meer dan twee personen, die in overleg optreedt om feiten te plegen welke strafbaar zijn gesteld met een vrijheidsstraf of met een maatregel welke vrijheidsbeneming meebrengt met een maximum van ten minste vier jaar of met een zwaardere straf, welke feiten een doel op zich vormen of een middel zijn om vermogensvoordelen te verwerven en, in voorkomend geval, onrechtmatig invloed uit te oefenen op de werking van overheidsinstanties». Een voorontwerp van wet houdende overstemming van het Belgische recht met het Verdrag van de Verenigde Naties tegen transnationale georganiseerde misdaad zal binnenkort worden ingediend bij het Parlement teneinde de omschrijving van criminele organisatie waarin artikel 324*bis* van het Strafwetboek voorziet, af te stemmen op de omschrijving van het gemeenschappelijk optreden.

Artikel 433*nonies*, eerste lid, neemt het huidige artikel 77*bis*, § 4, van de wet van 15 december 1980 over en voorziet in de verplichte veroordeling van de personen die schuldig zijn bevonden aan de verzwaarde vormen van mensenhandel tot ontzetting van de rechten genoemd in artikel 31 van het Strafwetboek.

L'article 433*nonies*, alinéa 2, s'inspire de l'article 12, dernier alinéa, de la loi du 30 avril 1999 relative à l'occupation des travailleurs étrangers. Il permettra au juge du fond de prononcer la fermeture de l'entreprise dans laquelle la traite des êtres humains a été commise.

L'article 433*nonies*, alinéa 3, reprend l'article 77*bis*, § 5, actuel de la loi du 15 décembre 1980 et applique la confiscation spéciale aux coupables de l'infraction de traite des êtres humains.

Il est rappelé que les articles 382 et 382*ter* du Code pénal pourront également être appliqués en présence d'exploitation sexuelle.

Art. 6

Cet article prévoit l'insertion des articles 433*decies* à 433*quaterdecies* dans le Code pénal.

L'article 433*decies* a été repris de l'article 77*bis*, § 1er bis, actuel de la loi de 1980 qui vise les «marchands de sommeil». Ces personnes abusent de la situation administrative précaire ou illégale d'étrangers pour mettre à leur disposition, leur louer ou leur vendre un bien immobilier à un prix anormalement élevé. Le projet a pour objectif d'élargir cette protection à tous, étrangers et Belges. En effet, la vulnérabilité particulière dont il est abusé, peut également avoir pour cause la fragilité de la situation sociale. Cette fragilité peut découler par exemple du surendettement ou de la perte d'un emploi. En outre, cette infraction est désormais détachée de la traite des êtres humains pour être envisagée de façon autonome.

Des circonstances telles que l'absence, l'insuffisance ou la dangerosité manifestes d'équipements électrique ou sanitaire, ou encore des lieux manifestement trop petits eu égard au nombre de locataires hébergés, constituent des indications d'infraction.

La peine a été fixée à six mois à trois ans d'emprisonnement. Vu la tentation pour les auteurs de s'attaquer à un grand nombre de victimes pour maximiser leurs profits, l'amende, dont le taux est repris de l'article 77*bis*, §1er*bis*, sera multipliée par le nombre de victimes qui occupaient les lieux. Ce calcul présent en droit pénal social (notamment à l'article 14 de la loi du 30 avril 1999 relative à l'occupation des travailleurs étrangers), constitue une innovation dans le Code pénal.

Artikel 433*nonies*, tweede lid, is gebaseerd op artikel 12, laatste lid, van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers. Het biedt de feitenrechter de mogelijkheid de sluiting te bevelen van de onderneming waar de mensenhandel is gepleegd.

Artikel 433*nonies*, derde lid, neemt het huidige artikel 77*bis*, § 5, van de wet van 15 december 1980 over en past de bijzondere verbeurdverklaring toe op de schuldigen van het misdrijf mensenhandel.

Er wordt op gewezen dat de artikelen 382 en 382*ter* van het Strafwetboek tevens kunnen worden toegepast in geval van seksuele uitbuiting.

Art.6

Dit artikel voorziet in de invoeging van de artikelen 433*decies* tot 433*quaterdecies* in het Strafwetboek.

Artikel 433*decies* is overgenomen uit het huidige artikel 77*bis*, § 1*bis*, van de wet van 1980 dat betrekking heeft op huisjesmelkers. Dergelijke personen maken misbruik van de precaire of onwettige administratieve toestand van vreemdelingen om hen een onroerend goed ter beschikking te stellen, te verhuren of te verkopen aan een abnormaal hoge prijs. Het ontwerp strekt ertoe deze bescherming naar iedereen uit te breiden, zowel naar vreemdelingen als naar Belgen. De kwetsbaarheid waarvan misbruik wordt gemaakt, kan immers ook het gevolg zijn van de fragiliteit van de sociale situatie. Deze fragiliteit kan bijvoorbeeld te wijten zijn aan veel te hoge schulden of aan het verlies van een baan. Bovendien wordt dit misdrijf voortaan losgekoppeld van mensenhandel om op autonome wijze te worden beschouwd.

Omstandigheden zoals het kennelijk ontbreken van, het kennelijk tekort aan of het kennelijk gevaar verbonden aan elektrische of sanitaire voorzieningen dan wel kennelijk te kleine ruimten in verhouding tot het aantal gehuisveste huurders, wijzen op het bestaan van een misdrijf.

De straf is vastgesteld op zes maanden tot drie jaar gevangenisstraf. Gelet op de verleiding voor de daders om een groot aantal slachtoffers te zoeken om hun winst zo groot mogelijk te maken, wordt de boete waarvan het bedrag is overgenomen uit artikel 77*bis*, § 1*bis*, vermenigvuldigd met het aantal slachtoffers dat in de ruimten was gehuisvest. Deze berekening die wordt toegepast in het sociaal strafrecht (inzonderheid in artikel 14 van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers), is nieuw in het Strafwetboek.

Des circonstances aggravantes relatives au caractère habituel de l'infraction, à l'association de malfaiteurs et à l'organisation criminelle ont été prévues aux articles 433*undecies* et 433*duodecies*. Les amendes prévues sont semblables à celles prévues par le projet en matière de traite des êtres humains (articles 433*septies* et 433*octies*).

L'article 433*terdecies* reprend l'article 77*bis*, §§ 4 et 5, actuel de la loi de 1980 relatif à l'interdiction des droits prévus à l'article 31 du Code pénal et à la confiscation spéciale.

L'article 433*quaterdecies* reprend l'article 77*bis*, § 4*bis* actuel qu'il toilette. Il précise en outre que le procureur du Roi devra être averti au préalable par le juge d'instruction de son intention de prononcer la suppression de la saisie.

Art. 7

L'article 7 adapte l'article 10*ter* du Titre préliminaire du Code d'instruction criminelle au remplacement de l'article 77*bis* de la loi du 15 décembre 1980 par les articles 433*quinquies* à 433*octies* du Code pénal en matière de traite et les articles 77*bis* à 77*quinquies* en matière de trafic. Conformément à la volonté du législateur de 1995 et de 2000, seules les formes aggravées font l'objet de la compétence extra-territoriale.

Art. 8

Cet article adapte l'article 21*bis* alinéa 1er du même Titre au remplacement de l'article 77*bis* de la loi du 15 décembre 1980. Seul l'article 433*quinquies*, §1er, alinéa 1er, 1° du Code pénal, relatif à l'exploitation sexuelle, a été visé afin de respecter l'esprit de l'article 21*bis* précité.

Art. 9

L'article 9 adapte l'article 90*ter* § 2, 7°*ter* du Code d'instruction criminelle au remplacement de l'article 77*bis* de la loi du 15 décembre 1980, en visant les articles 433*septies* et 433*octies* du Code pénal et adapte le § 2, 17° aux nouveaux articles 77*quater* et 77*quinquies*.

Er is in de artikelen 433*undecies* en 433*duodecies* voorzien in verzwarende omstandigheden in verband met het herhaaldelijk karakter van het misdrijf, de vereniging van boosdoeners en de criminele organisatie. De boeten waarin is voorzien, zijn vergelijkbaar met die bepaald in het ontwerp inzake mensenhandel (artikelen 433*septies* en 433*octies*).

Artikel 433*terdecies* neemt het huidige artikel 77*bis*, §§ 4 en 5, van de wet van 1980 over in verband met de ontzetting van de rechten bedoeld in artikel 31 van het Strafwetboek en met de bijzondere verbeurdverklaring.

Artikel 433*quaterdecies* neemt het huidige artikel 77*bis*, § 4*bis*, over en frist het op. Daarenboven bepaalt het dat de onderzoeksrechter de procureur des Konings vooraf in kennis moet stellen van zijn voorstellen de opheffing van het beslag te bevelen.

Art. 7

In artikel 7 wordt artikel 10*ter* van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering aangepast aan de vervanging van artikel 77*bis* van de wet van 15 december 1980 door de artikelen 433*quinquies* tot 433*octies* van het Strafwetboek inzake mensenhandel en de artikelen 77*bis* tot 77*quinquies* inzake mensen-smokkel. Overeenkomstig de wil van de wetgever in 1995 en 2000 heeft de extraterritoriale rechtsmacht alleen betrekking op de verzwaarde vormen.

Art. 8

In dit artikel wordt artikel 21*bis*, eerste lid, van dezelfde Titel, aangepast aan de vervanging van artikel 77*bis* van de wet van 15 december 1980. Alleen artikel 433*quinquies*, § 1, eerste lid, 1°, van het Strafwetboek in verband met seksuele uitbuiting is in aanmerking genomen teneinde de geest van voornoemd artikel 21*bis* in acht te nemen.

Art. 9

In artikel 9 wordt artikel 90*ter*, § 2, 7°*ter*, van het Wetboek van Strafvordering aangepast aan de vervanging van artikel 77*bis* van de wet van 15 december 1980 door te verwijzen naar de artikelen 433*septies* en 433*octies* van het Strafwetboek en wordt § 2, 17°, aangepast aan de nieuwe artikelen 77*quater* en 77*quinquies*.

Art. 10

L'article 10 élargit le champ d'application de l'article 91*bis* du Code d'instruction criminelle aux infractions de traite et de trafic d'êtres humains. Cette référence légalise l'enregistrement des auditions des mineurs victimes ou témoins de ces infractions (articles 92 à 101), ainsi que l'utilisation de la vidéoconférence par le juge du fond (articles 190*bis* et 327*bis*).

Art. 11

Cet article adapte l'article 144*ter* du Code judiciaire relatif à la compétence du parquet fédéral à la nouvelle numérotation des articles relatifs à la traite et au trafic des êtres humains.

Art. 12

L'article 12 a pour objet de mettre l'article 77 de la loi du 15 décembre 1980 en conformité avec l'article 1er de la directive du Conseil de l'Union européenne du 28 novembre 2002, visant à définir l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers et avec l'article 1er, alinéa 1er, de la décision-cadre du Conseil de l'Union européenne du 28 novembre 2002, visant à renforcer le cadre pénal pour la répression de l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers.

La peine d'emprisonnement est portée à un an à l'alinéa 1er de l'article 77, car l'article 1er, § 1er, de la décision-cadre stipule que chaque État membre doit prendre les mesures nécessaires pour assurer que les comportements visés aux articles 1er (aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers) et 2 (instigation, complicité ou tentative se rapportant aux comportements visés à l'article 1er) de la directive du 28 novembre 2002 soient passibles de sanctions pénales effectives, proportionnées et dissuasives susceptibles de donner lieu à extradition. En vertu de l'article 2 de la Convention européenne d'extradition faite à Paris le 13 décembre 1957, l'extradition ne peut en principe être accordée que pour des faits punissables d'une peine privative de liberté d'au moins un an.

L'alinéa 2 de l'article 77 reprend l'article 77 alinéa 2, introduit par la loi du 29 avril 1999, qui établit une exception lorsque l'aide est offerte pour des raisons prin-

Art. 10

Artikel 10 breidt het toepassingsgebied van artikel 91*bis* van het Wetboek van Strafvordering uit naar de misdrijven mensenhandel en mensensmokkel. Door deze verwijzing wordt de registratie van de verhoren van minderjarigen die het slachtoffer of getuige zijn van dergelijke misdrijven gelegaliseerd (artikelen 92 tot 101), evenals het gebruik door de feitenrechter van videoconferencing (artikelen 190*bis* en 327*bis*).

Art.11

In dit artikel wordt artikel 144*ter* van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de bevoegdheid van het federaal parket aangepast aan de nieuwe nummering van de artikelen in verband met mensenhandel en mensensmokkel.

Art. 12

Artikel 12 strekt ertoe artikel 77 van de wet van 15 december 1980 in overeenstemming te brengen met artikel 1 van de richtlijn van de Raad van de Europese Unie van 28 november 2002 tot omschrijving van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf, en met artikel 1, eerste lid, van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie van 28 november 2002 tot versterking van het strafrechtelijk kader voor de bestrijding van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf.

De gevangenisstraf wordt in artikel 77, eerste lid, op een jaar gebracht omdat in artikel 1, eerste lid, van het kaderbesluit is bepaald dat elke lidstaat de nodige maatregelen moet nemen om ervoor te zorgen dat de handelingen bedoeld in de artikelen 1 (hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf) en 2 (uitlokking, aanzetting en poging die verband houden met de handelingen bedoeld in artikel 1) van de richtlijn van 28 november 2002 worden gestraft met doeltreffende, evenredige en afschrikkende strafrechtelijke sancties die kunnen leiden tot uitlevering. Overeenkomstig artikel 2 van het Europees verdrag betreffende uitlevering gedaan te Parijs op 13 december 1957 kan uitlevering in beginsel slechts worden verleend voor feiten die strafbaar zijn met een vrijheidsstraf van ten minste een jaar.

Artikel 77, tweede lid, neemt het door de wet van 29 april 1999 ingevoerde artikel 77, tweede lid, over waarin een uitzondering is vastgesteld wanneer de hulp voor-

cipalement humanitaires. Ce concept doit être interprété de la façon la plus large possible et doit comprendre «tout but non économique ou non criminel». La clause humanitaire est autorisée par l'article 1er, alinéa 2, de la directive du 28 novembre 2002. Elle a été insérée dans la directive à la demande expresse de la Belgique. Le texte européen est muet sur la question de la charge de la preuve des «raisons principalement humanitaire». Il faut rappeler qu'en Belgique, lorsque le prévenu invoque une cause de justification et que son allégation n'est pas dépourvue de tout élément de nature à lui donner crédit, il incombe au Ministère public d'en prouver l'inexactitude (H.BOSLY et D.VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, Bruges, La Charte, 1999, p. 741). La partie poursuivie n'a donc pas à établir qu'elle a agi pour des raisons humanitaires.

La remarque du Conseil d'État relative à la transposition non précise des instruments européens n'a pas été prise en considération dans la mesure où ceux-ci n'interdisent pas aux États membres d'incriminer, à côté des comportements visés par ces instruments, d'autres comportements, tels que l'aide au séjour sans but lucratif, et d'y étendre le bénéfice de la clause humanitaire.

Art. 13

L'article 13 remplace l'article 77*bis* de la loi du 15 décembre 1980 par une nouvelle disposition incriminant le trafic des êtres humains, c'est-à-dire l'aide à l'entrée, au transit ou au séjour irréguliers d'étrangers dans un but de lucre, conformément à l'article 1er de la directive du Conseil de l'Union européenne du 28 novembre 2002 précitée. La peine d'emprisonnement est d'un an à cinq ans, à l'instar de l'infraction de traite des êtres humains prévue à l'article 433*quinquies* du Code pénal. L'article 1er, alinéa 1er, de la décision-cadre du 28 novembre 2002 prévoit en effet des sanctions pénales effectives, proportionnées et dissuasives susceptibles de donner lieu à extradition, c'est-à-dire au minimum un an d'emprisonnement. En outre, l'article 77*bis* en projet est conforme aux exigences de la Convention des Nations Unies sur la criminalité transnationale organisée (article 2, point b) et de son protocole relatif au trafic des migrants (article 1er, alinéa 3) qui, combinés, exigent que l'infraction soit passible d'au moins quatre ans de privation de liberté.

Comme pour l'article 77 en projet, la remarque du Conseil d'État relative à la transposition non précise des instruments européens n'a pas été prise en consi-

namelijk om humanitaire redenen verleend wordt. Dat begrip moet zo ruim mogelijk worden begrepen en moet alle niet-economische en niet-criminele doelstellingen omvatten. De humanitaire clausule is mogelijk krachtens artikel 1, tweede lid, van de richtlijn van 28 november 2002. Deze clausule werd op uitdrukkelijk verzoek van België in de richtlijn opgenomen. In de Europese tekst wordt niets gezegd over de bewijslast inzake de «voornamelijk (...) humanitaire redenen». In dat verband moet erop worden gewezen dat in België, wanneer de beklaagde een rechtvaardigingsgrond aanvoert en zijn bewering niet kennelijk ongegrond is, het openbaar ministerie de onjuistheid ervan moet aantonen (H. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, Brugge, La Charte, 1999, p. 741). De vervolgde partij moet dus niet aantonen dat zij om humanitaire redenen gehandeld heeft.

Met de opmerking van de Raad van State in verband met de niet nauwkeurige omzetting van de Europese instrumenten is geen rekening gehouden aangezien deze instrumenten de lidstaten niet verbieden, naast de erin bedoelde handelingen, andere handelingen, zoals hulpverlening bij verblijf zonder winstbejag, strafbaar te stellen en de humanitaire clausule erop toe te passen.

Art. 13

Artikel 13 vervangt artikel 77*bis* van de wet van 15 december 1980 door een nieuwe bepaling waarin mensensmokkel strafbaar wordt gesteld, te weten hulpverlening bij de illegale binnenkomst, de illegale doortocht of het illegaal verblijf van vreemdelingen uit winstbejag, overeenkomstig artikel 1 van de richtlijn van de Raad van de Europese Unie van 28 november 2002. De gevangenisstraf bedraagt een jaar tot vijf jaar, net als bij het misdrijf mensenhandel bedoeld in artikel 433*quinquies* van het Strafwetboek. Artikel 1, eerste lid, van het kaderbesluit van 28 november 2002 voorziet immers in doeltreffende, evenredige en afschrikkende strafrechtelijke sancties die kunnen leiden tot uitlevering, te weten ten minste een jaar gevangenisstraf. Daarenboven is het ontworpen artikel 77*bis* in overeenstemming met de eisen van het verdrag van de Verenigde Naties tegen transnationale georganiseerde misdaad (artikel 2, punt b) en het protocol tegen de smokkel van migranten (artikel 1, derde lid) die samen gelezen eisen dat het misdrijf strafbaar is met een vrijheidsstraf van ten minste vier jaar.

Net als voor het ontworpen artikel 77 is met de opmerking van de Raad van State omtrent de niet nauwkeurige omzetting van de Europese instrumenten geen

dération dans la mesure où ceux-ci n'interdisent pas aux Etats membres d'incriminer, à côté des comportements visés par ces instruments, d'autres comportements, tels que l'aide à l'entrée ou au transit dans un but lucratif en l'absence des circonstances aggravantes prévues par ces instruments.

Les peines prévues pour la tentative de traite des êtres humains ont été reprises pour la tentative de trafic.

Art. 14

Cet article introduit les articles 77ter à 77septies qui prévoient des circonstances aggravantes de l'infraction de trafic des êtres humains prévue à l'article 77bis. Un strict parallélisme entre les circonstances aggravantes relatives à la traite et au trafic des êtres humains, ainsi qu'entre les peines prévues, a été établi. En effet, les moyens de transport des personnes sont souvent identiques et les risques pour la santé ou la vie des personnes transportées, sont souvent les mêmes. Pour rappel, cette décision-cadre a été adoptée afin de répondre aux événements dramatiques de Douvres de juin 2000 dans lequel cinquante-huit jeunes Chinois, acheminés par une filière d'immigration clandestine, avaient trouvé la mort par asphyxie dans le camion qui les transportait.

L'article 77ter établit les circonstances aggravantes relatives à la qualité de l'auteur de l'infraction. Il est renvoyé pour le surplus aux commentaires relatifs à l'article 433sexies du Code pénal.

L'article 77quater reprend les circonstances aggravantes prévues à l'article 433septies du Code pénal; il est dès lors renvoyé aux commentaires y relatifs.

L'article 77quater se conforme à l'article 1er, alinéa 3, de la décision-cadre du Conseil de l'Union européenne du 28 novembre 2002 visant à renforcer le cadre pénal pour la répression de l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers. Cette décision-cadre oblige les États membres de l'Union européenne à punir d'au moins huit ans d'emprisonnement le trafic de migrants lorsque l'infraction a été commise en mettant en danger la vie des personnes. Il s'agit en effet de sanctionner de manière exemplaire les criminels qui transportent les migrants clandestins dans des conditions dangereuses pour la vie des migrants ou qui met-

rekening gehouden aangezien deze instrumenten de lidstaten niet verbieden, naast de erin bedoelde handelingen, andere handelingen, zoals de hulpverlening bij binnenkomst of doortocht uit winstbejag, strafbaar te stellen bij ontstentenis van in deze instrumenten bepaalde verzwarende omstandigheden.

De straffen waarin is voorzien voor de poging tot mensenhandel zijn overgenomen voor de poging tot mensensmokkel.

Art. 14

Naar luid van dit artikel worden de artikelen 77ter tot 77septies ingevoerd waarin wordt voorzien in verzwarende omstandigheden van het misdrijf mensensmokkel bedoeld in artikel 77bis. Er is gezorgd voor een strikt parallélisme tussen de verzwarende omstandigheden in verband met mensenhandel en die in verband met mensensmokkel, alsmede tussen de straffen waarin is voorzien. De middelen waarmee de personen worden vervoerd, zijn vaak immers identiek en de gevaren voor de gezondheid of voor het leven van de vervoerde personen zijn vaak dezelfde. Er wordt aan herinnerd dat dit kaderbesluit is aangenomen als reactie op de dramatische gebeurtenissen te Dover in juni 2000 waarbij achteventig jonge Chinezen, die naar daar waren gebracht door een netwerk van clandestiene immigratie, de dood vonden door verstikking in de vrachtwagen die hen vervoerde.

In artikel 77ter zijn de verzwarende omstandigheden bepaald in verband met de hoedanigheid van de dader van het misdrijf. Voor het overige wordt verwezen naar de bespreking van artikel 433sexies van het Strafwetboek.

In artikel 77quater worden de verzwarende omstandigheden opgesomd waarin artikel 433septies van het Strafwetboek voorziet. Er wordt dan ook verwezen naar de bespreking van dat artikel.

Artikel 77quater is in overeenstemming met artikel 1, derde lid, van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie van 28 november 2002 tot versterking van het strafrechtelijk kader voor de bestrijding van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf. Krachtens dit kaderbesluit moeten de lidstaten van de Europese Unie migrantensmokkel straffen met ten minste acht jaar gevangenisstraf wanneer bij het plegen van het strafbaar feit het leven van personen in gevaar is gebracht. Er moet immers een voorbeeld worden gesteld voor criminelen die clandestiene migranten in levensgevaarlijke omstandigheden

tent en danger la vie des migrants de façon délibérée. Pour rappel, cette décision-cadre a été adoptée afin de répondre aux événements dramatiques de Douvres de juin 2000 dans lequel cinquante-huit jeunes Chinois, acheminés par une filière d'immigration clandestine, avaient trouvé la mort par asphyxie dans le camion qui les transportait. Mais nous devons également penser aux drames qui se déroulent lors du transport maritime des migrants clandestins. L'utilisation d'embarcations vétustes ou surchargées a entraîné un nombre important de victimes ces dernières années, notamment en mer Méditerranée, en mer Adriatique ou dans le détroit de Gibraltar. Les États de l'Organisation des Nations Unies, ont adopté en 2000 le Protocole relatif à la lutte contre le trafic illicite de migrants par terre, air et mer. Ce texte a été adopté sur base de propositions de l'Italie en 1998, qui devait faire face à un trafic important de migrants par mer en provenance d'Albanie et d'ex-Yougoslavie. Plus récemment, l'affaire Wexford à Zeebruges, dans laquelle huit personnes ont perdu la vie, peut également être mentionnée. Les efforts des autorités policières et judiciaires ont permis d'identifier les auteurs du trafic et de les condamner en première instance, dans des délais très courts.

L'article 77quinquies établit des circonstances aggravantes relatives à la mort de la victime sans intention de la donner et à l'acte de participation à l'activité d'une organisation criminelle. L'article 1er, alinéa 3, de la décision-cadre du 28 novembre 2002 impose aux États membres de punir de huit ans de prison l'infraction lorsqu'elle a été commise dans le cadre d'une organisation criminelle au sens de l'action commune 98/733/JAI.

L'article 77sexies correspond à l'article 433nonies du Code pénal.

L'article 77septies reprend l'article 77bis, § 4ter, actuel de la loi de 1980 relatif à l'accueil des étrangers victimes des «marchands de sommeil». L'incrimination de l'abus de leur vulnérabilité figure désormais à l'article 433decies du Code pénal.

Art. 15

Cet article adapte l'article 81 de la loi de 1980 au déplacement des infractions de traite des êtres humains et d'abus de la vulnérabilité d'autrui (marchands de sommeil) vers le Code pénal. Les agents publics visés

vervoeren of die hun leven opzettelijk in gevaar brengen. Er wordt aan herinnerd dat dit kaderbesluit is aangenomen als reactie op de dramatische gebeurtenissen te Dover in juni 2000 waarbij achteenvijftig jonge Chinezen, die naar daar waren gebracht door een netwerk van clandestiene immigratie, de dood vonden door verstikking in de vrachtwagen die hen vervoerde. Er kan eveneens worden gedacht aan de drama's die zich afspelen tijdens het vervoer van clandestiene migranten over zee. Het gebruik van oude of overvolle bootjes heeft de laatste jaren talrijke slachtoffers gemaakt, inzonderheid in de Middellandse Zee, de Adriatische Zee en in de Straat van Gibraltar. De Staten van de Organisatie van de Verenigde Naties hebben in 2000 het protocol tegen de smokkel van migranten over land, over de zee en in de lucht goedgekeurd. De tekst is aangenomen op grond van de voorstellen van Italië in 1998, dat werd geconfronteerd met een aanzienlijke smokkel over zee van migranten afkomstig uit Albanië en het voormalige Joegoslavië. Meer recentelijk kan gewag worden gemaakt van de zaak Wexford in Zeebrugge en waarbij acht personen het leven lieten. Dankzij de inspanningen van de politie en het gerecht konden de daders van de smokkel worden geïdentificeerd en in eerste aanleg worden veroordeeld, zulks in zeer weinig tijd.

In artikel 77quinquies worden verzwarende omstandigheden vastgesteld in verband met de dood van het slachtoffer zonder het oogmerk te doden en met de daad van deelneming aan de bedrijvigheid van een criminele organisatie. Krachtens artikel 1, derde lid, van het kaderbesluit van 28 november 2002 moeten de lidstaten het misdrijf straffen met acht jaar gevangenisstraf ingeval het is gepleegd in het kader van een criminele organisatie zoals omschreven in gemeenschappelijk optreden 98/733/JBZ.

Artikel 77sexies komt overeen met artikel 433nonies van het Strafwetboek.

Artikel 77septies neemt het huidige artikel 77bis, § 4ter, van de wet van 1980 over in verband met de opvang van vreemdelingen die het slachtoffer zijn van huisjesmelkers. De strafbaarstelling van het misbruik van hun kwetsbaarheid staat voortaan in artikel 433decies van het Strafwetboek.

Art. 15

Dit artikel past artikel 81 van de wet van 1980 aan de verplaatsing van de misdrijven van mensenhandel en misbruik van andermans bijzonder kwetsbare positie (huisjesmelkerij) naar het Strafwetboek aan. De

par l'article 81 tels que les inspecteurs de l'Inspection sociale, resteront compétents pour rechercher et constater ces infractions.

Art. 16

Cet article toilette l'intitulé de la loi du 13 avril 1995 contenant des dispositions en vue de la répression de la traite des êtres humains et de la pornographie enfantine en supprimant la référence à cette dernière infraction.

Art. 17

Cet article adapte l'article 9 de la loi de 1995, relatif à l'action en cessation, au remplacement de l'article 77bis actuel de la loi du 15 décembre 1980 par l'article 433quinquies du Code pénal et le nouvel article 77bis de la loi de 1980.

Art. 18

L'article 18 adapte l'article 11, § 1er, de la loi du 13 avril 1995 au remplacement de l'article 77bis actuel de la loi du 15 décembre 1980 par l'article 433quinquies du Code pénal et le nouvel article 77bis de la loi de 1980. Il corrige également certaines erreurs matérielles, qui avaient une incidence sur la capacité du Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme et des associations d'ester en justice (voir recueil de jurisprudence publié par le Centre en mai 2002, p. 16 et 60 à 65). En effet, actuellement, l'article 11, § 1er, de la loi qui concerne l'exécution de celle-ci et la possibilité pour le Centre et les associations agréées d'ester en justice, renvoie aux paragraphes de l'article 380 du Code pénal qui ne concernent que l'embauche en vue de prostitution (§ 1er, 1°), la tentative (§ 2) et l'abus de la situation suite aux violences ou la situation précaire de la victime (§ 3). La présente modification permet de couvrir désormais l'exploitation de la prostitution (§ 1er, 4°) et les comportements dont les mineurs sont victimes (§ 4, 1° et 4°).

ambtenaren bedoeld in artikel 81 zoals de inspecteurs van de Sociale Inspectie, zullen bevoegd blijven voor het opsporen en het vaststellen van deze misdrijven.

Art. 16

Krachtens dit artikel wordt het opschrift gewijzigd van de wet van 13 april 1995 houdende bepalingen tot bestrijding van de mensenhandel en van de kinderpornografie door de verwijzing naar dit laatste misdrijf te schrappen.

Art. 17

In dit artikel wordt artikel 9 van de wet van 1995 in verband met de vordering tot staking aangepast aan de vervanging van het huidige artikel 77bis van de wet van 15 december 1980 door artikel 433quinquies van het Strafwetboek en het nieuwe artikel 77bis van de wet van 1980.

Art. 18

In artikel 18 wordt artikel 11, § 1, van de wet van 13 april 1995 aangepast aan de vervanging van het huidige artikel 77bis van de wet van 15 december 1980 door artikel 433quinquies van het Strafwetboek en het nieuwe artikel 77bis van de wet van 1980. Ook worden een aantal materiële vergissingen verbeterd die een invloed hadden op het vermogen van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding en van de verenigingen om in rechte te kunnen optreden (zie de verzameling van rechtspraak gepubliceerd door het Centrum in mei 2002, p. 16 en 60 tot 65). Thans wordt in artikel 11, § 1, van de wet dat betrekking heeft op de tenuitvoerlegging ervan en op de mogelijkheid voor het Centrum en de erkende verenigingen om in rechte op te treden, immers verwezen naar de paragrafen van artikel 380 van het Strafwetboek die slechts betrekking hebben op de werving met het oog op prostitutie (§ 1, 1°), op de poging (§ 2) en op het misbruik van de situatie ingevolge geweld of de preciaire toestand van het slachtoffer (§ 3). Door deze wijziging kan voortaan worden opgetreden ten aanzien van de exploitatie van prostitutie (§ 1, 4°) evenals ten aanzien van de handelingen waarvan minderjarigen het slachtoffer zijn (§ 4, 1° en 4°).

Art. 19

L'article 19 modifie l'article 12 de la loi 13 avril 1995 afin de permettre au gouvernement de faire rapport au Parlement sur l'application de la loi du 13 avril 1995 tous les deux ans et non plus annuellement. Cette modification permettra d'analyser plus finement les statistiques, avec un an de recul.

Art. 20 et 21

Ces articles procèdent aux adaptations rendues nécessaires de la loi du 15 février 1993 créant le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme.

Art. 22

Cet article abroge l'article 82 de la loi de 1965 relative à la protection de la jeunesse, qui a été intégré dans le nouvel article 433ter relatif à l'exploitation de la mendicité.

Art. 19

Artikel 19 wijzigt artikel 12 van de wet van 13 april 1995 teneinde de regering de mogelijkheid te bieden tweejaarlijks en niet langer jaarlijks aan het Parlement verslag uit te brengen over de toepassing van de wet van 13 april 1995. Door deze wijziging kunnen de statistieken met een jaar uitstel beter worden geanalyseerd.

Art. 20 en 21

In deze artikelen wordt overgegaan tot de nodige aanpassingen van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding.

Art. 22

Krachtens dit artikel wordt artikel 82 van de wet betreffende de jeugdbescherming opgeheven, dat in het nieuwe artikel 433ter in verband met de exploitatie van bedelarij is opgenomen.

AVANT-PROJET DE LOI

soumis à l'avis du Conseil d'État

Avant-projet de loi modifiant diverses dispositions en vue de renforcer la lutte contre la traite et le trafic des êtres humains

CHAPITRE I

Dispositions générales Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

La présente loi transpose la décision-cadre du Conseil de l'Union européenne du 19 juillet 2002 relative à la lutte contre la traite des êtres humains, la directive 2002/90/CE du Conseil de l'Union européenne du 28 novembre 2002 définissant l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers, et la décision-cadre du Conseil de l'Union européenne du 28 novembre 2002 visant à renforcer le cadre pénal pour la répression de l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers.

CHAPITRE II

Dispositions modifiant le Code pénal

Art. 3

A l'article 43^{quater}, § 1er, point a) du Code pénal sont apportées les modifications suivantes:

1° Un point 2°*bis*, libellé comme suit, est ajouté: «2°*bis*. aux articles 433^{septies} et 433^{octies};»;

2° Au point 5°, les mots «à l'article 77*bis*, § 2 ou § 3» sont remplacés par les mots «aux articles 77^{quater} et 77^{quinquies}».

Art. 4

Il est inséré dans le Livre II, Titre VIII du même Code, un Chapitre III*bis* intitulé «De l'exploitation de la mendicité» et comprenant les articles 433ter et 433^{quater}, rédigés comme suit:

VOORONTWERP VAN WET

onderworpen aan het advies van de Raad van State

Voorontwerp van wet tot wijziging van diverse bepalingen met het oog op de versterking van de strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Deze wet strekt tot omzetting van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie van 19 juli 2002 inzake bestrijding van mensenhandel, van richtlijn 2002/90/EG van de Raad van de Europese Unie van 28 november 2002 tot omschrijving van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf, en van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie van 28 november 2002 tot versterking van het strafrechtelijk kader voor de bestrijding van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf.

HOOFDSTUK II

Bepalingen tot wijziging van het Strafwetboek

Art. 3

In artikel 43^{quater}, § 1, punt a) van het Strafwetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° Een punt 2°*bis* wordt ingevoegd, luidende: «2°*bis*. de artikelen 433^{septies} en 433^{octies};»;

2° In punt 5° worden de woorden «artikel 77*bis*, § 2 of § 3,» vervangen door de woorden «de artikelen 77^{quater} en 77^{quinquies}».

Art. 4

In Boek II, Titel VIII van hetzelfde Wetboek wordt een Hoofdstuk III*bis* ingevoegd met als opschrift «Exploitatie van bedelarij», dat bestaat uit de artikelen 433ter en 433^{quater}, luidende:

«Article 433ter. — Sera puni d'un emprisonnement de six mois à trois ans et d'une amende de cinq cents euros à vingt-cinq mille euros:

1° quiconque aura organisé la mendicité d'autrui en vue d'en tirer profit;

2° quiconque aura embauché, entraîné, détourné, retenu une personne en vue de la livrer à la mendicité, l'aura incitée à mendier ou à continuer de le faire, ou l'a mise à disposition d'un mendiant afin qu'il s'en serve pour exciter la commisération publique;

3° quiconque aura, de quelque manière que ce soit, exploité la mendicité d'autrui.

Article 433quater. — L'infraction visée à l'article 433ter sera punie d'un emprisonnement d'un an à cinq ans et d'une amende de cinq cents euros à cinquante mille euros lorsqu'elle est commise:

1° à l'égard d'un mineur;

2° à l'égard d'une personne particulièrement vulnérable en raison notamment de sa situation administrative illégale ou précaire, de sa situation sociale précaire, d'un état de grossesse, d'une maladie, d'une infirmité ou d'une déficience physique ou mentale;

3° lorsqu'il est fait usage, de façon directe ou indirecte, de manœuvres frauduleuses, de violence, de menaces ou d'une forme quelconque de contrainte, ou

4° par une personne qui a autorité sur elle ou a abusé de l'autorité ou des facilités que lui confèrent ses fonctions.

Art.5

Il est inséré dans le Livre II, Titre VIII du même Code, un Chapitre IIIter intitulé «De la traite des êtres humains» et comprenant les articles 433quinquies à 433nonies, rédigés comme suit:

« Article 433quinquies. — § 1. Constitue l'infraction de traite des êtres humains le fait de recruter, de transporter, de transférer, d'héberger ou d'accueillir une personne, afin:

1° de permettre la commission contre cette personne des infractions prévues aux articles 379, 380, § 1er et § 4, et 383bis, § 1er;

2° de permettre la commission contre cette personne de l'infraction prévue à l'article 433ter;

3° de mettre au travail ou de permettre la mise au travail de cette personne dans des conditions contraires à la dignité humaine;

«Artikel 433ter. — Met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en met geldboete van vijfhonderd euro tot vijftienduizend euro wordt gestraft:

1° hij die andermans bedelarij organiseert teneinde voordeel eruit te halen;

2° hij die een persoon aanwerft, meeneemt, wegbrengt, bij zich houdt teneinde hem over te leveren aan de bedelarij, hem ertoe aanzet te bedelen of door te gaan met bedelen, of hem ter beschikking van een bedelaar stelt opdat deze laatste zich van hem bedient om het openbaar medelijden op te wekken;

3° hij die, op welke manier ook, eens anders bedelarij exploiteert.

Artikel 433quater. — Het misdrijf bedoeld in artikel 433ter wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met geldboete van vijfhonderd euro tot vijftigduizend euro wanneer het wordt gepleegd:

1° ten opzichte van een minderjarige;

2° ten opzichte van een persoon die bijzonder kwetsbaar is inzonderheid tengevolge van zijn onwettige of precaire administratieve toestand, zijn precaire sociale toestand of tengevolge van zwangerschap, ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid;

3° wanneer gebruik wordt gemaakt, direct of indirect, van listige kunstgrepen, geweld, bedreigingen of enige andere vorm van dwang, of

4° door een persoon die over het slachtoffer gezag heeft of misbruik heeft gemaakt van het gezag of de faciliteiten die zijn functies hem verlenen.

Art.5

In Boek II, Titel VIII, van hetzelfde Wetboek wordt een Hoofdstuk IIIter ingevoegd met als opschrift «Mensenhandel», dat bestaat uit de artikelen 433quinquies tot 433nonies, luidende:

«Artikel 433quinquies. — § 1. Levert het misdrijf mensenhandel op, de werving, het vervoer, de overbrenging, de huisvesting of de opvang van een persoon teneinde:

1° ten aanzien van deze persoon de misdrijven te laten plegen bedoeld in de artikelen 379, 380, § 1 en § 4, en 383bis, § 1;

2° ten aanzien van deze persoon het misdrijf te laten plegen bedoeld in artikel 433ter;

3° deze persoon aan het werk te zetten of te laten aan het werk zetten in omstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid;

4° de prélever ou de permettre sur cette personne le prélèvement d'organes ou de tissus en violation de la loi du 13 juin 1986 sur le prélèvement et la transplantation d'organes, ou

5° de contraindre cette personne à commettre un crime ou un délit.

Sauf au point 5°, le consentement de la personne visée à l'alinéa 1er, à l'exploitation envisagée ou effective est indifférent.

§ 2. L'infraction prévue au §1er sera punie d'un emprisonnement d'un an à cinq ans et d'une amende de cinq cents euros à cinquante mille euros.

§ 3. La tentative de commettre l'infraction visée au §1er sera punie d'un emprisonnement d'un an à trois ans et d'une amende de cent euros à dix mille euros.

Article 433*sexies*. — L'infraction prévue à l'article 433*quinquies*, §1er, sera punie de la réclusion de cinq à dix ans et d'une amende de sept cent cinquante euros à septante-cinq mille euros lorsque l'infraction a été commise:

1° envers un mineur;

2° envers une personne particulièrement vulnérable, en raison notamment de sa situation administrative illégale ou précaire, de sa situation sociale précaire d'un état de grossesse, d'une maladie, d'une infirmité ou d'une déficience physique ou mentale;

3° par une personne qui a autorité sur la victime, ou par une personne qui a abusé de l'autorité ou des facilités que lui confèrent ses fonctions, ou

4° par un officier ou un fonctionnaire public, un dépositaire ou un agent de la force publique agissant à l'occasion de l'exercice de ses fonctions.

Article 433*septies*. — L'infraction prévue à l'article 433*quinquies*, §1er, sera punie de la réclusion de dix à quinze ans et d'une amende de mille euros à cent mille euros dans les cas suivants:

1° en faisant usage, de façon directe ou indirecte, de manœuvres frauduleuses, de violence, de menaces ou d'une forme quelconque de contrainte;

2° lorsque la vie de la victime a été mise en danger délibérément ou par négligence grave;

3° lorsque l'infraction a causé une maladie paraissant incurable, une incapacité permanente physique ou psychique, la perte complète d'un organe ou de l'usage d'un organe, ou une mutilation grave;

4° lorsque l'activité concernée constitue une activité habituelle, ou

4° bij deze persoon organen of weefsels weg te nemen of te laten wegnemen in strijd met de wet van 13 juni 1986 betreffende het wegnemen en transplanteren van organen, of

5° deze persoon te dwingen een misdaad of een wanbedrijf te plegen.

Behalve in punt 5° is de toestemming van de in het eerste lid bedoelde persoon met de voorgenomen of daadwerkelijke uitbuiting van geen belang.

§ 2. Het misdrijf bedoeld in § 1 wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met een geldboete van vijfhonderd euro tot vijftigduizend euro.

§ 3. Poging tot het in § 1 bedoeld misdrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en met geldboete van honderd euro tot tienduizend euro.

Artikel 433*sexies*. — Het misdrijf bedoeld in artikel 433*quinquies*, § 1, wordt gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar en met geldboete van zevenhonderd vijftig euro tot vijftenzeventigduizend euro ingeval het misdrijf is gepleegd:

1° op een minderjarige;

2° op een persoon die bijzonder kwetsbaar is, inzonderheid tengevolge van zijn onwettige of preciaire administratieve toestand, zijn preciaire sociale toestand of tengevolge van zwangerschap, ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid;

3° door een persoon die gezag heeft over het slachtoffer of door een persoon die misbruik heeft gemaakt van het gezag of de faciliteiten die zijn functies hem verlenen, of

4° door een openbaar officier of ambtenaar, drager of agent van de openbare macht die handelt naar aanleiding van de uitoefening van zijn bediening.

Artikel 433*septies*. — Het misdrijf bedoeld in artikel 433*quinquies*, § 1, wordt gestraft met opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar en met geldboete van duizend euro tot honderdduizend euro in de volgende gevallen:

1° door direct of indirect gebruik te maken van listige kunstgrepen, geweld, bedreigingen of enige vorm van dwang;

2° ingeval het leven van het slachtoffer opzettelijk of door grove nalatigheid in gevaar is gebracht;

3° ingeval het misdrijf een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende fysieke of psychische ongeschiktheid, hetzij het volledig verlies van een orgaan of van het gebruik van een orgaan, hetzij een zware verminking heeft veroorzaakt;

4° ingeval van de betrokken activiteit een gewoonte wordt gemaakt, of

5° lorsqu'elle constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une association, et ce, que le coupable ait ou non la qualité de dirigeant.

Article 433*octies*. — L'infraction prévue à l'article 433*quinquies*, §1er, sera punie de la réclusion de quinze à vingt ans et d'une amende de mille euros à cent cinquante mille euros dans les cas suivants:

1° lorsque l'infraction a causé la mort de la victime sans intention de la donner, ou

2° lorsqu'elle constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une organisation criminelle, et ce, que le coupable ait ou non la qualité de dirigeant.

Article 433*nonies*. — Dans les cas visés aux articles 433*sexies*, 3° en 4°, 433*septies* et 433*octies*, les coupables seront en outre condamnés à l'interdiction des droits énoncés à l'article 31.

Sans avoir égard à la qualité de personne physique ou morale de l'exploitant, propriétaire, locataire ou gérant, le tribunal peut ordonner la fermeture temporaire ou définitive, partielle ou totale de l'entreprise dans laquelle l'infraction prévue à l'article 433*quinquies* a été commise.

La confiscation spéciale prévue à l'article 42, 1° peut être appliquée aux coupables de l'infraction visée à l'article 433*quinquies*, même lorsque la propriété des choses sur lesquelles elle porte n'appartient pas au condamné.».

Art.6

Il est inséré dans le Livre II, Titre VIII du même Code, un Chapitre IIIquater intitulé «De l'abus de la vulnérabilité d'autrui en vendant, louant ou mettant à disposition des biens immobiliers en vue de réaliser un profit anormal» et comprenant les articles 433*decies* à 433*quaterdecies*, rédigés comme suit:

« Art. 433*decies*. — Sera puni d'un emprisonnement de six mois à trois ans et d'une amende de cinq cents euros à vingt-cinq mille euros, quiconque abuse, soit directement soit par un intermédiaire, de la position particulièrement vulnérable d'une personne en raison de sa situation administrative illégale ou précaire ou de sa situation sociale précaire, en vendant, louant ou en mettant à disposition tout bien immeuble ou des chambres ou tout autre local dans l'intention de réaliser un profit anormal. L'amende sera appliquée autant de fois qu'il y a de victimes.

5° ingeval het een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.

Artikel 433*octies*. — Het misdrijf bedoeld in artikel 433*quinquies*, § 1, wordt gestraft met opsluiting van vijftien jaar tot twintig jaar en met geldboete van duizend euro tot honderd vijftig duizend euro in de volgende gevallen:

1° ingeval het misdrijf de dood van het slachtoffer heeft veroorzaakt zonder het oogmerk te doden, of

2° ingeval het een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een criminele organisatie betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.

Artikel 433*nonies*. — In de gevallen bedoeld in de artikelen 433*sexies*, 3° en 4°, 433*septies* en 433*octies* worden de schuldigen bovendien veroordeeld tot ontzetting van de rechten genoemd in artikel 31.

Zonder rekening te houden met de hoedanigheid van natuurlijke persoon of rechtspersoon van de uitbater, eigenaar, huurder of zaakvoerder, kan de rechtbank de tijdelijke of definitieve, gedeeltelijke of volledige sluiting van de onderneming bevelen waar het in artikel 433*quinquies* bedoelde misdrijf is gepleegd.

De bijzondere verbeurdverklaring zoals bedoeld in artikel 42, 1°, kan worden toegepast op de schuldigen aan het misdrijf bedoeld in artikel 433*quinquies*, zelfs ingeval de zaken waarop zij betrekking heeft, niet het eigendom van de veroordeelde zijn.».

Art.6

In Boek II, Titel VIII, van hetzelfde Wetboek wordt een Hoofdstuk IIIquater ingevoegd met als opschrift «Misbruik van andermans bijzonder kwetsbare positie door de verkoop, verhuur of terbeschikkingstelling van onroerende goederen met de bedoeling een abnormaal profijt te realiseren», dat bestaat uit de artikelen 433*decies* tot 433*quaterdecies*, luidende:

«Art.433*decies*. — Met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en met geldboete van vijfhonderd euro tot vijftienduizend euro wordt gestraft hij die rechtstreeks of via een tussenpersoon misbruik maakt van de bijzonder kwetsbare positie van een persoon tengevolge van zijn onwettige of precare administratieve toestand of zijn precare sociale toestand door de verkoop, verhuur of terbeschikkingstelling van enig onroerend goed of kamers of enige andere ruimte met de bedoeling een abnormaal profijt te realiseren. De boete wordt zo veel keer toegepast als er slachtoffers zijn.

Art. 433*undecies*. — L'infraction visée à l'article 433*decies* sera punie d'un à cinq ans d'emprisonnement et d'une amende de mille euros à cent mille euros dans les cas suivants:

1° lorsque l'activité concernée constitue une activité habituelle;

2° lorsqu'elle constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une association, et ce, que le coupable ait ou non la qualité de dirigeant.

L'amende sera appliquée autant de fois qu'il y a de victimes.

Art. 433*duodecies*. — L'infraction visée à l'article 433*decies* sera punie de réclusion de cinq à dix ans et d'une amende de mille euros à cent cinquante mille euros si elle constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une organisation criminelle, et ce, que le coupable ait ou non la qualité de dirigeant.

L'amende sera appliquée autant de fois qu'il y a de victimes.

Art. 433*terdecies*. — Les coupables des infractions prévues aux articles 433*undecies* et 433*duodecies* seront en outre condamnés à l'interdiction des droits spécifiés à l'article 31 du Code pénal.

La confiscation spéciale prévue à l'article 42, 1°, du Code pénal peut être appliquée aux coupables de l'infraction visée à l'article 433*decies*, même lorsque la propriété des choses sur lesquelles elle porte n'appartient pas au condamné. Elle peut également être appliquée dans les mêmes circonstances au bien immeuble, aux chambres ou à tout autre espace visé à cet article.

Art. 433*quaterdecies*. — Selon le cas, le procureur du Roi ou le juge d'instruction peut saisir le bien immeuble, la chambre ou tout autre espace visé à l'article 433*decies*. Si l'on décide de pratiquer la saisie, le bien immeuble, la chambre ou tout autre espace précités doivent être scellés ou, en l'accord écrit du propriétaire ou du bailleur, être mis à la disposition du CPAS afin de le restaurer et de le louer temporairement. La décision du procureur du Roi ou du juge d'instruction, selon le cas, de procéder à la saisie est signifiée au propriétaire ou au bailleur. En cas de saisie d'un bien immeuble, la décision doit en outre être signifiée au plus tard dans les vingt-quatre heures et être présentée pour transcription au bureau des hypothèques du lieu où les biens sont établis. Le jour de la transcription pris en compte est celui de la signification de la décision de saisie. La saisie reste valable jusqu'au moment de la décision judiciaire définitive par laquelle soit la confiscation a été prononcée, soit la suppression de la saisie est prononcée. Une suppression de la saisie peut auparavant être accordée à tout moment par le procureur du Roi ou le juge d'instruction

Art.433*undecies*. — Het misdrijf bedoeld in artikel 433*decies* wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met geldboete van duizend euro tot honderd-duizend euro in de volgende gevallen:

1° ingeval van de betrokken activiteit een gewoonte wordt gemaakt;

2° ingeval het een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.

De boete wordt zo veel keer toegepast als er slachtoffers zijn.

Art. 433*duodecies*. — Het misdrijf bedoeld in artikel 433*decies* wordt gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar en met geldboete van duizend euro tot honderdvijftigduizend euro ingeval het een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een criminele organisatie betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.

De boete wordt zo veel keer toegepast als er slachtoffers zijn.

Art. 433*terdecies*. — De schuldigen aan de misdrijven bedoeld in de artikelen 433*undecies* en 433*duodecies* worden bovendien veroordeeld tot ontzetting van de rechten omschreven in artikel 31 van het Strafwetboek.

De bijzondere verbeurdverklaring zoals bedoeld in artikel 42, 1°, van het Strafwetboek kan worden toegepast op de schuldigen aan het misdrijf bedoeld in de artikel 433*decies*, zelfs ingeval de zaken waarop zij betrekking heeft, niet het eigendom van de veroordeelde zijn. Zij kan in dezelfde omstandigheden ook worden toegepast op het onroerend goed, de kamers of enige andere ruimte bedoeld in dit artikel.

Art. 433*quaterdecies*. — Naar gelang van het geval kan de procureur des Konings of de onderzoeksrechter beslag leggen op het in artikel 433*decies* bedoelde onroerend goed, kamer of enige andere ruimte. Indien hij beslist tot inbeslagneming moet voormeld onroerend goed, kamer of enige andere ruimte worden verzegeld of met schriftelijk akkoord van de eigenaar of verhuurder ter beschikking worden gesteld van het OCMW teneinde het op te knappen en tijdelijk te verhuren. De beslissing tot inbeslagneming van, naar gelang van het geval, de procureur des Konings of de onderzoeksrechter wordt betekend aan de eigenaar of de verhuurder. In geval van beslag op een onroerend goed moet de beslissing bovendien worden betekend uiterlijk binnen vierentwintig uur, alsmede ter overschrijving worden aangeboden op het kantoor der hypotheken van de plaats waar de goederen gelegen zijn. Als dagtekening van de overschrijving geldt de dag van de betekening van de beslissing tot inbeslagneming. Het beslag geldt tot op het tijdstip van de definitieve rechterlijke beslissing waarbij hetzij de verbeurdverklaring werd bevolen, hetzij de

après en avoir avisé le procureur du Roi, selon le cas. La personne saisie ne peut intenter le recours qui lui est attribué par les articles 28*sexies* et l'article 61*quater* du Code d'instruction criminelle qu'après un délai d'un an à compter de la date de saisie.

CHAPITRE III

Disposition modifiant le Titre préliminaire du Code d'instruction criminelle

Art. 7

A l'article 10*ter* du Titre préliminaire du Code d'instruction criminelle, remplacé par la loi du 28 novembre 2000, sont apportées les modifications suivantes:

1° au point 1°, les mots « 433*septies* et 433*octies* » sont insérés entre les mots « 383*bis*, §§ 1er et 3, » et les mots « du Code pénal ;

2° au point 3°, les mots « à l'article 77*bis*, §§ 2 et 3 » sont remplacés par les mots « aux articles 77*quater* et 77*quinquies* ».

Art. 8

A l'article 21*bis*, alinéa 1er, du même Titre, modifié par la loi du 28 novembre 2000, les mots « et 409 » sont remplacés par les mots « , 409 et 433*quinquies*, § 1er, alinéa 1er, 1° ».

CHAPITRE IV

Dispositions modifiant le Code d'instruction criminelle

Art. 9

A l'article 90*ter*, § 2, du Code d'instruction criminelle, modifié par les lois du 7 avril 1995, du 13 avril 1995, du 10 juin 1998, du 10 janvier 1999, du 28 novembre 2000, du 29 novembre 2001, du 11 décembre 2001, du 7 juillet 2002 et du 6 janvier 2003, sont apportées les modifications suivantes:

1° Un point 7°*ter*, libellé comme suit, est ajouté:

« 7°*ter*. aux articles 433*septies* et 433*octies* du même Code; »

opheffing van het beslag. Opheffing van het beslag kan voordien te allen tijde worden verleend al naar gelang van het geval door de procureur des Konings of de onderzoeksrechter na de procureur des Konings daarvan in kennis te hebben gesteld. De beslagene kan het rechtsmiddel hem toegekend krachtens de artikelen 28*sexies* en artikel 61*quater* van het Wetboek van Strafvordering slechts instellen na verloop van een termijn van een jaar te rekenen van de datum van inbeslagneming.

HOOFDSTUK III

Bepaling tot wijziging van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering

Art. 7

In artikel 10*ter* van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering, vervangen bij de wet van 28 november 2000, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 1° worden de woorden « 433*septies* en 433*octies* » ingevoegd tussen de woorden « 383*bis*, §§ 1 en 3 » en de woorden « van het Strafwetboek »;

2° in punt 3° worden de woorden « in artikel 77*bis*, §§ 2 en 3 » vervangen door de woorden « in de artikelen 77*quater* en 77*quinquies* ».

Art. 8

In artikel 21*bis*, eerste lid, van dezelfde Titel, gewijzigd bij de wet van 28 november 2000, worden de woorden « en 409 » vervangen door de woorden « , 409 en 433*quinquies*, § 1, eerste lid, 1°, ».

HOOFDSTUK IV

Bepalingen tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering

Art. 9

In artikel 90*ter*, § 2, van het Wetboek van Strafvordering, gewijzigd bij de wetten van 7 april 1995, 13 april 1995, 10 juni 1998, 10 januari 1999, 28 november 2000, 29 november 2001, 11 december 2001, 7 juli 2002 en 6 januari 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° Een punt 7°*ter* wordt toegevoegd, luidende:

« 7°*ter*. de artikelen 433*septies* en 433*octies* van hetzelfde Wetboek; »

2° Le point 17° est remplacé par la disposition suivante:

«17°. à l'article 77*quater* et 77*quinquies* de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers;».

2° Punt 17° wordt vervangen door de volgende bepaling:

«17°. in de artikelen 77*quater* en 77*quinquies* van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen;».

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT
Avis 37.559/2/V

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre des vacances, saisi par la Vice-Première Ministre et Ministre de la Justice, le 15 juillet 2004, d'une demande d'avis, dans un délai de cinq jours ouvrables, sur un avant-projet de loi «modifiant diverses dispositions en vue de renforcer la lutte contre la traite et le trafic des êtres humains», a donné le 22 juillet 2004 l'avis suivant:

Suivant l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, inséré par la loi du 4 août 1996, et remplacé par la loi du 2 avril 2003, la demande d'avis doit spécialement indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

La lettre s'exprime en ces termes:

«En raison de l'urgence motivée par l'échéance prochaine du délai de transposition de la décision-cadre du 19 juillet 2002 du Conseil de l'Union européenne relative à la lutte contre la traite des êtres humains, fixée au 1er août 2004, ...»

*
* *

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, tel qu'il est remplacé par la loi du 2 avril 2003, la section de législation limite son examen au fondement juridique de l'avant-projet, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, l'avant-projet appelle les observations ci-après.

Fondement juridique

Dispositif

Article 1er

L'avant-projet règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution et non à l'article 77 de la Constitution.

Article 4

Conformément à l'article 12 de la Constitution et à l'article 7 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, les dispositions contenant des incriminations pénales doivent présenter un caractère de précision et de prévisibilité.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
Advies 37.559/2/V

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede vakantiekamer, op 15 juli 2004 door de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie verzocht haar, binnen een termijn van vijf werkdagen, van advies te dienen over een voorontwerp van wet «tot wijziging van diverse bepalingen met het oog op de versterking van de strijd tegen mensenhandel en mensen-smokkel», heeft op 22 juli 2004 het volgende advies gegeven:

Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, ingevoegd bij de wet van 4 augustus 1996, en vervangen bij de wet van 2 april 2003, moeten in de adviesaanvraag in het bijzonder de redenen worden aangegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval luidt de brief met de adviesaanvraag aldus:

«*En raison de l'urgence motivée par l'échéance prochaine du délai de transposition de la décision-cadre du 19 juillet 2002 du Conseil de l'Union européenne relative à la lutte contre la traite des êtres humains, fixée au 1er août 2004, ...*»

*
* *

Aangezien de adviesaanvraag ingediend is op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals het is vervangen bij de wet van 2 april 2003, beperkt de afdeling wetgeving overeenkomstig artikel 84, § 3, van de voornoemde gecoördineerde wetten haar onderzoek tot de rechtsgrond van het voorontwerp, de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Wat deze drie punten betreft, geeft het voorontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

Rechtsgrond

Dispositief

Artikel 1

Het voorontwerp regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet, en niet in artikel 77 ervan.

Artikel 4

Overeenkomstig artikel 12 van de Grondwet en artikel 7 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, moeten de bepalingen die strafrechtelijke tenlasteleggingen bevatten zorgvuldig en voorzienbaar zijn.

À cet égard, l'article 4 de l'avant-projet appelle les observations suivantes.

Tout d'abord, le Conseil d'État n'aperçoit pas ce qui distingue le 1° du 3° de l'article 433ter en projet du Code pénal. Le 1° érige, en effet, en infraction le fait d'organiser la mendicité d'autrui en vue d'en tirer profit, tandis que le 3° vise le fait d'exploiter, de quelque manière que ce soit, la mendicité d'autrui.

S'il est concevable qu'une personne exploite la mendicité d'autrui sans pour autant l'organiser, par contre le Conseil d'État n'aperçoit pas comment une personne pourrait être poursuivie pour avoir «organisé la mendicité d'autrui en vue d'en tirer profit», sans être considérée comme ayant exploité celle-ci. Le 1° paraît donc superflu. S'il devait ne pas l'être, cela impliquerait que le fait de «tirer profit» pourrait ne pas être synonyme d'«exploitation».

Or, la notion d'«exploitation» de la mendicité est visiblement inspirée de l'article 380, § 1er, 4°, du Code pénal qui incrimine «quiconque aura, de quelque manière que ce soit, exploité la débauche d'autrui». Il ressort des travaux parlementaires de cette disposition que l'intention du législateur a bien été de sanctionner quiconque tire profit de la prostitution d'autrui, en excluant, par une telle formulation le simple fait de cohabiter avec une prostituée ⁽¹⁾.

D'autre part, la circonstance aggravante visée à l'article 433^{quater}, 2°, en projet, est définie de manière très large. Il suffit, en effet, pour qu'elle soit présente, que la victime soit une personne «particulièrement vulnérable», quel que soit le motif de cette vulnérabilité, celle-ci pouvant être causée, notamment, par une «situation sociale précaire».

À titre de comparaison, l'article 380, § 3, 2°, du Code pénal, qui prévoit une circonstance aggravante similaire en matière d'exploitation de la débauche ou de la prostitution d'autrui, requiert qu'il y ait abus de la situation de vulnérabilité et définit de manière limitative les motifs de cette vulnérabilité.

En laissant à la notion de «vulnérabilité» un contenu si peu déterminé, la disposition en projet manque de la précision et de la prévisibilité requises.

En outre, l'avant-projet place sur le même degré de gravité, des circonstances qui ne paraissent pourtant pas pouvoir être considérées comme comparables. Ainsi des circonstances telles que, par exemple celles de commettre l'infraction envers un mineur ou en faisant usage de manoeuvres frauduleuses, de violence, de menaces ou d'une forme quelconque de contrainte, ne sont pas considérées par l'avant-projet comme des éléments davantage aggravants que le simple fait que la victime ait été vulnérable en raison de sa situation sociale précaire, même lorsque l'auteur n'est pas convaincu d'avoir abusé de cette situation.

⁽¹⁾ Doc. parl., Chambre, session 1993-1994, n° 1381/6, p. 15.

In dit opzicht geeft artikel 4 van het voorontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

In de eerste plaats is het de Raad van State niet duidelijk wat het onderscheid is tussen onderdeel 1° en onderdeel 3° van het ontworpen artikel 433ter van het Strafwetboek. In onderdeel 1° wordt immers strafbaar gesteld het organiseren van andermans bedelarij teneinde er voordeel uit te halen, terwijl in onderdeel 3° sprake is van het exploiteren, op welke manier ook, van andermans bedelarij.

Het is weliswaar denkbaar dat een persoon andermans bedelarij exploiteert, zonder die daarom te organiseren, maar de Raad van State ziet daarentegen niet in hoe een persoon zou kunnen worden vervolgd omdat hij «andermans bedelarij organiseert teneinde voordeel eruit te halen», zonder geacht te worden die bedelarij te hebben geëxploiteerd. Onderdeel 1° lijkt dus overbodig. Indien dit niet zo is, zou dit impliceren dat het feit «voordeel te halen uit» geen synoniem is van «exploiteren».

De notie «exploitatie» van bedelarij is echter duidelijk geïnspireerd op artikel 380, § 1, 4°, van het Strafwetboek, dat «(hem) die, op welke manier ook, eens anders ontucht exploiteert» strafbaar stelt. Uit de parlementaire voorbereiding van deze bepaling blijkt dat het wel de bedoeling van de wetgever is geweest degene die voordeel haalt uit andermans prostitutie te bestraffen, waarbij een dergelijke formulering het loutere samenleven met een prostituee uitsluit ⁽¹⁾.

Daarenboven wordt de verzwarende omstandigheid die wordt bedoeld in het ontworpen artikel 433^{quater}, 2°, zeer ruim omschreven. Voor het bestaan ervan is het immers voldoende dat het slachtoffer een «persoon (is) die bijzonder kwetsbaar is», ongeacht de oorzaak van deze kwetsbaarheid, die inzonderheid kan worden veroorzaakt door een «precaire sociale toestand».

Bij wijze van vergelijking, artikel 380, § 3, 2°, van het Strafwetboek, dat voorziet in een soortgelijke verzwarende omstandigheid in verband met de exploitatie van andermans ontucht of prostitutie, vereist dat er misbruik wordt gemaakt van de kwetsbare positie en omschrijft op limitatieve wijze de oorzaken van deze kwetsbaarheid.

Doordat het begrip «kwetsbaarheid» een inhoud wordt gelaten die zo weinig omschreven is, ontbreekt het de ontworpen bepaling aan de vereiste zorgvuldigheid en voorzienbaarheid.

Bovendien worden in het voorontwerp omstandigheden die nochtans niet als vergelijkbaar lijken te kunnen worden beschouwd, als even ernstig aangezien. Zo worden in het voorontwerp omstandigheden, zoals bijvoorbeeld het plegen van het strafbare feit tegenover een minderjarige of het gebruik maken van listige kunstgrepen, geweld, bedreigingen of enige andere vorm van dwang, niet beschouwd als gegevens die nog verzwarender zijn dan het loutere feit dat het slachtoffer kwetsbaar is geweest wegens zijn precaire sociale toestand, zelfs wanneer de dader niet overtuigd is dat hij van deze toestand misbruik heeft gemaakt.

⁽¹⁾ Gedr. St., Kamer, zitting 1993-1994, nr. 1381/6, blz. 15.

La question se pose donc de savoir, si en traitant de la même manière des situations infractionnelles qui ne sont pas comparables, l'avant-projet est bien conforme au principe d'égalité.

La même observation vaut pour l'article 433*sexies* en projet.

Par ailleurs, le texte sera plus correct et précis, si l'on remplace à l'article 433*quater*, 3°, en projet, les mots «lorsqu'il est fait usage» par les mots «en faisant usage».

Article 5

1. La décision-cadre 2002/629/JAI du Conseil du 19 juillet 2002 relative à la lutte contre la traite des êtres humains impose que soient réprimées un certain nombre d'actions (recrutement, transport, ...), lorsqu'elles sont effectuées suivant certains modi operandi (usage de la contrainte, de la force, de la tromperie, ... abus d'autorité ou d'une situation de vulnérabilité) ⁽²⁾ à des fins d'exploitation du travail ou des services d'une personne, ou d'exploitation sexuelle.

La loi en projet vise les mêmes actions, mais fait des modi operandi visés par la décision-cadre des circonstances aggravantes et non pas des éléments constitutifs de l'infraction. Du point de vue des finalités des actions, la loi en projet diffère également de la décision-cadre.

La décision-cadre ne paraît pas s'opposer à ce que la législation qui la transpose se montre plus sévère. Par contre, elle ne peut s'abstenir de sanctionner des actions dont la décision-cadre impose la répression.

Or, il n'est pas certain que «mettre au travail ou (...) permettre la mise au travail (d'une) personne dans des conditions contraires à la dignité humaine» puisse être considéré comme visant toutes les formes «d'exploitation du travail» au sens de la décision-cadre.

Ainsi une personne qui, par exemple recruterait une autre personne en abusant de sa situation de vulnérabilité ou en utilisant des formes de contrainte pour réaliser un profit anormal, sans que toutefois les conditions dans lesquelles cette mise au travail est effectuée puissent être considérées comme contraires à la dignité humaine ne serait pas punissable par la loi en projet.

Selon les délégués de la ministre, la décision-cadre n'impose de réprimer la traite des êtres humains à des fins d'exploitation du travail ou des services que si cette exploitation prend la forme «de travail ou de services forcés ou obligatoires, d'esclavage ou de pratiques analogues à l'esclavage ou de servitude». En visant le travail dans des conditions contraires à la dignité humaine, l'avant-projet serait plus sévère

⁽²⁾ Sauf lorsque les actes concernent un enfant mineur.

De vraag rijst dus of het voorontwerp wel in overeenstemming is met het gelijkheidsbeginsel, door niet vergelijkbare situaties van overtreding op dezelfde wijze te behandelen.

Dezelfde opmerking geldt voor het ontworpen artikel 433*sexies*.

Overigens zou de bepaling correcter en preciezer zijn indien in het ontworpen artikel 433*quater*, 3°, de woorden «wanneer gebruik wordt gemaakt» zouden worden vervangen door de woorden «door gebruik te maken».

Artikel 5

1. Kaderbesluit 2002/629/JBZ van de Raad van 19 juli 2002 inzake bestrijding van mensenhandel legt de bestraffing op van bepaalde handelingen (werving, vervoer, ...), wanneer ze gesteld worden volgens bepaalde modi operandi (gebruik van dwang, geweld, misleiding, ... misbruik van machtspositie of van een situatie van kwetsbaarheid) ⁽²⁾ om de arbeid of de diensten van een persoon uit te buiten of met het oog op seksuele exploitatie.

In de ontworpen wet, die op dezelfde handelingen betrekking heeft, worden de modi operandi waarvan in het kaderbesluit sprake is beschouwd als verzwarende omstandigheden en niet als bestanddelen van het strafbare feit. Ook vanuit het standpunt van het doel van de handelingen verschilt de ontworpen wet van het kaderbesluit.

Het kaderbesluit staat er blijkbaar niet aan in de weg dat de wetgeving waarmee dat besluit wordt omgezet strenger is dan het besluit zelf. Die wetgeving mag evenwel niet nalaten handelingen strafbaar te stellen waarvan de bestraffing in het kaderbesluit verplicht wordt gesteld.

Het is evenwel niet zeker dat het «aan het werk ... zetten of (het) laten aan het werk zetten (van een persoon) in omstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid», kan worden geacht alle vormen van «uitbuiting op arbeidsgebied» in de zin van het kaderbesluit te bestrijken.

Zo zou een persoon die bijvoorbeeld een andere persoon in dienst zou nemen en daarbij misbruik zou maken van diens situatie van kwetsbaarheid of gebruik zou maken van vormen van dwang om een abnormale winst te maken, doch waarbij de omstandigheden waarin die tewerkstelling plaatsvindt niet strijdig kunnen worden geacht met de menselijke waardigheid, krachtens de ontworpen wet niet strafbaar zijn.

Volgens de gemachtigden van de minister moet krachtens het kaderbesluit op mensenhandel met het oog op uitbuiting op arbeidsgebied of op het gebied van diensten, alleen straf worden gesteld als die uitbuiting de vorm aanneemt van «gedwongen of verplichte arbeid of diensten, slavernij of met slavernij of dienstbaarheid te vergelijken praktijken». Door te verwijzen naar werk in omstandigheden die in strijd zijn met de

⁽²⁾ Behalve wanneer de handelingen betrekking hebben op een minderjarig kind.

que le minimum imposé par la décision-cadre, ce que celle-ci autoriserait explicitement. La version anglaise de la décision-cadre, rédigée plus clairement que les versions française et néerlandaise, permettrait une telle interprétation.

Dans le bref délai dans lequel la section de législation doit rendre son avis, cette question ne peut être approfondie.

2. Il résulte de l'exposé des motifs qu'en utilisant le mot «transférer», l'avant-projet entend viser les termes «passation ou transfert du contrôle exercé sur une personne», figurant à l'article premier, paragraphe 1er, de la décision-cadre 2002/629/JAI, précitée.

Comme l'auteur de l'avant-projet entend ainsi donner au mot «transférer» une signification qui excède le sens commun, une telle précision devrait figurer dans le dispositif même de l'avant-projet.

3. L'article 3 de la décision-cadre impose, notamment, que l'infraction de traite des êtres humains soit

«(...) passible de peines privatives de liberté, la peine maximale ne pouvant être inférieure à huit ans, [lorsque] ... l'infraction a été commise dans le cadre d'une organisation criminelle au sens de l'action commune 98/733/JAI.».

L'article 433*octies*, en projet, prévoit bien la réclusion de quinze à vingt ans lorsque l'infraction «constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une organisation criminelle», mais, comme la section de législation l'a observé dans son avis 34.320/2⁽³⁾, la définition que donne l'article 324*bis*, alinéa 1er, du Code pénal de l'«organisation criminelle» n'est pas conforme à celle de l'action commune, précitée. Pour assurer la transposition de la décision-cadre 2002/629/JAI, précitée, il conviendra de modifier cette disposition⁽⁴⁾.

⁽³⁾ donné le 19 décembre 2002, sur un avant-projet de loi «portant assentiment aux actes internationaux suivants:

1° La Convention des Nations Unies contre la criminalité transnationale organisée,

2° Le Protocole contre le trafic illicite de migrants par terre, air et mer, additionnel à la Convention des Nations Unies contre la criminalité transnationale organisée,

3° Le Protocole additionnel à la Convention des Nations Unies contre la criminalité transnationale organisée visant à prévenir, réprimer et punir la traite des personnes, en particulier des femmes et des enfants, faits à New York le 15 novembre 2000,

4° Le Protocole contre la fabrication et le trafic illicites d'armes à feu, de leurs pièces, éléments et munitions, additionnel à la Convention des Nations Unies contre la criminalité transnationale organisée, fait à New York le 31 mai 2001".

⁽⁴⁾ Doc. parl., Sénat, session 2003-2004, n° 3 - 261/1, p. 115. La section de législation vient d'être saisie d'une demande d'avis en ce sens (37.561/2/V), sur un avant-projet de loi de mise en conformité du droit belge avec la Convention des Nations-Unies contre la criminalité transnationale organisée».

menselijke waardigheid, zou het voorontwerp strenger zijn dan wat minimaal vereist is krachtens het kaderbesluit, hetgeen het kaderbesluit uitdrukkelijk zou toestaan. De Engelse tekst van het kaderbesluit, die duidelijker gesteld is dan de Nederlandse en de Franse tekst ervan, zou zulk een interpretatie toestaan.

Tijdens de korte termijn waarbinnen de afdeling Wetgeving haar advies moet uitbrengen, kan op deze kwestie niet nader worden ingegaan.

2. Uit de memorie van toelichting blijkt dat in het voorontwerp het woord «overbrenging» wordt gebezigd om te verwijzen naar de woorden «wisseling of overdracht van de controle over (een) persoon», die voorkomen in artikel 1, lid 1, van het voormelde kaderbesluit 2002/629/JBZ.

Aangezien de steller van het voorontwerp het woord «overbrenging» aldus wenst te gebruiken in een betekenis die ruimer is dan de gebruikelijke betekenis, dient een precisering in die zin voor te komen in het dispositief zelf van het voorontwerp.

3. Krachtens artikel 3 van het kaderbesluit is het inzonderheid vereist dat mensenhandel als strafbaar feit

«(...) wordt bestraft met een gevangenisstraf, met een maximum van niet minder dan acht jaar, wanneer het strafbare feit is gepleegd in het kader van een criminele organisatie zoals omschreven in Gemeenschappelijk Optreden 98/733/JBZ».

Het ontworpen artikel 433*octies* voorziet weliswaar in opsluiting van vijftien tot twintig jaar ingeval het strafbare feit «een daad van deelneming aan de hoofd of bijkomende bedrijvigheid van een criminele organisatie betreft», maar, zoals de afdeling Wetgeving in haar advies 34.320/2⁽³⁾ heeft opgemerkt, is de definitie die in artikel 324*bis*, eerste lid, van het Strafwetboek van de «criminele organisatie» wordt gegeven, niet in overeenstemming met die van het voormelde Gemeenschappelijk Optreden. Om ervoor te zorgen dat het voornoemde kaderbesluit 2002/629/JBZ wordt omgezet, dient deze bepaling te worden aangepast⁽⁴⁾.

⁽³⁾ dat ze op 19 december 2002 heeft gegeven over een voorontwerp van wet «houdende instemming met de volgende internationale akten:

1° Het Verdrag van de Verenigde Naties tegen transnationale georganiseerde misdaad,

2° Het Aanvullend Protocol tegen de smokkel van migranten over land, over de zee en in de lucht, bij het Verdrag van de Verenigde Naties tegen transnationale georganiseerde misdaad,

3° Het Aanvullend Protocol inzake de preventie, bestrijding en bestraffing van mensenhandel, in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel, bij het Verdrag van de Verenigde Naties tegen transnationale georganiseerde misdaad, gedaan te New York op 15 november 2000,

4° Het Aanvullend Protocol tegen de ongeoorloofde vervaardiging van en handel in vuurwapens, de onderdelen, componenten en munitie ervan, bij het Verdrag van de Verenigde Naties tegen transnationale georganiseerde misdaad, gedaan te New York op 31 mei 2001».

⁽⁴⁾ Gedr. St. Senaat, zitting 2003-2004, nr. 3-261/1, blz. 115. Bij de afdeling Wetgeving is onlangs een adviesaanvraag in die zin ingediend (37.561/2/V) over een voorontwerp van wet houdende overeenstemming van het Belgische recht met het Verdrag van de Verenigde Naties tegen transnationale georganiseerde misdaad.

Articles 12 et 13

1. L'article premier de la directive 2002/90/CE du Conseil du 28 novembre 2002 définissant l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers, fait une distinction entre, d'une part, le fait d'aider sciemment à pénétrer sur le territoire d'un État membre ou à transiter par le territoire d'un tel État, et d'autre part le fait d'aider sciemment à séjourner irrégulièrement sur le territoire d'un État membre.

Dans le premier cas, le but de lucre n'est pas requis comme élément constitutif de l'infraction, mais les États peuvent ne pas sanctionner le comportement lorsqu'il a pour but d'apporter une aide humanitaire. L'aide au séjour n'est, par contre, punissable que si elle poursuit un but de lucre.

La loi en projet s'écarte de ces distinctions, puisqu'elle sanctionne indifféremment l'aide à l'entrée, au transit et au séjour. Ce qui distingue l'infraction prévue par l'article 77, alinéa 1er, en projet, du «trafic des êtres humains», prévu par l'article 77bis en projet, c'est essentiellement que celui-ci requiert comme élément constitutif, la finalité de l'obtention d'un avantage patrimonial.

La loi en projet précise encore que l'aide n'est pas punissable en vertu de l'article 77, alinéa 1er, si elle «est offerte pour des raisons principalement humanitaires».

La loi en projet n'est donc pas une transposition précise de la directive, puisque, d'une part, elle rend non punissable l'aide à l'entrée ou au transit lorsqu'elle est offerte pour des raisons principalement humanitaires ce qui est différent de l'exception que prévoit la directive étant d'apporter une aide humanitaire à la personne concernée, et, d'autre part, parce qu'elle punit l'aide au séjour, même si celle-ci ne poursuit pas de but lucratif.

D'une manière générale, il y a lieu de constater que les articles 77 et 77bis en projet s'écartent assez largement de la formulation des infractions telle qu'elle figure à l'article premier de la directive 2002/90/CE du 28 novembre 2002, précitée. S'il est vrai qu'une transposition, en règle générale, n'implique pas une reproduction littérale, la présente directive est toutefois, comme l'indique le troisième considérant, motivée par le fait qu'«il est essentiel de parvenir à un rapprochement des dispositions juridiques existantes, notamment en ce qui concerne (...) la définition précise de l'infraction considérée».

L'avant-projet reste en défaut de satisfaire à cette exigence essentielle.

Ces dispositions doivent être revues pour tenir compte de cette observation.

Artikelen 12 en 13

1. In artikel 1 van richtlijn 2002/90/EG van de Raad van 28 november 2002 tot omschrijving van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf, wordt een onderscheid gemaakt tussen enerzijds het opzettelijk helpen om het grondgebied van een lidstaat binnen te komen of zich daarover te verplaatsen, en anderzijds het opzettelijk behulpzaam zijn bij het onwettig verblijven op het grondgebied van een lidstaat.

In het eerste geval hoeft er geen winstbejag te zijn als bestanddeel van het strafbare feit, maar de lidstaten zijn vrij om geen sancties op te leggen in verband met de gedraging wanneer het doel van de gedraging is humanitaire bijstand te verlenen. Hulp bij het verblijf is daarentegen enkel strafbaar als er winstbejag mee gemoeid is.

In de ontworpen wet wordt dat onderscheid niet gemaakt, aangezien deze voorziet in strafmaatregelen ongeacht of het nu gaat om het verstrekken van hulp bij het binnenkomen van het grondgebied, bij het zich daarover verplaatsen of bij het verblijf op dat grondgebied. Het strafbare feit, waarvan sprake in het ontworpen artikel 77, eerste lid, onderscheidt zich van «mensensmokkel», zoals bepaald in het ontworpen artikel 77bis, hoofdzakelijk doordat mensensmokkel als bestanddeel de bedoeling vergt een vermogensvoordeel te verkrijgen.

In de ontworpen wet wordt voorts bepaald dat op het verstrekken van hulp geen straf staat krachtens artikel 77, eerste lid, als deze hulp «voornamelijk om humanitaire redenen verleend wordt».

De ontworpen wet is dus geen nauwkeurige omzetting van de richtlijn, aangezien, enerzijds deze wet het verstrekken van hulp bij het binnenkomen of bij het doorreizen niet strafbaar stelt, wanneer deze hulp voornamelijk om humanitaire redenen wordt verleend hetgeen verschillend is van de uitzondering waarin door de richtlijn wordt voorzien en die erin bestaat humanitaire bijstand aan de betrokkene te verlenen-, en anderzijds omdat die wet het verstrekken van hulp bij het verblijf bestraft, ook al wordt daarmee geen winstbejag nagestreefd.

Over het algemeen kan worden vastgesteld dat de ontworpen artikelen 77 en 77bis nogal afwijken van de omschrijving van de strafbare feiten zoals die gegeven wordt in artikel 1 van de voornoemde richtlijn 2002/90/EG van 28 november 2002. Hoewel het inderdaad zo is dat een omzetting over het algemeen geen letterlijke weergave hoeft te zijn, wordt deze richtlijn evenwel, zoals uit de derde overweging blijkt, gemotiveerd door het feit dat «het van essentieel belang (is) om te komen tot een onderlinge aanpassing van de bestaande rechtsregels, in het bijzonder (...) een precieze omschrijving van de inbreuk in kwestie».

Het voorontwerp voldoet niet aan deze fundamentele vereiste.

De voornoemde bepalingen moeten worden herzien ten einde rekening te houden met deze opmerking.

2. L'article 2 de la directive 2002/90/CE du Conseil du 28 novembre 2002, précitée, impose de réprimer également l'instigation, la complicité et la tentative de commettre les infractions visées à l'article 1er.

L'avant-projet se limite à sanctionner la tentative de l'infraction visée à l'article 77*bis*. Il doit être complété pour incriminer la tentative d'infraction à l'article 77⁽⁵⁾.

La chambre était composée de

Madame

M.-L. WILLOT-THOMAS, président de chambre,

Monsieur

P. LIÉNARDY,

Mesdames

M. BAGUET, conseillers d'État,

VIGNERON, greffier.

Le rapport a été présenté par M. L. DETROUX, auditeur.

LE GREFFIER,

LE PRÉSIDENT,

B. VIGNERON

M.-L. WILLOT-THOMAS

2. Artikel 2 van de voornoemde richtlijn 2002/90/EG van de Raad van 28 november 2002 voorziet eveneens in de bestraffing van eenieder die met betrekking tot één van de in artikel 1 genoemde inbreuken uitlokker of medeplichtige is, of poogt dergelijke inbreuken te plegen.

Het voorontwerp bepaalt zich tot het opleggen van een straf voor de poging tot het plegen van het strafbare feit bedoeld in artikel 77*bis*. Het moet worden aangevuld teneinde straf te stellen op de poging tot het plegen van het strafbare feit bedoeld in artikel 77⁽⁵⁾.

De kamer was samengesteld uit

Mevrouw

M.-L. WILLOT-THOMAS, kamervoorzitter,

de Heer

P. LIÉNARDY,

Mevrouwen

M. BAGUET staatsraden,

B. VIGNERON, griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. L. DETROUX, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. P. LIÉNARDY.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

B. VIGNERON

M.-L. WILLOT-THOMAS

⁽⁵⁾ L'article 53 du Code pénal dispose en effet : «La loi détermine dans quels cas et de quelles peines sont punies les tentatives de délits.»

⁽⁵⁾ Artikel 53 van het Strafwetboek luidt immers als volgt: «De wet bepaalt in welke gevallen en met welke straffen poging tot wanbedrijf wordt gestraft.»

PROJET DE LOI

ALBERT II, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir,
SALUT.

Sur la proposition de Notre ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRETE ET ARRETONS:

Notre ministre de la Justice est chargé de présenter en Notre Nom aux Chambres législatives le projet de loi dont la teneur suit:

CHAPITRE Ier**Dispositions générales****Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

La présente loi transpose la décision-cadre du Conseil de l'Union européenne du 19 juillet 2002 relative à la lutte contre la traite des êtres humains, la directive 2002/90/CE du Conseil de l'Union européenne du 28 novembre 2002 définissant l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers, et la décision-cadre du Conseil de l'Union européenne du 28 novembre 2002 visant à renforcer le cadre pénal pour la répression de l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers.

CHAPITRE II**Dispositions modifiant le Code pénal****Art. 3**

À l'article 43^{quater}, § 1er, point a) du Code pénal sont apportées les modifications suivantes:

1° un point 2°^{bis}, libellé comme suit, est ajouté: «2°^{bis}. aux articles 433^{sexies}, 433^{septies} et 433^{octies};»;

2° au point 5°, les mots «à l'article 77bis, § 2 ou § 3» sont remplacés par les mots «aux articles 77ter, 77^{quater} et 77^{quinquies}».

WETSONTWERP

ALBERT II, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

Onze minister van Justitie is ermee belast in Onze Naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen waarvan de tekst hierna volgt:

HOOFDSTUK I**Algemene bepalingen****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Deze wet strekt tot omzetting van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie van 19 juli 2002 inzake bestrijding van mensenhandel, van richtlijn 2002/90/EG van de Raad van de Europese Unie van 28 november 2002 tot omschrijving van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf, en van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie van 28 november 2002 tot versterking van het strafrechtelijk kader voor de bestrijding van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf.

HOOFDSTUK II**Bepalingen tot wijziging van het Strafwetboek****Art. 3**

In artikel 43^{quater}, § 1, punt a) van het Strafwetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° een punt 2°^{bis} wordt ingevoegd, luidende: «2°^{bis}. de artikelen 433^{sexies}, 433^{septies} en 433^{octies};»;

2° in punt 5° worden de woorden «artikel 77bis, § 2 of § 3,» vervangen door de woorden «de artikelen 77ter, 77^{quater} en 77^{quinquies}».

Art. 4

Il est inséré dans le livre II, titre VIII du même Code, un chapitre III*bis* intitulé «De l'exploitation de la mendicité» et comprenant les articles 433*ter* et 433*quater*, rédigés comme suit:

«Article 433*ter*. — Sera puni d'un emprisonnement de six mois à trois ans et d'une amende de cinq cents euros à vingt-cinq mille euros :

1° quiconque aura embauché, entraîné, détourné, retenu une personne en vue de la livrer à la mendicité, l'aura incitée à mendier ou à continuer de le faire, ou l'a mise à disposition d'un mendiant afin qu'il s'en serve pour exciter la commisération publique;

2° quiconque aura, de quelque manière que ce soit, exploité la mendicité d'autrui.

Article 433*quater*. — L'infraction visée à l'article 433*ter* sera punie d'un emprisonnement d'un an à cinq ans et d'une amende de cinq cents euros à cinquante mille euros lorsqu'elle est commise:

1° à l'égard d'un mineur;

2° en abusant de la situation particulièrement vulnérable d'une personne en raison notamment de sa situation administrative illégale ou précaire, de sa situation sociale précaire, d'un état de grossesse, d'une maladie, d'une infirmité ou d'une déficience physique ou mentale;

3° en faisant usage, de façon directe ou indirecte, de manœuvres frauduleuses, de violence, de menaces ou d'une forme quelconque de contrainte.

Art. 5

Il est inséré dans le livre II, titre VIII du même Code, un chapitre III*ter* intitulé «De la traite des êtres humains» et comprenant les articles 433*quinqüies* à 433*nonies*, rédigés comme suit:

«Article 433*quinqüies*. — § 1er. Constitue l'infraction de traite des êtres humains le fait de recruter, de transporter, de transférer, d'héberger, d'accueillir une personne, de passer ou de transférer le contrôle exercé sur elle, afin:

1° de permettre la commission contre cette personne des infractions prévues aux articles 379, 380, § 1er et § 4, et 383*bis*, § 1er;

Art. 4

In boek II, titel VIII van hetzelfde Wetboek wordt een hoofdstuk III*bis* ingevoegd met als opschrift «Exploïtatïe van bedelarij», dat bestaat uit de artikelen 433*ter* en 433*quater*, luidende:

«Artikel 433*ter*. — Met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en met geldboete van vijfhonderd euro tot vijfentwintigduizend euro wordt gestraft:

1° hij die een persoon aanwerft, meeneemt, wegbrengt, bij zich houdt teneinde hem over te leveren aan de bedelarij, hem ertoe aanzet te bedelen of door te gaan met bedelen, of hem ter beschikking van een bedelaar stelt opdat deze laatste zich van hem bedient om het openbaar medelijden op te wekken;

2° hij die, op welke manier ook, eens anders bedelarij exploiteert.

Artikel 433*quater*. — Het misdrijf bedoeld in artikel 433*ter* wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met geldboete van vijfhonderd euro tot vijftigduizend euro wanneer het wordt gepleegd:

1° ten opzichte van een minderjarige;

2° door misbruik te maken van de bijzonder kwetsbare positie waarin een persoon verkeert inzonderheid tengevolge van zijn onwettige of precare administratieve toestand, zijn precare sociale toestand of tengevolge van zwangerschap, ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid;

3° door direct of indirect gebruik te maken van listige kunstgrepen, geweld, bedreigingen of enige andere vorm van dwang.

Art. 5

In boek II, titel VIII, van hetzelfde Wetboek wordt een hoofdstuk III*ter* ingevoegd met als opschrift «Mensenhandel», dat bestaat uit de artikelen 433*quinqüies* tot 433*nonies*, luidende:

«Artikel 433*quinqüies*. — § 1. Levert het misdrijf mensenhandel op, de werving, het vervoer, de overbrenging, de huisvesting, de opvang van een persoon, de wisseling of de overdracht van de controle over hem teneinde:

1° ten aanzien van deze persoon de misdrijven te laten plegen bedoeld in de artikelen 379, 380, § 1 en § 4, en 383*bis*, § 1;

2° de permettre la commission contre cette personne de l'infraction prévue à l'article 433ter;

3° de mettre au travail ou de permettre la mise au travail de cette personne dans des conditions contraires à la dignité humaine;

4° de prélever ou de permettre sur cette personne le prélèvement d'organes ou de tissus en violation de la loi du 13 juin 1986 sur le prélèvement et la transplantation d'organes;

5° de contraindre cette personne à commettre un crime ou un délit.

Sauf au point 5°, le consentement de la personne visée à l'alinéa 1er, à l'exploitation envisagée ou effective est indifférent.

§ 2. L'infraction prévue au § 1er sera punie d'un emprisonnement d'un an à cinq ans et d'une amende de cinq cents euros à cinquante mille euros.

§ 3. La tentative de commettre l'infraction visée au § 1er sera punie d'un emprisonnement d'un an à trois ans et d'une amende de cent euros à dix mille euros.

Article 433sexies. — L'infraction prévue à l'article 433quinquies, § 1er, sera punie de la réclusion de cinq à dix ans et d'une amende de sept cent cinquante euros à septante-cinq mille euros lorsque l'infraction a été commise:

1° par une personne qui a autorité sur la victime, ou par une personne qui a abusé de l'autorité ou des facilités que lui confèrent ses fonctions;

2° par un officier ou un fonctionnaire public, un dépositaire ou un agent de la force publique agissant à l'occasion de l'exercice de ses fonctions.

Article 433septies. — L'infraction prévue à l'article 433quinquies, § 1er, sera punie de la réclusion de dix à quinze ans et d'une amende de mille euros à cent mille euros dans les cas suivants:

1° lorsque l'infraction a été commise envers un mineur;

2° lorsqu'elle a été commise en abusant de la situation particulièrement vulnérable d'une personne, en raison notamment de sa situation administrative illégale ou

2° ten aanzien van deze persoon het misdrijf te laten plegen bedoeld in artikel 433ter;

3° deze persoon aan het werk te zetten of te laten aan het werk zetten in omstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid;

4° bij deze persoon organen of weefsels weg te nemen of te laten wegnemen in strijd met de wet van 13 juni 1986 betreffende het wegnemen en transplanteren van organen;

5° deze persoon te dwingen een misdaad of een wanbedrijf te plegen.

Behalve in punt 5° is de toestemming van de in het eerste lid bedoelde persoon met de voorgenomen of daadwerkelijke uitbuiting van geen belang.

§ 2. Het misdrijf bedoeld in § 1 wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met een geldboete van vijfhonderd euro tot vijftigduizend euro.

§ 3. Poging tot het in § 1 bedoeld misdrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en met geldboete van honderd euro tot tienduizend euro.

Artikel 433sexies. — Het misdrijf bedoeld in artikel 433quinquies, § 1, wordt gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar en met geldboete van zeventienhonderd vijftig euro tot vijfenzeventigduizend euro ingeval het misdrijf is gepleegd:

1° door een persoon die gezag heeft over het slachtoffer of door een persoon die misbruik heeft gemaakt van het gezag of de faciliteiten die zijn functies hem verlenen;

2° door een openbaar officier of ambtenaar, drager of agent van de openbare macht die handelt naar aanleiding van de uitoefening van zijn bediening.

Artikel 433septies. — Het misdrijf bedoeld in artikel 433quinquies, § 1, wordt gestraft met opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar en met geldboete van duizend euro tot honderdduizend euro in de volgende gevallen:

1° ingeval het misdrijf is gepleegd ten opzichte van een minderjarige;

2° ingeval het is gepleegd door misbruik te maken van de bijzonder kwetsbare positie waarin een persoon verkeert inzonderheid tengevolge van zijn onwettige of

précaire, de sa situation sociale précaire d'un état de grossesse, d'une maladie, d'une infirmité ou d'une déficience physique ou mentale;

3° lorsqu'elle a été commise en faisant usage, de façon directe ou indirecte, de manœuvres frauduleuses, de violence, de menaces ou d'une forme quelconque de contrainte;

4° lorsque la vie de la victime a été mise en danger délibérément ou par négligence grave;

5° lorsque l'infraction a causé une maladie paraissant incurable, une incapacité permanente physique ou psychique, la perte complète d'un organe ou de l'usage d'un organe, ou une mutilation grave;

6° lorsque l'activité concernée constitue une activité habituelle;

7° lorsqu'elle constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une association, et ce, que le coupable ait ou non la qualité de dirigeant.

Article 433*octies*. — L'infraction prévue à l'article 433*quinquies*, § 1er, sera punie de la réclusion de quinze à vingt ans et d'une amende de mille euros à cent cinquante mille euros dans les cas suivants:

1° lorsque l'infraction a causé la mort de la victime sans intention de la donner;

2° lorsqu'elle constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une organisation criminelle, et ce, que le coupable ait ou non la qualité de dirigeant.

Article 433*nonies*. — Dans les cas visés aux articles 433*sexies*, 433*septies* et 433*octies*, les coupables seront en outre condamnés à l'interdiction des droits énoncés à l'article 31.

Sans avoir égard à la qualité de personne physique ou morale de l'exploitant, propriétaire, locataire ou gérant, le tribunal peut ordonner la fermeture temporaire ou définitive, partielle ou totale de l'entreprise dans laquelle l'infraction prévue à l'article 433*quinquies* a été commise.

precaire administratieve toestand, zijn precaire sociale toestand of tengevolge van zwangerschap, ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid;

3° ingeval het is gepleegd door direct of indirect gebruik te maken van listige kunstgrepen, geweld, bedreigingen of enige vorm van dwang;

4° ingeval het leven van het slachtoffer opzettelijk of door grove nalatigheid in gevaar is gebracht;

5° ingeval het misdrijf een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende fysieke of psychische ongeschiktheid, hetzij het volledig verlies van een orgaan of van het gebruik van een orgaan, hetzij een zware verminking heeft veroorzaakt;

6° ingeval van de betrokken activiteit een gewoonte wordt gemaakt;

7° ingeval het een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.

Artikel 433*octies*. — Het misdrijf bedoeld in artikel 433*quinquies*, § 1, wordt gestraft met opsluiting van vijftien jaar tot twintig jaar en met geldboete van duizend euro tot honderd vijftig duizend euro in de volgende gevallen:

1° ingeval het misdrijf de dood van het slachtoffer heeft veroorzaakt zonder het oogmerk te doden;

2° ingeval het een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een criminele organisatie betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.

Artikel 433*nonies*. — In de gevallen bedoeld in de artikelen 433*sexies*, 433*septies* en 433*octies* worden de schuldigen bovendien veroordeeld tot ontzetting van de rechten genoemd in artikel 31.

Zonder rekening te houden met de hoedanigheid van natuurlijke persoon of rechtspersoon van de uitbater, eigenaar, huurder of zaakvoerder, kan de rechtbank de tijdelijke of definitieve, gedeeltelijke of volledige sluiting van de onderneming bevelen waar het in artikel 433*quinquies* bedoelde misdrijf is gepleegd.

La confiscation spéciale prévue à l'article 42, 1° peut être appliquée aux coupables de l'infraction visée à l'article 433*quinquies*, même lorsque la propriété des choses sur lesquelles elle porte n'appartient pas au condamné.»

Art. 6

Il est inséré dans le livre II, titre VIII du même Code, un chapitre III*quater* intitulé «De l'abus de la vulnérabilité d'autrui en vendant, louant ou mettant à disposition des biens immobiliers en vue de réaliser un profit anormal» et comprenant les articles 433*decies* à 433*quaterdecies*, rédigés comme suit:

«Art. 433*decies*. — Sera puni d'un emprisonnement de six mois à trois ans et d'une amende de cinq cents euros à vingt-cinq mille euros, quiconque abuse, soit directement soit par un intermédiaire, de la position particulièrement vulnérable d'une personne en raison de sa situation administrative illégale ou précaire ou de sa situation sociale précaire, en vendant, louant ou en mettant à disposition tout bien immeuble ou des chambres ou tout autre local dans l'intention de réaliser un profit anormal. L'amende sera appliquée autant de fois qu'il y a de victimes.

Art. 433*undecies*. — L'infraction visée à l'article 433*decies* sera punie d'un à cinq ans d'emprisonnement et d'une amende de mille euros à cent mille euros dans les cas suivants:

1° lorsque l'activité concernée constitue une activité habituelle;

2° lorsqu'elle constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une association, et ce, que le coupable ait ou non la qualité de dirigeant.

L'amende sera appliquée autant de fois qu'il y a de victimes.

Art. 433*duodecies*. — L'infraction visée à l'article 433*decies* sera punie de réclusion de cinq à dix ans et d'une amende de mille euros à cent cinquante mille euros si elle constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une organisation criminelle, et ce, que le coupable ait ou non la qualité de dirigeant.

De bijzondere verbeurdverklaring zoals bedoeld in artikel 42, 1°, kan worden toegepast op de schuldigen aan het misdrijf bedoeld in artikel 433*quinquies*, zelfs ingeval de zaken waarop zij betrekking heeft, niet het eigendom van de veroordeelde zijn.»

Art. 6

In boek II, titel VIII, van hetzelfde Wetboek wordt een hoofdstuk III*quater* ingevoegd met als opschrift «Misbruik van andermans bijzonder kwetsbare positie door de verkoop, verhuur of terbeschikkingstelling van onroerende goederen met de bedoeling een abnormaal profijt te realiseren», dat bestaat uit de artikelen 433*decies* tot 433*quaterdecies*, luidende:

«Art. 433*decies*. — Met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en met geldboete van vijfhonderd euro tot vijftienduizend euro wordt gestraft hij die rechtstreeks of via een tussenpersoon misbruik maakt van de bijzonder kwetsbare positie van een persoon tengevolge van zijn onwettige of preciaire administratieve toestand of zijn preciaire sociale toestand door de verkoop, verhuur of terbeschikkingstelling van enig onroerend goed of kamers of enige andere ruimte met de bedoeling een abnormaal profijt te realiseren. De boete wordt zo veel keer toegepast als er slachtoffers zijn.

Art. 433*undecies*. — Het misdrijf bedoeld in artikel 433*decies* wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met geldboete van duizend euro tot honderdduizend euro in de volgende gevallen:

1° ingeval van de betrokken activiteit een gewoonte wordt gemaakt;

2° ingeval het een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.

De boete wordt zo veel keer toegepast als er slachtoffers zijn.

Art. 433*duodecies*. — Het misdrijf bedoeld in artikel 433*decies* wordt gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar en met geldboete van duizend euro tot honderdvijftigduizend euro ingeval het een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een criminele organisatie betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.

L'amende sera appliquée autant de fois qu'il y a de victimes.

Art. 433*terdecies*. — Les coupables des infractions prévues aux articles 433*undecies* et 433*duodecies* seront en outre condamnés à l'interdiction des droits spécifiés à l'article 31 du Code pénal.

La confiscation spéciale prévue à l'article 42, 1°, du Code pénal peut être appliquée aux coupables de l'infraction visée à l'article 433*decies*, même lorsque la propriété des choses sur lesquelles elle porte n'appartient pas au condamné. Elle peut également être appliquée dans les mêmes circonstances au bien immeuble, aux chambres ou à tout autre espace visé à cet article.

Art. 433*quaterdecies*. — Selon le cas, le procureur du Roi ou le juge d'instruction peut saisir le bien immeuble, la chambre ou tout autre espace visé à l'article 433*decies*. Si l'on décide de pratiquer la saisie, le bien immeuble, la chambre ou tout autre espace précités doivent être scellés ou, avec l'accord écrit du propriétaire ou du bailleur, être mis à la disposition du CPAS afin de le restaurer et de le louer temporairement. La décision du procureur du Roi ou du juge d'instruction, selon le cas, de procéder à la saisie est signifiée au propriétaire ou au bailleur. En cas de saisie d'un bien immeuble, la décision doit en outre être signifiée au plus tard dans les vingt-quatre heures et être présentée pour transcription au bureau des hypothèques du lieu où les biens sont établis. Le jour de la transcription pris en compte est celui de la signification de la décision de saisie. La saisie reste valable jusqu'au moment de la décision judiciaire définitive par laquelle soit la confiscation a été prononcée, soit la suppression de la saisie est prononcée. Une suppression de la saisie peut auparavant être accordée à tout moment par le procureur du Roi ou le juge d'instruction après en avoir avisé le procureur du Roi, selon le cas. La personne saisie ne peut intenter le recours prévu aux articles 28*sexies* et l'article 61*quater* du Code d'instruction criminelle qu'après un délai d'un an à compter de la date de saisie.

De boete wordt zo veel keer toegepast als er slachtoffers zijn.

Art. 433*terdecies*. — De schuldigen aan de misdrijven bedoeld in de artikelen 433*undecies* en 433*duodecies* worden bovendien veroordeeld tot ontzetting van de rechten omschreven in artikel 31 van het Strafwetboek.

De bijzondere verbeurdverklaring zoals bedoeld in artikel 42, 1°, van het Strafwetboek kan worden toegepast op de schuldigen aan het misdrijf bedoeld in de artikel 433*decies*, zelfs ingeval de zaken waarop zij betrekking heeft, niet het eigendom van de veroordeelde zijn. Zij kan in dezelfde omstandigheden ook worden toegepast op het onroerend goed, de kamers of enige andere ruimte bedoeld in dit artikel.

Art. 433*quaterdecies*. — Naar gelang van het geval kan de procureur des Konings of de onderzoeksrechter beslag leggen op het in artikel 433*decies* bedoelde onroerend goed, kamer of enige andere ruimte. Indien hij beslist tot inbeslagneming moet voormeld onroerend goed, kamer of enige andere ruimte worden verzegeld of met schriftelijk akkoord van de eigenaar of verhuurder ter beschikking worden gesteld van het OCMW ten einde het op te knappen en tijdelijk te verhuren. De beslissing tot inbeslagneming van, naar gelang van het geval, de procureur des Konings of de onderzoeksrechter wordt betekend aan de eigenaar of de verhuurder. In geval van beslag op een onroerend goed moet de beslissing bovendien worden betekend uiterlijk binnen vierentwintig uur, alsmede ter overschrijving worden aangeboden op het kantoor der hypotheken van de plaats waar de goederen gelegen zijn. Als dagtekening van de overschrijving geldt de dag van de betekening van de beslissing tot inbeslagneming. Het beslag geldt tot op het tijdstip van de definitieve rechterlijke beslissing waarbij hetzij de verbeurdverklaring werd bevolen, hetzij de opheffing van het beslag. Opheffing van het beslag kan voordien te allen tijde worden verleend al naar gelang van het geval door de procureur des Konings of de onderzoeksrechter na de procureur des Konings daarvan in kennis te hebben gesteld. De beslagene kan het rechtsmiddel voorzien door de artikelen 28*sexies* en artikel 61*quater* van het Wetboek van Strafvordering slechts instellen na verloop van een termijn van een jaar te rekenen van de datum van inbeslagneming.

CHAPITRE III

Disposition modifiant le Titre préliminaire du Code d'instruction criminelle

Art. 7

A l'article 10ter du titre préliminaire du Code d'instruction criminelle, remplacé par la loi du 28 novembre 2000, sont apportées les modifications suivantes:

1° au point 1°, les mots «433sexies, 433septies et 433octies» sont insérés entre les mots «383bis, §§ 1er et 3,» et les mots «du Code pénal»;

2° au point 3°, les mots «à l'article 77bis, §§ 2 et 3» sont remplacés par les mots «aux articles 77ter, 77quater et 77quinquies».

Art. 8

À l'article 21bis, alinéa 1er, du même titre, modifié par la loi du 28 novembre 2000, les mots «et 409» sont remplacés par les mots «, 409 et 433quinquies, § 1er, alinéa 1er, 1°».

CHAPITRE IV

Dispositions modifiant le Code d'instruction criminelle

Art. 9

À l'article 90ter, § 2, du Code d'instruction criminelle, modifié par les lois du 7 avril 1995, du 13 avril 1995, du 10 juin 1998, du 10 janvier 1999, du 28 novembre 2000, du 29 novembre 2001, du 11 décembre 2001, du 7 juillet 2002 et du 6 janvier 2003, sont apportées les modifications suivantes:

1° Un point 7^oter, libellé comme suit, est ajouté: «7^oter. aux articles 433sexies, 433septies et 433octies du même Code;»

2° Le point 17° est remplacé par la disposition suivante: «17°. à l'article 77ter, 77quater et 77quinquies de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers;».

HOOFDSTUK III

Bepaling tot wijziging van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering

Art. 7

In artikel 10ter van de Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, vervangen bij de wet van 28 november 2000, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 1° worden de woorden «433sexies, 433septies en 433octies» ingevoegd tussen de woorden «383bis, §§ 1 en 3» en de woorden «van het Strafwetboek»;

2° in punt 3° worden de woorden «in artikel 77bis, §§ 2 en 3» vervangen door de woorden «in de artikelen 77ter, 77quater en 77quinquies».

Art. 8

In artikel 21bis, eerste lid, van dezelfde titel, gewijzigd bij de wet van 28 november 2000, worden de woorden «en 409» vervangen door de woorden «, 409 en 433quinquies, § 1, eerste lid, 1°,».

HOOFDSTUK IV

Bepalingen tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering

Art. 9

In artikel 90ter, § 2, van het Wetboek van Strafvordering, gewijzigd bij de wetten van 7 april 1995, 13 april 1995, 10 juni 1998, 10 januari 1999, 28 november 2000, 29 november 2001, 11 december 2001, 7 juli 2002 en 6 januari 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° Een punt 7^oter wordt toegevoegd, luidende: «7^oter. de artikelen 433sexies, 433septies en 433octies van hetzelfde Wetboek;»

2° Punt 17° wordt vervangen door de volgende bepaling: «17°. in de artikelen 77ter, 77quater en 77quinquies van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen;».

Art. 10

A l'article 91*bis* du même Code, modifié par la loi du 28 novembre 2000, les mots «et 428 du Code pénal» sont remplacés par les mots «, 428, 433*quinquies* à 433*octies* du Code pénal, et aux articles 77*bis* à 77*quinquies* de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers,».

CHAPITRE V

Disposition modifiant le Code judiciaire

Art.11

À l'article 144*ter*, § 1er, 1°, troisième tiret, du Code judiciaire, modifié par la loi du 21 juin 2001, les mots «à l'article 77*bis*, §§ 2 et 3,» sont remplacés par les mots «aux articles 433*sexies*, 433*septies* et 433*octies* du Code pénal et aux articles 77*ter*, 77*quater* et 77*quinquies*».

CHAPITRE VI

Dispositions modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Art. 12

L'article 77 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, modifié par les lois du 1er juin 1993, du 15 juillet 1996, du 29 avril 1999 et du 26 juin 2000, est remplacé par la disposition suivante:

«Art.77. — Quiconque sciemment aide une personne non ressortissante d'un État membre de l'Union européenne à pénétrer ou séjourner sur le territoire d'un État membre de l'Union européenne ou d'un État partie à une Convention internationale relative au franchissement des frontières extérieures liant la Belgique ou à transiter par le territoire d'un tel État, en violation de la législation de cet État, soit dans les faits qui ont préparé l'entrée, le transit ou le séjour, ou qui les ont facilités, soit dans les faits qui les ont consommés, sera puni d'un emprisonnement de huit jours à un an et d'une amende de mille

Art. 10

In artikel 91*bis* van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 28 november 2000, worden de woorden «en 428 van het Strafwetboek» vervangen door de woorden «, 428, 433*quinquies* tot 433*octies* van het Strafwetboek, en de artikelen 77*bis* tot 77*quinquies* van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen,».

HOOFDSTUK V

Bepaling tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek

Art.11

In artikel 144*ter*, § 1, 1°, derde streepje van het Gerechtelijk Wetboek, gewijzigd bij de wet van 21 juni 2001, worden de woorden «artikel 77*bis*, §§ 2 en 3,» vervangen door de woorden «de artikelen 433*sexies*, 433*septies* en 433*octies* van het Strafwetboek en de artikelen 77*ter*, 77*quater* en 77*quinquies*».

HOOFDSTUK VI

Bepalingen tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Art. 12

Artikel 77 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, gewijzigd bij de wetten van 1 juni 1993, 15 juli 1996, 29 april 1999 en 26 juni 2000, wordt door de volgende bepaling vervangen:

«Art.77. — Hij die wetens en willens een persoon die geen onderdaan is van een lidstaat van de Europese Unie helpt het grondgebied van een lidstaat van de Europese Unie of van een Staat die partij is bij een internationale overeenkomst betreffende de overschrijding van de buitengrenzen, die België bindt, binnen te komen of aldaar te verblijven, dan wel erdoor te reizen, zulks in strijd met de wetgeving van deze Staat, hetzij in de handelingen die de binnenkomst, de doorreis of het verblijf voorbereid hebben of ze vergemakkelijkt hebben, hetzij in de feiten die ze voltooid hebben, wordt gestraft met

sept cents euros à six mille euros ou d'une de ces peines seulement.

L'alinéa premier ne s'applique pas si l'aide est offerte pour des raisons principalement humanitaires.

Art.13

L'article 77bis de la même loi, modifié par les lois du 26 juin 2000, du 28 novembre 2000, du 2 janvier 2001, du 2 août 2002 et du 23 janvier 2003, est remplacé par la disposition suivante:

«Article 77bis. — Constitue l'infraction de trafic des êtres humains le fait de contribuer, de quelque manière que ce soit, soit directement soit par un intermédiaire, à permettre l'entrée, le transit ou le séjour d'une personne non ressortissante d'un État membre de l'Union européenne dans le territoire d'un tel État ou d'un État partie à une Convention internationale relative au franchissement des frontières extérieures liant la Belgique, en violation de la législation de cet État, en vue d'en obtenir, directement ou indirectement, un avantage patrimonial.

L'infraction prévue à l'alinéa 1er sera punie d'un emprisonnement d'un an à cinq ans et d'une amende de cinq cents euros à cinquante mille euros.

La tentative de commettre l'infraction visée à l'alinéa 1er sera punie d'un emprisonnement d'un an à trois ans et d'une amende de cent euros à dix mille euros.

Art.14

Les articles 77ter à 77septies, rédigés comme suit, sont insérés dans la même loi:

«Article 77ter. — L'infraction prévue à l'article 77bis sera punie de la réclusion de cinq à dix ans et d'une amende de sept cent cinquante euros à septante-cinq mille euros lorsqu'elle a été commise:

1° par une personne qui a autorité sur la victime, ou par une personne qui a abusé de l'autorité ou des facilités que lui confèrent ses fonctions;

2° par un officier ou un fonctionnaire public, un dépositaire ou un agent de la force publique agissant à l'occasion de l'exercice de ses fonctions.

gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met geldboete van zeventienhonderd euro tot zesduizend euro, of met een van die straffen alleen.

Het eerste lid is niet van toepassing indien de hulp voornamelijk om humanitaire redenen verleend wordt.

Art.13

Artikel 77bis van dezelfde wet, gewijzigd bij de wetten van 26 juni 2000, 28 november 2000, 2 januari 2001, 2 augustus 2002 en 23 januari 2003, wordt vervangen door de volgende bepaling:

«Artikel 77bis. — Levert het misdrijf mensensmokkel op, het ertoe bijdragen, op welke manier ook, rechtstreeks of via een tussenpersoon, dat een persoon die geen onderdaan is van een lidstaat van de Europese Unie het grondgebied van een lidstaat van de Europese Unie of van een Staat die partij is bij een internationale overeenkomst betreffende de overschrijding van de buitengrenzen, die België bindt, binnenkomt, erdoor reist of aldaar verblijft, zulks in strijd met de wetgeving van deze Staat, met het oog op het direct of indirect verkrijgen van een vermogensvoordeel.

Het misdrijf bedoeld in het eerste lid wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met geldboete van vijfhonderd euro tot vijftigduizend euro.

Poging tot het in het eerste lid bedoeld misdrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en met een geldboete van honderd euro tot tienduizend euro.

Art.14

In dezelfde wet worden de artikelen 77ter tot 77septies ingevoegd luidende:

«Artikel 77ter. — Het misdrijf bedoeld in artikel 77bis wordt gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar en met geldboete van zevenhonderd vijftig euro tot vijftienzeventigduizend euro ingeval het werd gepleegd:

1° door een persoon die gezag heeft over het slachtoffer, of door een persoon die misbruik heeft gemaakt van het gezag of de faciliteiten die zijn functies hem verlenen;

2° door een openbaar officier of ambtenaar, drager of agent van de openbare macht die handelt naar aanleiding van de uitoefening van zijn bediening.

Article 77 *quater*. — L'infraction prévue à l'article 77 *bis* sera punie de la réclusion de dix à quinze et d'une amende de mille euros à cent mille euros dans les cas suivants:

1° lorsque l'infraction a été commise envers un mineur;

2° lorsqu'elle a été commise en abusant de la situation particulièrement vulnérable d'une personne, en raison notamment de sa situation administrative illégale ou précaire, de sa situation sociale précaire, d'un état de grossesse, d'une maladie, d'une infirmité ou d'une déficience physique ou mentale;

3° lorsqu'elle a été commise en faisant usage, de façon directe ou indirecte, de manœuvres frauduleuses, de violence, de menaces ou d'une forme quelconque de contrainte;

4° lorsque la vie de la victime a été mise en danger délibérément ou par négligence grave;

5° lorsque l'infraction a causé une maladie paraissant incurable, une incapacité permanente physique ou psychique, la perte complète d'un organe ou de l'usage d'un organe, ou une mutilation grave;

6° lorsque l'activité concernée constitue une activité habituelle;

7° lorsqu'elle constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une association, et ce, que le coupable ait ou non la qualité de dirigeant.»

Article 77 *quinquies*. — L'infraction prévue à l'article 77 *bis* sera punie de la réclusion de quinze à vingt ans et d'une amende de mille euros à cent cinquante mille euros dans les cas suivants:

1° lorsque l'infraction a causé la mort de la victime sans intention de la donner;

2° lorsqu'elle constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une organisation criminelle, et ce, que le coupable ait ou non la qualité de dirigeant.

Article 77 *sexies*. — Les coupables des infractions prévues aux articles 77 *ter*, 77 *quater* et 77 *quinquies* se-

Artikel 77 *quater*. — Het misdrijf bedoeld in artikel 77 *bis* wordt gestraft met opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar en met geldboete van duizend euro tot honderdduizend euro in de volgende gevallen:

1° ingeval het misdrijf is gepleegd ten opzichte van een minderjarige;

2° ingeval het is gepleegd door misbruik te maken van de bijzonder kwetsbare situatie waarin een persoon verkeert inzonderheid tengevolge van zijn onwettige of precare administratieve toestand, zijn precare sociale toestand of tengevolge van zwangerschap, ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid;

3° ingeval het is gepleegd door direct of indirect gebruik te maken van listige kunstgrepen, geweld, bedreigingen of enige vorm van dwang;

4° ingeval het leven van het slachtoffer opzettelijk of door grove nalatigheid in gevaar is gebracht;

5° ingeval het misdrijf een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende fysieke of psychische ongeschiktheid, hetzij het volledig verlies van een orgaan of van het gebruik van een orgaan, hetzij een zware vermindering heeft veroorzaakt;

6° ingeval van de betrokken activiteit een gewoonte wordt gemaakt;

7° ingeval het een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.»

Artikel 77 *quinquies*. — Het misdrijf bedoeld in artikel 77 *bis* wordt gestraft met opsluiting van vijftien jaar tot twintig jaar en met geldboete van duizend euro tot honderdvijftigduizend euro in de volgende gevallen:

1° ingeval het misdrijf de dood van het slachtoffer heeft veroorzaakt zonder het oogmerk te doden;

2° ingeval het een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een criminele organisatie betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.

Artikel 77 *sexies*. — De schuldigen aan de misdrijven bedoeld in de artikelen 77 *ter*, 77 *quater* en 77 *quinquies*

ront en outre condamnés à l'interdiction des droits spécifiés à l'article 31 du Code pénal.

La confiscation spéciale prévue à l'article 42, 1°, du Code pénal peut être appliquée aux coupables des infractions visées par les articles 77bis à 77quinquies, même lorsque la propriété des choses sur lesquelles elle porte n'appartient pas au condamné.

Article 77septies. — Dans les cas visés à l'article 433decies du Code pénal, les personnes non ressortissantes d'un État membre de l'Union européenne découvertes peuvent être le cas échéant, accueillies ou relouées sur décision du ministre ou du fonctionnaire désigné par ce ministre qui est compétent pour la politique en matière d'étrangers et ce en concertation avec les services compétents en la matière. Les frais de logement sont à charge du prévenu. Lorsque le prévenu est acquitté, les frais sont mis à la charge, selon le cas, de l'État ou du CPAS compétent.»

Art.15

À l'article 81, alinéa 1er, de la même loi, modifié par les lois du 15 juillet 1996 et du 2 août 2002, les mots «et aux articles 433quinquies à 433octies et 433decies à 433duodecies du Code pénal» sont insérés après les mots «Les infractions à la présente loi».

CHAPITRE VII

Dispositions modifiant la loi du 13 avril 1995 contenant des dispositions en vue de la répression de la traite des êtres humains et de la pornographie enfantine

Art. 16

L'intitulé de la loi du 13 avril 1995 contenant des dispositions en vue de la répression de la traite des êtres humains et de la pornographie enfantine est remplacé par l'intitulé suivant: «Loi du 13 avril 1995 contenant des dispositions en vue de la répression de la traite et du trafic des êtres humains».

worden bovendien veroordeeld tot ontzetting van de rechten omschreven in artikel 31 van het Strafwetboek.

De bijzondere verbeurdverklaring zoals bedoeld in artikel 42, 1°, van het Strafwetboek kan worden toegepast op de schuldigen aan de misdrijven bedoeld in de artikelen 77bis tot 77quinquies, zelfs ingeval de zaken waarop zij betrekking heeft, niet het eigendom van de veroordeelde zijn.

Artikel 77septies. — In de gevallen bedoeld in artikel 433decies van het Strafwetboek kunnen de aangetroffen personen die geen ondergaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie op beslissing van de minister die bevoegd is voor het beleid inzake vreemdelingen of de door de minister aangewezen ambtenaar, in overleg met de ter zake bevoegde diensten zo nodig worden opgevangen of gehuisvest. Deze kosten komen ten laste van de beklaagde. Wanneer de beklaagde wordt vrijgesproken, worden de kosten al naar gelang van het geval ten laste gelegd van de Staat of van het bevoegde OCMW.»

Art.15

In artikel 81, eerste lid, van dezelfde wet, gewijzigd bij de wetten van 15 juli 1996 en 2 augustus 2002 worden de woorden «en tegen de artikelen 433quinquies tot 433octies en 433decies tot 433duodecies van het Strafwetboek» na de woorden «De misdrijven tegen deze wet» ingevoegd.

HOOFDSTUK VII

Bepalingen tot wijziging van de wet van 13 april 1995 houdende bepalingen tot bestrijding van de mensenhandel en van de kinderpornografie

Art. 16

Het opschrift van de wet van 13 april 1995 houdende bepalingen tot bestrijding van de mensenhandel en van de kinderpornografie wordt vervangen als volgt: «Wet van 13 april 1995 houdende bepalingen tot bestrijding van de mensenhandel en van de mensensmokkel».

Art. 17

Dans l'article 9 de la loi du 13 avril 1995 contenant des dispositions en vue de la répression de la traite des êtres humains et de la pornographie infantine, les mots «soit aux articles 379 et 380*bis* du Code pénal soit à l'article 77*bis*» sont remplacés par les mots «soit aux articles 379, 380, 433*quinqüies* à 433*octies* du Code pénal, soit aux articles 77*bis* à 77*quinqüies*».

Art. 18

À l'article 11 de la même loi sont apportées les modifications suivantes:

1° le § 1er est remplacé par la disposition suivante:

«Pour l'application du présent chapitre, il y a lieu d'entendre:

1° par traite des êtres humains: les infractions visées aux articles 379, 380, 433*quinqüies* à 433*octies* du Code pénal.»;

2° par trafic des êtres humains: les infractions visées aux articles 77*bis* à 77*quinqüies* de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers.»;

2° Au § 2, les mots «et du trafic» sont insérés entre les mots «de la traite» et les mots «des êtres humains».

Art. 19

À l'article 12 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° le mot «annuellement» est remplacé par les mots «tous les deux ans»;

2° les mots «et le trafic» sont insérés entre les mots «de la traite» et les mots «des êtres humains».

Art. 17

In artikel 9 van de wet van 13 april 1995 houdende bepalingen tot bestrijding van de mensenhandel en van de kinderpornografie worden de woorden «hetzij de in de artikelen 379 en 380*bis* van het Strafwetboek, hetzij de in artikel 77*bis*» vervangen door de woorden «hetzij de in de artikelen 379, 380, 433*quinqüies* tot 433*octies* van het Strafwetboek, hetzij de in de artikelen 77*bis* tot 77*quinqüies*».

Art. 18

In artikel 11 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° § 1 wordt vervangen door de volgende bepaling:

«Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt beschouwd:

1° als mensenhandel: de misdrijven bedoeld in artikelen 379, 380, 433*quinqüies* tot 433*octies* van het Strafwetboek.»;

2° als mensensmokkel: de misdrijven bedoeld in artikelen 77*bis* tot 77*quinqüies* van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.»;

2° in § 2 worden de woorden «en mensensmokkel» toegevoegd tussen de woorden «de slachtoffers van mensenhandel» en de woorden «opportuun acht».

Art. 19

In artikel 12 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het woord «jaarlijks» wordt vervangen door de woorden «elke twee jaar»;

2° de woorden «en de mensensmokkel» worden ingevoegd tussen de woorden «van de mensenhandel» en de woorden «in het algemeen».

CHAPITRE VIII

Dispositions modifiant la loi du 15 février 1993 créant un Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme

Art. 20

À l'article 2 de la loi du 15 février 1993 créant un Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme, modifié par les lois du 13 avril 1995, du 20 janvier 2003 et du 25 février 2003, les mots «et le trafic» sont insérés entre les mots «la traite» et les mots «des êtres humains».

Art. 21

À l'article 3, 5° de la même loi, modifié par les lois du 13 avril 1995, du 20 janvier 2003 et du 25 février 2003 les mots «de la traite des êtres humains et de la pornographie infantine» sont remplacés par les mots «de la traite et du trafic des êtres humains».

CHAPITRE IX

Disposition abrogatoire

Art. 22

L'article 82 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, est abrogé.

Donné à Bruxelles, le 28 octobre 2004

ALBERT

PAR LE ROI:

La ministre de la Justice,

L. ONKELINX

HOOFDSTUK VIII

Bepalingen tot wijziging van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding

Art. 20

In artikel 2 van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, gewijzigd bij de wetten van 13 april 1995, 20 januari 2003 en 25 februari 2003, worden de woorden «en de mensensmokkel» ingevoegd tussen de woorden «van de mensenhandel» en de woorden «te stimuleren».

Art. 21

In artikel 3, 5°, van dezelfde wet, gewijzigd bij de wetten van 13 april 1995, 20 januari 2003 en 25 februari 2003, worden de woorden «van de mensenhandel en van de kinderpornografie» vervangen door de woorden «van de mensenhandel en van de mensensmokkel».

HOOFDSTUK IX

Opheffingsbepaling

Art. 22

Artikel 82 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, wordt opgeheven.

Gegeven te Brussel, 28 oktober 2004

ALBERT

VAN KONINGSWEGE:

De minister van Justitie,

L. ONKELINX

TEXTE DE BASE

Code pénal

Art.43quater. § 1er. Sans préjudice de l'article 43bis, alinéas 3 et 4, les avantages patrimoniaux visés au § 2, les biens et les valeurs qui y ont été substitués et les revenus provenant des avantages investis trouvés dans le patrimoine ou en possession d'une personne peuvent, à la demande du procureur du Roi, être confisqués ou cette personne peut être condamnée au paiement d'un montant que le juge estime correspondre à la valeur de ces choses si elle a été reconnue coupable:

(a) soit d'une ou de plusieurs infractions visées:

1° à l'article 136sexies et au point 1° de l'article 136septies;
2° aux articles 246 à 251 et à l'article 323;

3° aux articles 504bis et 504ter et à l'article 323;

4° à l'article 2bis, § 1er, de la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, désinfectantes ou antiseptiques pour autant que les faits portent sur l'importation, l'exportation, la fabrication, la vente ou la mise en vente des substances visées au présent article, ou au § 3, b) ou au § 4, b) de la même loi;

5° à l'article 77bis, § 2 ou § 3 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers;

6° l'article 10, § 1er, 2°, de la loi du 15 juillet 1985 relative à l'utilisation de substances à effet hormonal, à effet anti-hormonal, à effet bêta-adrénergique ou à effet stimulateur de production chez les animaux.

b) soit des infractions prévues à l'article 324ter, soit une ou plusieurs infractions visés ci-dessous, lorsqu'elles ont été commises dans le cadre d'une organisation criminelle, telle qu'elle est définie à l'article 324bis:

1° articles 379 ou 380;

2° articles 468, 469, 470, 471 ou 472;

3° article 475;

4° articles 477, 477bis, 477ter, 47quater, 477quinquies, 477sexies ou 488bis;

TEXTE DE BASE ADAPTÉ AU PROJET

Code pénal

Art.43quater. § 1er. Sans préjudice de l'article 43bis, alinéas 3 et 4, les avantages patrimoniaux visés au § 2, les biens et les valeurs qui y ont été substitués et les revenus provenant des avantages investis trouvés dans le patrimoine ou en possession d'une personne peuvent, à la demande du procureur du Roi, être confisqués ou cette personne peut être condamnée au paiement d'un montant que le juge estime correspondre à la valeur de ces choses si elle a été reconnue coupable:

(a) soit d'une ou de plusieurs infractions visées:

1° à l'article 136sexies et au point 1° de l'article 136septies;
2° aux articles 246 à 251 et à l'article 323;

2°bis. aux articles 433sexies,433septies et 433octies;

3° aux articles 504bis et 504ter et à l'article 323;

4° à l'article 2bis, § 1er, de la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, désinfectantes ou antiseptiques pour autant que les faits portent sur l'importation, l'exportation, la fabrication, la vente ou la mise en vente des substances visées au présent article, ou au § 3, b) ou au § 4, b) de la même loi;

5° aux articles 77ter, 77quater et 77quinquies de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers;

6° l'article 10, § 1er, 2°, de la loi du 15 juillet 1985 relative à l'utilisation de substances à effet hormonal, à effet anti-hormonal, à effet bêta-adrénergique ou à effet stimulateur de production chez les animaux.

b) soit des infractions prévues à l'article 324ter, soit une ou plusieurs infractions visés ci-dessous, lorsqu'elles ont été commises dans le cadre d'une organisation criminelle, telle qu'elle est définie à l'article 324bis:

1° articles 379 ou 380;

2° articles 468, 469, 470, 471 ou 472;

3° article 475;

4° articles 477, 477bis, 477ter, 47quater, 477quinquies, 477sexies ou 488bis;

BABSISTEKST

Wijzigingen aan het Strafwetboek

Art.43quater. § 1. Onverminderd artikel 43bis, derde en vierde lid, kunnen op vordering van de procureur des Konings de in § 2 bedoelde vermogensvoordelen, de goederen en waarden die in de plaats ervan zijn gesteld en de inkomsten uit de belegde voordelen, die worden gevonden in het vermogen of in het bezit van een persoon, verbeurd verklaard worden of kan zulke persoon veroordeeld worden tot betaling van een bedrag dat door de rechter wordt geraamd als zijnde overeenstemmend met de waarde van deze zaken, indien deze persoon schuldig werd bevonden:

a) hetzij aan één of meer van de strafbare feiten bedoeld in:

1° artikel 136sexies en artikel 136septies, 1°;

2° de artikelen 246 tot 251, en artikel 323;

3° de artikelen 504bis en 504ter, en artikel 323;

4° artikel 2bis, § 1, van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de gifstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica, in zoverre de feiten betrekking hebben op de invoer, de uitvoer, de vervaardiging, de verkoop of het te koop stellen van de in dat artikel bedoelde middelen en stoffen, of § 3, b), of § 4, b), van dezelfde wet;

5° artikel 77bis, § 2 of § 3, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen;

6° artikel 10, § 1, 2°, van de wet van 15 juli 1985 betreffende het gebruik bij dieren van stoffen met hormonale, antihormonale, beta-adrenergische of productiestimulerende werking.

b) hetzij aan de strafbare feiten omschreven in artikel 324ter of van een of meer van de hierna bedoelde strafbare feiten wanneer ze gepleegd zijn in het raam van een criminele organisatie, zoals bepaald in artikel 324bis:

1° de artikelen 379 of 380;

2° de artikelen 468, 469, 470, 471 of 472;

3° artikel 475;

4° de artikelen 477, 477bis, 477ter, 477quater, 477quinquies, 477sexies of 488bis;

BASISTEKST AANGEPAST AAN HET ONTWERP

Wijzigingen aan het Strafwetboek

Art.43quater. § 1. Onverminderd artikel 43bis, derde en vierde lid, kunnen op vordering van de procureur des Konings de in § 2 bedoelde vermogensvoordelen, de goederen en waarden die in de plaats ervan zijn gesteld en de inkomsten uit de belegde voordelen, die worden gevonden in het vermogen of in het bezit van een persoon, verbeurd verklaard worden of kan zulke persoon veroordeeld worden tot betaling van een bedrag dat door de rechter wordt geraamd als zijnde overeenstemmend met de waarde van deze zaken, indien deze persoon schuldig werd bevonden:

a) hetzij aan één of meer van de strafbare feiten bedoeld in:

1° artikel 136sexies en artikel 136septies, 1°;

2° de artikelen 246 tot 251, en artikel 323;

2°bis. de artikelen 433sexies, 433septies en 433octies;

3° de artikelen 504bis en 504ter, en artikel 323;

4° artikel 2bis, § 1, van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de gifstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica, in zoverre de feiten betrekking hebben op de invoer, de uitvoer, de vervaardiging, de verkoop of het te koop stellen van de in dat artikel bedoelde middelen en stoffen, of § 3, b), of § 4, b), van dezelfde wet;

5° de artikelen 77ter, 77quater en 77quinquies van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen;

6° artikel 10, § 1, 2°, van de wet van 15 juli 1985 betreffende het gebruik bij dieren van stoffen met hormonale, antihormonale, beta-adrenergische of productiestimulerende werking.

b) hetzij aan de strafbare feiten omschreven in artikel 324ter of van een of meer van de hierna bedoelde strafbare feiten wanneer ze gepleegd zijn in het raam van een criminele organisatie, zoals bepaald in artikel 324bis:

1° de artikelen 379 of 380;

2° de artikelen 468, 469, 470, 471 of 472;

3° artikel 475;

4° de artikelen 477, 477bis, 477ter, 477quater, 477quinquies, 477sexies of 488bis;

5° article 505, à l'exception des choses couvertes par l'article 42, 1°;

6° article 10 de la loi du 5 août 1991 relative à l'importation, à l'exportation et au transit d'armes, de munitions et de matériel devant servir spécialement à un usage militaire et de la technologie y afférente;

7° article 1er de l'arrêté royal du 12 avril 1974 relatif à certaines opérations concernant les substances à action hormonale, antihormonale, anabolisante, beta-adrénergique, anti-infectieuse, antiparasitaire et anti-inflammatoire, concernant les infractions punies en exécution de la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, désinfectantes ou antiseptiques;

8° articles 3 et 5 de l'arrêté royal du 5 février 1990 relatif à certaines substances beta-adrénergiques concernant les infractions punies en exécution de la loi du 25 mars 1964 sur les médicaments.

c) soit de plusieurs infractions poursuivies de manière collective et dont la gravité, la finalité et le rapport mutuel permettent au tribunal de décider certainement et nécessairement que ces faits ont été commis dans le cadre d'une fraude fiscale grave et organisée pour laquelle ont été utilisés des mécanismes ou procédés particulièrement complexes à l'échelle internationale.

§ 2. La confiscation visée au § 1er peut être prononcée contre les auteurs, coauteurs et complices condamnés pour une ou plusieurs des infractions énumérées au présent article et aux conditions définies au § 1er si le condamné a acquis pendant une période pertinente des avantages patrimoniaux supplémentaires alors qu'il existe des indices sérieux et concrets que ceux-ci découlent de l'infraction pour laquelle il a été condamné ou de faits identiques et que le condamné n'a pas pu rendre plausible le contraire.

Ce contraire peut également être rendu plausible par tout tiers prétendant avoir droit à ces avantages.

§ 3. Est considérée comme pertinente au sens du présent article la période commençant cinq ans avant l'inculpation de la personne et courant jusqu'à la date du prononcé.

Les indices sérieux et concrets visés au § 2 peuvent être puisés dans tous les éléments dignes de foi qui ont été soumis au tribunal de manière régulière et qui montrent un déséquilibre de quelque intérêt entre, d'une part, l'accroissement temporaire ou constant du patrimoine et des dépenses du condamné au cours de

5° article 505, à l'exception des choses couvertes par l'article 42, 1°;

6° article 10 de la loi du 5 août 1991 relative à l'importation, à l'exportation et au transit d'armes, de munitions et de matériel devant servir spécialement à un usage militaire et de la technologie y afférente;

7° article 1er de l'arrêté royal du 12 avril 1974 relatif à certaines opérations concernant les substances à action hormonale, antihormonale, anabolisante, beta-adrénergique, anti-infectieuse, antiparasitaire et anti-inflammatoire, concernant les infractions punies en exécution de la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, désinfectantes ou antiseptiques;

8° articles 3 et 5 de l'arrêté royal du 5 février 1990 relatif à certaines substances beta-adrénergiques concernant les infractions punies en exécution de la loi du 25 mars 1964 sur les médicaments.

c) soit de plusieurs infractions poursuivies de manière collective et dont la gravité, la finalité et le rapport mutuel permettent au tribunal de décider certainement et nécessairement que ces faits ont été commis dans le cadre d'une fraude fiscale grave et organisée pour laquelle ont été utilisés des mécanismes ou procédés particulièrement complexes à l'échelle internationale.

§ 2. La confiscation visée au § 1er peut être prononcée contre les auteurs, coauteurs et complices condamnés pour une ou plusieurs des infractions énumérées au présent article et aux conditions définies au § 1er si le condamné a acquis pendant une période pertinente des avantages patrimoniaux supplémentaires alors qu'il existe des indices sérieux et concrets que ceux-ci découlent de l'infraction pour laquelle il a été condamné ou de faits identiques et que le condamné n'a pas pu rendre plausible le contraire.

Ce contraire peut également être rendu plausible par tout tiers prétendant avoir droit à ces avantages.

§ 3. Est considérée comme pertinente au sens du présent article la période commençant cinq ans avant l'inculpation de la personne et courant jusqu'à la date du prononcé.

Les indices sérieux et concrets visés au § 2 peuvent être puisés dans tous les éléments dignes de foi qui ont été soumis au tribunal de manière régulière et qui montrent un déséquilibre de quelque intérêt entre, d'une part, l'accroissement temporaire ou constant du patrimoine et des dépenses du condamné au cours de

5° artikel 505, met uitzondering van de zaken die gedekt zijn door artikel 42, 1°;

6° artikel 10 van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie;

7° artikel 1 van het koninklijk besluit van 12 april 1974 betreffende sommige verrichtingen in verband met stoffen met hormonale, anti- hormonale, anabole, anti-infectieuze, antiparasitaire en anti-inflammatoire werking, welk artikel betrekking heeft op strafbare feiten waarop overeenkomstig de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de gifstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica straffen worden gesteld;

8° de artikelen 3 en 5 van het koninklijk besluit van 5 februari 1990 betreffende sommige stoffen met beta-adrenergische werking, welke artikelen betrekking hebben op strafbare feiten waarop overeenkomstig de wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen straffen worden gesteld.

c) hetzij aan meerdere strafbare feiten die gezamenlijk worden vervolgd, en waarvan de ernst, de finaliteit en de onderlinge afstemming, de rechtbank toelaat zeker en noodzakelijk te besluiten dat deze feiten werden gepleegd in het kader van ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procédés van internationale omvang werden aangewend.

§ 2. De verbeurdverklaring zoals bedoeld in § 1 kan worden uitgesproken tegen de daders, mededaders en medeplichtigen die werden veroordeeld wegens één of meerdere van de in dit artikel opgesomde misdrijven en onder de in § 1 bepaalde voorwaarden, wanneer de veroordeelde over een relevante periode verdere vermogensvoordelen heeft ontvangen terwijl er ernstige en concrete baanwijzigingen zijn dat deze voordelen voortspruiten, uit het misdrijf waarvoor hij werd veroordeeld, of uit identieke feiten, en de veroordeelde het tegendeel niet geloofwaardig maakt.

Dit tegendeel kan tevens geloofwaardig gemaakt worden door elke derde die beweert recht te hebben op deze voordelen.

§ 3. Als relevante periode in de zin van dit artikel wordt aanzien de periode van vijf jaar voorafgaand aan de in verdenkingstelling van de persoon tot de datum van de uitspraak.

De ernstige en concrete aanwijzingen bedoeld in § 2 kunnen worden geput uit alle geloofwaardige elementen die op regelmatige wijze aan de rechtbank worden overlegd, en die wijzen op een onevenwicht van enig belang tussen enerzijds de tijdelijke of blijvende aangroei van het vermogen en de bestedingen van de ver-

5° artikel 505, met uitzondering van de zaken die gedekt zijn door artikel 42, 1°;

6° artikel 10 van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie;

7° artikel 1 van het koninklijk besluit van 12 april 1974 betreffende sommige verrichtingen in verband met stoffen met hormonale, anti- hormonale, anabole, anti-infectieuze, antiparasitaire en anti-inflammatoire werking, welk artikel betrekking heeft op strafbare feiten waarop overeenkomstig de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de gifstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica straffen worden gesteld;

8° de artikelen 3 en 5 van het koninklijk besluit van 5 februari 1990 betreffende sommige stoffen met beta-adrenergische werking, welke artikelen betrekking hebben op strafbare feiten waarop overeenkomstig de wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen straffen worden gesteld.

c) hetzij aan meerdere strafbare feiten die gezamenlijk worden vervolgd, en waarvan de ernst, de finaliteit en de onderlinge afstemming, de rechtbank toelaat zeker en noodzakelijk te besluiten dat deze feiten werden gepleegd in het kader van ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procédés van internationale omvang werden aangewend.

§ 2. De verbeurdverklaring zoals bedoeld in § 1 kan worden uitgesproken tegen de daders, mededaders en medeplichtigen die werden veroordeeld wegens één of meerdere van de in dit artikel opgesomde misdrijven en onder de in § 1 bepaalde voorwaarden, wanneer de veroordeelde over een relevante periode verdere vermogensvoordelen heeft ontvangen terwijl er ernstige en concrete baanwijzigingen zijn dat deze voordelen voortspruiten, uit het misdrijf waarvoor hij werd veroordeeld, of uit identieke feiten, en de veroordeelde het tegendeel niet geloofwaardig maakt.

Dit tegendeel kan tevens geloofwaardig gemaakt worden door elke derde die beweert recht te hebben op deze voordelen.

§ 3. Als relevante periode in de zin van dit artikel wordt aanzien de periode van vijf jaar voorafgaand aan de in verdenkingstelling van de persoon tot de datum van de uitspraak.

De ernstige en concrete aanwijzingen bedoeld in § 2 kunnen worden geput uit alle geloofwaardige elementen die op regelmatige wijze aan de rechtbank worden overlegd, en die wijzen op een onevenwicht van enig belang tussen enerzijds de tijdelijke of blijvende aangroei van het vermogen en de bestedingen van de ver-

la période pertinente, dont le ministère public apporte la preuve, et, d'autre part, l'accroissement temporaire ou constant du patrimoine et les dépenses du condamné au cours de cette période pour lesquels il peut rendre plausible qu'ils ne découlent pas des faits pour lesquels il a été condamné ou de faits identiques.

Il convient d'entendre par faits identiques les faits qui relèvent des qualifications visées au § 1er et qui tombent:

a) soit sous la même qualification que l'infraction qui fait l'objet de la condamnation;

b) soit sous une qualification connexe, pour autant qu'elle figure sous la même rubrique, prévue au § 1er, a) , que le délit qui fait l'objet de la condamnation.

Lorsque le tribunal ordonne la confiscation spéciale au sens du présent article, il peut décider de ne pas tenir compte d'une partie de la période pertinente ou de revenus, de biens et de valeurs qu'il détermine s'il estime une telle mesure opportune en vue de ne pas soumettre le condamné à une peine déraisonnablement lourde.

§ 4. Le patrimoine dont dispose une organisation criminelle doit être confisqué, sous réserve des droits de tiers de bonne foi.

la période pertinente, dont le ministère public apporte la preuve, et, d'autre part, l'accroissement temporaire ou constant du patrimoine et les dépenses du condamné au cours de cette période pour lesquels il peut rendre plausible qu'ils ne découlent pas des faits pour lesquels il a été condamné ou de faits identiques.

Il convient d'entendre par faits identiques les faits qui relèvent des qualifications visées au § 1er et qui tombent:

a) soit sous la même qualification que l'infraction qui fait l'objet de la condamnation;

b) soit sous une qualification connexe, pour autant qu'elle figure sous la même rubrique, prévue au § 1er, a) , que le délit qui fait l'objet de la condamnation.

Lorsque le tribunal ordonne la confiscation spéciale au sens du présent article, il peut décider de ne pas tenir compte d'une partie de la période pertinente ou de revenus, de biens et de valeurs qu'il détermine s'il estime une telle mesure opportune en vue de ne pas soumettre le condamné à une peine déraisonnablement lourde.

§ 4. Le patrimoine dont dispose une organisation criminelle doit être confisqué, sous réserve des droits de tiers de bonne foi.

Chapitre IIIbis: «De l'exploitation de la mendicité»

Art.433ter. Sera puni d'un emprisonnement de six mois à trois ans et d'une amende de cinq cents euros à vingt-cinq mille euros:

1° quiconque aura embauché, entraîné, détourné, retenu une personne en vue de la livrer à la mendicité, l'aura incitée à mendier ou à continuer de le faire, ou l'a mise à disposition d'un mendiant afin qu'il s'en serve pour exciter la commisération publique;

2° quiconque aura, de quelque manière que ce soit, exploité la mendicité d'autrui.

Art.433quater. §1er. L'infraction visée à l'article 433ter sera punie d'un emprisonnement d'un an à cinq ans et d'une amende de cinq cents euros à cinquante mille euros lorsqu'elle est commise:

1° à l'égard d'un mineur;

2° en abusant de la situation particulièrement vulnérable d'une personne en raison notamment de sa si-

oordeelde in de relevante periode die door het openbaar ministerie wordt aangetoond, en anderzijds de tijdelijke of blijvende aangroei van het vermogen en de bestedingen van de veroordeelde in deze periode, waarvan hij kan geloofwaardig maken dat ze niet voortspruiten uit de feiten waarvoor hij werd veroordeeld of uit identieke feiten.

Onder identieke feiten worden verstaan de feiten die behoren tot de misdrijfomschrijvingen die zijn bepaald in § 1 en die vallen onder:

a) ofwel dezelfde omschrijving als het misdrijf dat het voorwerp uitmaakt van de veroordeling:

b) ofwel een aanverwante omschrijving, op voorwaarde dat deze is opgenomen onder dezelfde rubriek van § 1, a) , als het misdrijf dat het voorwerp uitmaakt van de veroordeling.

Wanneer de rechtbank de bijzondere verbeurdverklaring in de zin van dit artikel oplegt, kan zijn beslissen geen rekening te houden met een door haar te bepalen deel van de relevante periode of met door haar te bepalen inkomsten, goederen en waarden, indien zij zulks gepast acht om de veroordeelde niet te onderwerpen aan een onredelijk zware straf.

§ 4. Het vermogen dat ter beschikking staat van een criminele organisatie moet verbeurd verklaard worden, onder voorbehoud van de rechten van derden te goeder trouw.

oordeelde in de relevante periode die door het openbaar ministerie wordt aangetoond, en anderzijds de tijdelijke of blijvende aangroei van het vermogen en de bestedingen van de veroordeelde in deze periode, waarvan hij kan geloofwaardig maken dat ze niet voortspruiten uit de feiten waarvoor hij werd veroordeeld of uit identieke feiten.

Onder identieke feiten worden verstaan de feiten die behoren tot de misdrijfomschrijvingen die zijn bepaald in § 1 en die vallen onder:

a) ofwel dezelfde omschrijving als het misdrijf dat het voorwerp uitmaakt van de veroordeling:

b) ofwel een aanverwante omschrijving, op voorwaarde dat deze is opgenomen onder dezelfde rubriek van § 1, a) , als het misdrijf dat het voorwerp uitmaakt van de veroordeling.

Wanneer de rechtbank de bijzondere verbeurdverklaring in de zin van dit artikel oplegt, kan zijn beslissen geen rekening te houden met een door haar te bepalen deel van de relevante periode of met door haar te bepalen inkomsten, goederen en waarden, indien zij zulks gepast acht om de veroordeelde niet te onderwerpen aan een onredelijk zware straf.

§ 4. Het vermogen dat ter beschikking staat van een criminele organisatie moet verbeurd verklaard worden, onder voorbehoud van de rechten van derden te goeder trouw.

Hoofdstuk IIIbis: «Exploitatie van bedelarij»

Artikel 433ter. Met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en met geldboete van vijfhonderd euro tot vijftigduizend euro wordt gestraft:

1° hij die een persoon aanwerft, meeneemt, wegbrengt, bij zich houdt teneinde hem over te leveren aan de bedelarij, hem ertoe aanzet te bedelen of door te gaan met bedelen, of hem ter beschikking van een bedelaar stelt opdat deze laatste zich van hem bedient om het openbaar medelijden op te wekken;

2° hij die, op welke manier ook, eens anders bedelarij exploiteert.

Artikel 433quater. Het misdrijf bedoeld in artikel 433ter wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met geldboete van vijfhonderd euro tot vijftigduizend euro wanneer het wordt gepleegd:

1° ten opzichte van een minderjarige;

2° door misbruik te maken van de bijzonder kwetsbare positie waarin een persoon verkeert inzonderheid

tuation administrative illégale ou précaire, de sa situation sociale précaire, d'un état de grossesse, d'une maladie, d'une infirmité ou d'une déficience physique ou mentale;

3° en faisant usage, de façon directe ou indirecte, de manœuvres frauduleuses, de violence, de menaces ou d'une forme quelconque de contrainte.

Chapitre IIIter : «De la traite des êtres humains»

Art.433quinquies. § 1er. Constitue l'infraction de traite des êtres humains le fait de recruter, de transporter, de transférer, héberger, d'accueillir une personne, de passer ou transférer le contrôle exercé sur elle, afin:

1° de permettre la commission contre cette personne des infractions prévues aux articles 379, 380, § 1er et §4, et 383bis, § 1er;

2° de permettre la commission contre cette personne de l'infraction prévue à l'article 433ter;

3° de mettre au travail ou de permettre la mise au travail de cette personne dans des conditions contraires à la dignité humaine;

4° de prélever ou de permettre sur cette personne le prélèvement d'organes ou de tissus en violation de la loi du 13 juin 1986 sur le prélèvement et la transplantation d'organes;

5° de contraindre cette personne à commettre un crime ou un délit.

Sauf au point 5°, le consentement de la personne visée à l'alinéa 1er, à l'exploitation envisagée ou effective est indifférent.

§ 2. L'infraction prévue au § 1er sera punie d'un emprisonnement d'un an à cinq ans et d'une amende de cinq cents euros à cinquante mille euros.

§ 3. La tentative de commettre l'infraction visée au §1er sera punie d'un emprisonnement d'un an à trois ans et d'une amende de cent euros à dix mille euros.

Art.433sexies. L'infraction prévue à l'article 433quinquies, § 1er, sera punie de la réclusion de cinq à dix ans et d'une amende de sept cent cinquante à septante-cinq mille euros lorsque l'infraction a été commise:

tengevolge van zijn onwettige of precaire administratieve toestand, zijn precaire sociale toestand of tengevolge van zwangerschap, ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid;

3° door direct of indirect gebruik te maken van listige kunstgrepen, geweld, bedreigingen of enige andere vorm van dwang.

Hoofdstuk IIIter: «Mensenhandel»

Artikel 433quinquies. § 1. Levert het misdrijf mensenhandel op, de werving, het vervoer, de overbrenging, de huisvesting, de opvang van een persoon, de wisseling of de overdacht van de controle over hem teneinde:

1° ten aanzien van deze persoon de misdrijven te laten plegen bedoeld in de artikelen 379, 380, § 1 en § 4, en 383bis, § 1;

2° ten aanzien van deze persoon het misdrijf te laten plegen bedoeld in artikel 433ter;

3° deze persoon aan het werk te zetten of te laten aan het werk zetten in omstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid;

4° bij deze persoon organen of weefsels weg te nemen of te laten wegnemen in strijd met de wet van 13 juni 1986 betreffende het wegnemen en transplanteren van organen;

5° deze persoon te dwingen een misdaad of een wanbedrijf te plegen.

Behalve in punt 5° is de toestemming van de in het eerste lid bedoelde persoon met de voorgenomen of daadwerkelijke uitbuiting van geen belang.

§ 2. Het misdrijf bedoeld in § 1 wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met een geldboete van vijfhonderd euro tot vijftigduizend euro.

§ 3. Poging tot het in § 1 bedoeld misdrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en met geldboete van honderd euro tot tienduizend euro.

Artikel 433sexies. Het misdrijf bedoeld in artikel 433quinquies, § 1, wordt gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar en met geldboete van zevenhonderd vijftig euro tot vijfenzeventigduizend euro ingeval het misdrijf is gepleegd:

1° par une personne qui a autorité sur la victime, ou par une personne qui a abusé de l'autorité ou des facilités que lui confèrent ses fonctions;

2° par un officier ou un fonctionnaire public, un dépositaire ou un agent de la force publique agissant à l'occasion de l'exercice de ses fonctions.

Art.433septies. L'infraction prévue à l'article 433quinquies, § 1er, sera punie de la réclusion de dix à quinze ans et d'une amende de mille euros à cent mille euros dans les cas suivants:

1° lorsque l'infraction a été commise envers un mineur;

2° lorsqu'elle a été commise en abusant de la situation particulièrement vulnérable d'une personne, en raison notamment de sa situation administrative illégale ou précaire, de sa situation sociale précaire d'un état de grossesse, d'une maladie, d'une infirmité ou d'une déficience physique ou mentale;

3° lorsqu'elle a été commise en faisant usage, de façon directe ou indirecte, de manœuvres frauduleuses, de violence, de menaces ou d'une forme quelconque de contrainte;

4° lorsque la vie de la victime a été mise en danger délibérément ou par négligence grave;

5° lorsque l'infraction a causé une maladie paralysant incurable, une incapacité permanente physique ou psychique, la perte complète d'un organe ou de l'usage d'un organe, ou une mutilation grave;

6° lorsque l'activité concernée constitue une activité habituelle;

7° lorsqu'elle constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une association, et ce, que le coupable ait ou non la qualité de dirigeant.

Art.433octies. L'infraction prévue à l'article 433quinquies, § 1er, sera punie de la réclusion de quinze à vingt ans et d'une amende de mille à cent cinquante mille euros dans les cas suivants:

1° lorsque l'infraction a causé la mort de la victime sans intention de la donner;

2° lorsqu'elle constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une organisation criminelle, et ce, que le coupable ait ou non la qualité de dirigeant.

1° door een persoon die gezag heeft over het slachtoffer of door een persoon die misbruik heeft gemaakt van het gezag of de faciliteiten die zijn functies hem verlenen;

2° door een openbaar officier of ambtenaar, drager of agent van de openbare macht die handelt naar aanleiding van de uitoefening van zijn bediening.

Artikel 433septies. Het misdrijf bedoeld in artikel 433quinquies, § 1, wordt gestraft met opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar en met geldboete van duizend euro tot honderdduizend euro in de volgende gevallen:

1° ingeval het misdrijf is gepleegd ten opzichte van een minderjarige;

2° ingeval het is gepleegd door misbruik te maken van de bijzonder kwetsbare positie waarin een persoon verkeert inzonderheid tengevolge van zijn onwettige of precaire administratieve toestand, zijn precaire sociale toestand of tengevolge van zwangerschap, ziekte dan wel een lichamenlijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid;

3° ingeval het is gepleegd door direct of indirect gebruik te maken van listige kunstgrepen, geweld, bedreigingen of enige vorm van dwang;

4° ingeval het leven van het slachtoffer opzettelijk of door grove nalatigheid in gevaar is gebracht;

5° ingeval het misdrijf een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende fysieke of psychische ongeschiktheid, hetzij het volledig verlies van een orgaan of van het gebruik van een orgaan, hetzij een zware verminking heeft veroorzaakt;

6° ingeval van de betrokken activiteit een gewoonte wordt gemaakt;

7° ingeval het een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.

Artikel 433octies. Het misdrijf bedoeld in artikel 433quinquies, § 1, wordt gestraft met opsluiting van vijftien jaar tot twintig jaar en met geldboete van duizend euro tot honderd vijftig duizend euro in de volgende gevallen:

1° ingeval het misdrijf de dood van het slachtoffer heeft veroorzaakt zonder het oogmerk te doden;

2° ingeval het een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een criminele organisatie betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.

Art.433nonies. Dans les cas visés aux articles 433sexies, 433septies et 433octies, les coupables seront en outre condamnés à l'interdiction des droits énoncés à l'article 31.

Sans avoir égard à la qualité de personne physique ou morale de l'exploitant, propriétaire, locataire ou gérant, le tribunal peut ordonner la fermeture temporaire ou définitive, partielle ou totale de l'entreprise dans laquelle l'infraction prévue à l'article 433quinquies a été commise.

La confiscation spéciale prévue à l'article 42, 1° peut être appliquée aux coupables de l'infraction visée à l'article 433quinquies, même lorsque la propriété des choses sur lesquelles elle porte n'appartient pas au condamné.»

Chapitre IIIquater : «De l'abus de la vulnérabilité d'autrui en vendant, louant ou mettant à disposition des biens immobiliers en vue de réaliser un profit anormal»

Art. 433decies. Sera puni d'un emprisonnement de six mois à trois ans et d'une amende de cinq cents euros à vingt-cinq mille euros, quiconque abuse, soit directement soit par un intermédiaire, de la position particulièrement vulnérable d'une personne en raison de sa situation administrative illégale ou précaire ou de sa situation sociale précaire, en vendant, louant ou en mettant à disposition tout bien immeuble ou des chambres ou tout autre local dans l'intention de réaliser un profit anormal. L'amende sera appliquée autant de fois qu'il y a de victimes.

Art. 433undecies. L'infraction visée à l'article 433decies sera punie d'un à cinq ans d'emprisonnement et d'une amende de mille euros à cent mille euros dans les cas suivants:

1° lorsque l'activité concernée constitue une activité habituelle;

2° lorsqu'elle constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une association, et ce, que le coupable ait ou non la qualité de dirigeant.

L'amende sera appliquée autant de fois qu'il y a de victimes.

Artikel 433nonies. In de gevallen bedoeld in de artikelen 433sexies, 433septies en 433octies worden de schuldigen bovendien veroordeeld tot ontzetting van de rechten genoemd in artikel 31.

Zonder rekening te houden met de hoedanigheid van natuurlijke persoon of rechtspersoon van de uitbater, eigenaar, huurder of zaakvoerder, kan de rechtbank de tijdelijke of definitieve, gedeeltelijke of volledige sluiting van de onderneming bevelen waar het in artikel 433quinquies bedoelde misdrijf is gepleegd.

De bijzondere verbeurdverklaring zoals bedoeld in artikel 42, 1°, kan worden toegepast op de schuldigen aan het misdrijf bedoeld in artikel 433quinquies, zelfs ingeval de zaken waarop zij betrekking heeft, niet het eigendom van de veroordeelde zijn.

Hoofdstuk IIIquater: «Misbruik van andermans bijzonder kwetsbare positie door de verkoop, verhuur of terbeschikkingstelling van onroerende goederen met de bedoeling een abnormaal profijt te realiseren»

Art.433decies. Met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en met geldboete van vijfhonderd euro tot vijftwintigduizend euro wordt gestraft hij die rechtstreeks of via een tussenpersoon misbruik maakt van de bijzonder kwetsbare positie van een persoon tengevolge van zijn onwettige of precaire administratieve toestand of zijn precaire sociale toestand door de verkoop, verhuur of terbeschikkingstelling van enig onroerend goed of kamers of enige andere ruimte met de bedoeling een abnormaal profijt te realiseren. De boete wordt zo veel keer toegepast als er slachtoffers zijn.

Art.433undecies. Het misdrijf bedoeld in artikel 433decies wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met geldboete van duizend euro tot honderdduizend euro in de volgende gevallen:

1° ingeval van de betrokken activiteit een gewoonte wordt gemaakt;

2° ingeval het een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.

De boete wordt zo veel keer toegepast als er slachtoffers zijn.

Art. 433duodecies. L'infraction visée à l'article 433decies sera punie de réclusion de cinq à dix ans et d'une amende de mille euros à cent cinquante mille euros si elle constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une organisation criminelle, et ce, que le coupable ait ou non la qualité de dirigeant.

L'amende sera appliquée autant de fois qu'il y a de victimes.

Art. 433terdecies. Les coupables des infractions prévues aux articles 433undecies et 433duodecies seront en outre condamnés à l'interdiction des droits spécifiés à l'article 31 du Code pénal.

La confiscation spéciale prévue à l'article 42, 1°, du Code pénal peut être appliquée aux coupables de l'infraction visée à l'article 433decies, même lorsque la propriété des choses sur lesquelles elle porte n'appartient pas au condamné. Elle peut également être appliquée dans les mêmes circonstances au bien immeuble, aux chambres ou à tout autre espace visé à cet article.

Art. 433quaterdecies. Selon le cas, le procureur du Roi ou le juge d'instruction peut saisir le bien immeuble, la chambre ou tout autre espace visé à l'article 433decies. Si l'on décide de pratiquer la saisie, le bien immeuble, la chambre ou tout autre espace précités doivent être scellés ou, avec l'accord écrit du propriétaire ou du bailleur, être mis à la disposition du CPAS afin de le restaurer et de le louer temporairement. La décision du procureur du Roi ou du juge d'instruction, selon le cas, de procéder à la saisie est signifiée au propriétaire ou au bailleur. En cas de saisie d'un bien immeuble, la décision doit en outre être signifiée au plus tard dans les vingt-quatre heures et être présentée pour transcription au bureau des hypothèques du lieu où les biens sont établis. Le jour de la transcription pris en compte est celui de la signification de la décision de saisie. La saisie reste valable jusqu'au moment de la décision judiciaire définitive par laquelle soit la confiscation a été prononcée, soit la suppression de la saisie est prononcée. Une suppression de la saisie peut auparavant être accordée à tout moment par le procureur du Roi ou le juge d'instruction après en avoir avisé le procureur du Roi, selon le cas. La personne saisie ne peut intenter le recours prévu aux articles 28sexies et

Art. 433*duodecies*. Het misdrijf bedoeld in artikel 433*decies* wordt gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar en met geldboete van duizend euro tot honderdvijftigduizend euro ingeval het een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een criminele organisatie betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.

De boete wordt zo veel keer toegepast als er slachtoffers zijn.

Art. 433*terdecies*. De schuldigen aan de misdrijven bedoeld in de artikelen 433*undecies* en 433*duodecies* worden bovendien veroordeeld tot ontzetting van de rechten omschreven in artikel 31 van het Strafwetboek.

De bijzondere verbeurdverklaring zoals bedoeld in artikel 42, 1°, van het Strafwetboek kan worden toegepast op de schuldigen aan het misdrijf bedoeld in de artikel 433*decies*, zelfs ingeval de zaken waarop zij betrekking heeft, niet het eigendom van de veroordeelde zijn. Zij kan in dezelfde omstandigheden ook worden toegepast op het onroerend goed, de kamers of enige andere ruimte bedoeld in dit artikel.

Art. 433*quaterdecies*. Naar gelang van het geval kan de procureur des Konings of de onderzoeksrechter beslag leggen op het in artikel 433*decies* bedoelde onroerend goed, kamer of enige andere ruimte. Indien hij beslist tot inbeslagneming moet voormeld onroerend goed, kamer of enige andere ruimte worden verzegeld of met schriftelijk akkoord van de eigenaar of verhuurder ter beschikking worden gesteld van het OCMW teneinde het op te knappen en tijdelijk te verhuren. De beslissing tot inbeslagneming van, naar gelang van het geval, de procureur des Konings of de onderzoeksrechter wordt betekend aan de eigenaar of de verhuurder. In geval van beslag op een onroerend goed moet de beslissing bovendien worden betekend uiterlijk binnen vierentwintig uur, alsmede ter overschrijving worden aangeboden op het kantoor der hypotheek van de plaats waar de goederen gelegen zijn. Als dagtekening van de overschrijving geldt de dag van de betekening van de beslissing tot inbeslagneming. Het beslag geldt tot op het tijdstip van de definitieve rechterlijke beslissing waarbij hetzij de verbeurdverklaring werd bevolen, hetzij de opheffing van het beslag. Opheffing van het beslag kan voordien te allen tijde worden verleend al naar gelang van het geval door de procureur des Konings of de onderzoeksrechter na de procureur des Konings daarvan in kennis te hebben gesteld. De beslagene kan het rechtsmiddel voorzien door

Modifications du Titre préliminaire du Code d'instruction criminelle

Art.10ter. Pourra être poursuivie en Belgique toute personne qui aura commis hors du territoire du Royaume: 1° une des infractions prévues aux articles 379, 380, 381 et 383*bis*, §§ 1er et 3, du Code pénal;

2° une des infractions prévues aux articles 372 à 377 et 409, du même Code si le fait a été commis sur la personne d'un mineur;

3° une des infractions prévues à l'article 77*bis*, §§ 2 et 3, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers et par les articles 10 à 13 de la loi du 9 mars 1993 tendant à réglementer et à contrôler les activités des entreprises de courtage matrimonial.

4° une des infractions prévues aux articles 137, 140 et 141 du Code pénal commises contre un ressortissant ou une institution belge, ou contre une institution de l'Union européenne ou d'un organisme créé conformément au traité instituant la Communauté européenne ou au traité sur l'Union européenne et qui a son siège dans le Royaume.

Art.21bis. Dans les cas visés aux articles 372 à 377, 379, 380 et 409 du Code pénal, le délai de prescription de l'action publique ne commence à courir qu'à partir du jour où la victime atteint l'âge de dix-huit ans. En cas de correctionnalisation d'un crime visé à l'alinéa précédent, le délai de prescription de l'action publique reste celui qui est prévu pour un crime.

Modifications du Code d'instruction criminelle

Art.90ter. § 1. Lorsque les nécessités de l'instruction l'exigent, le juge d'instruction peut, à titre exceptionnel, écouter, prendre connaissance et enregistrer, pendant leur transmission, des communications ou des télécommunications privées, s'il existe des indices sérieux que le fait dont il est saisi constitue une infraction visée par l'une des dispositions énumérées au § 2, et si les autres moyens d'investigation ne suffisent pas à

l'article 61quater du Code d'instruction criminelle qu'après un délai d'un an à compter de la date de saisie.

Modifications du Titre préliminaire du Code d'instruction criminelle

Art.10ter. Pourra être poursuivie en Belgique toute personne qui aura commis hors du territoire du Royaume: 1° une des infractions prévues aux articles 379, 380, 381 et 383*bis*, §§ 1er et 3, **433sexies, 433septies et 433octies** du Code pénal;

2° une des infractions prévues aux articles 372 à 377 et 409, du même Code si le fait a été commis sur la personne d'un mineur;

3° une des infractions prévues **aux articles 77ter, 77quater et 77quinquies**, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers et par les articles 10 à 13 de la loi du 9 mars 1993 tendant à réglementer et à contrôler les activités des entreprises de courtage matrimonial.

4° une des infractions prévues aux articles 137, 140 et 141 du Code pénal commises contre un ressortissant ou une institution belge, ou contre une institution de l'Union européenne ou d'un organisme créé conformément au traité instituant la Communauté européenne ou au traité sur l'Union européenne et qui a son siège dans le Royaume.

Art.21bis. Dans les cas visés aux articles 372 à 377, 379, 380 et 409 **et 409 et 433quinquies**, § 1er, **alinéa 1er, 1°** du Code pénal, le délai de prescription de l'action publique ne commence à courir qu'à partir du jour où la victime atteint l'âge de dix-huit ans. En cas de correctionnalisation d'un crime visé à l'alinéa précédent, le délai de prescription de l'action publique reste celui qui est prévu pour un crime.

Modifications du Code d'instruction criminelle

Art.90ter. § 1. Lorsque les nécessités de l'instruction l'exigent, le juge d'instruction peut, à titre exceptionnel, écouter, prendre connaissance et enregistrer, pendant leur transmission, des communications ou des télécommunications privées, s'il existe des indices sérieux que le fait dont il est saisi constitue une infraction visée par l'une des dispositions énumérées au § 2, et si les autres moyens d'investigation ne suffisent pas à

Wijzigingen aan de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering

Art. 10ter. Eenieder kan in België vervolgd worden wanneer hij zich buiten het grondgebied van het Rijk schuldig maakt aan:

1° een van de misdrijven bepaald in de artikelen 379, 380, 381 en 383*bis*, §§ 1 en 3, van het Strafwetboek;

2° een van de misdrijven bepaald in de artikelen 372 tot 377 en 409, van hetzelfde Wetboek, indien het feit werd gepleegd op een minderjarige;

3° een van de misdrijven bepaald in artikel 77*bis*, §§ 2 en 3, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en in de artikelen 10 tot 13 van de wet van 9 maart 1993 ertoe strekkende de exploitatie van huwelijksbureaus te regelen en te controleren.

4° een van de misdrijven bepaald in de artikelen 137, 140 en 141 van het Strafwetboek die gepleegd zijn tegen een Belgische onderdaan of instelling, of tegen een instelling van de Europese Unie of van een orgaan opgericht overeenkomstig het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap of het Verdrag betreffende de Europese Unie, die in het Rijk is gevestigd.

Artikel 21bis. In de gevallen bedoeld in de artikelen 372 tot 377, 379, 380 en 409 van het Strafwetboek, begint de verjaringstermijn van de strafvordering pas te lopen vanaf de dag waarop het slachtoffer de leeftijd van achttien jaar bereikt. In geval van correctionalisering van een misdaad bedoeld in het vorige lid, blijft de verjaringstermijn van de strafvordering, die welke is bepaald voor een misdaad.

Wijzigingen aan het Wetboek van Strafvordering

Artikel 90ter. § 1. De onderzoeksrechter kan in uitzonderlijke gevallen, wanneer het onderzoek zulks vereist, privé-communicatie of -telecommunicatie, tijdens de overbrenging ervan, afluisteren, er kennis van nemen en opnemen, indien er ernstige aanwijzingen bestaan dat het feit waarvoor hij geadieerd is een strafbaar feit is, bedoeld in een van de bepalingen opgesomd in § 2, en indien de overige middelen van onderzoek

de artikelen 28*sexies* en artikel 61*quater* van het Wetboek van Strafvordering slechts instellen na verloop van een termijn van een jaar te rekenen van de datum van inbeslagneming.

Wijzigingen aan de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering

Artikel 10ter. Eenieder kan in België vervolgd worden wanneer hij zich buiten het grondgebied van het Rijk schuldig maakt aan:

1° een van de misdrijven bepaald in de artikelen 379, 380, 381 en 383*bis*, §§ 1 en 3, **433*sexies*, 433*septies* en 433*octies*** van het Strafwetboek;

2° een van de misdrijven bepaald in de artikelen 372 tot 377 en 409, van hetzelfde Wetboek, indien het feit werd gepleegd op een minderjarige;

3° een van de misdrijven bepaald **in de artikelen 77ter, 77quater en 77quinquies** van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en in de artikelen 10 tot 13 van de wet van 9 maart 1993 ertoe strekkende de exploitatie van huwelijksbureaus te regelen en te controleren.

4° een van de misdrijven bepaald in de artikelen 137, 140 en 141 van het Strafwetboek die gepleegd zijn tegen een Belgische onderdaan of instelling, of tegen een instelling van de Europese Unie of van een orgaan opgericht overeenkomstig het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap of het Verdrag betreffende de Europese Unie, die in het Rijk is gevestigd.

Artikel 21bis. In de gevallen bedoeld in de artikelen 372 tot 377, 379, 380, **409 en 433quinquies, § 1, eerste lid, 1°**, van het Strafwetboek, begint de verjaringstermijn van de strafvordering pas te lopen vanaf de dag waarop het slachtoffer de leeftijd van achttien jaar bereikt. In geval van correctionalisering van een misdaad bedoeld in het vorige lid, blijft de verjaringstermijn van de strafvordering, die welke is bepaald voor een misdaad.

Wijzigingen aan het Wetboek van Strafvordering

Artikel 90ter. § 1. De onderzoeksrechter kan in uitzonderlijke gevallen, wanneer het onderzoek zulks vereist, privé-communicatie of -telecommunicatie, tijdens de overbrenging ervan, afluisteren, er kennis van nemen en opnemen, indien er ernstige aanwijzingen bestaan dat het feit waarvoor hij geadieerd is een strafbaar feit is, bedoeld in een van de bepalingen opgesomd in § 2, en indien de overige middelen van onderzoek

la manifestation de la vérité. En vue de permettre l'écoute, la prise de connaissance ou l'enregistrement direct de communications ou télécommunications privées à l'aide de moyens techniques, le juge d'instruction peut également à l'insu ou sans le consentement de l'occupant, du propriétaire ou de ses ayants droit, ordonner la pénétration dans un domicile ou dans un lieu privé.

La mesure de surveillance ne peut être ordonnée qu'à l'égard soit de personnes soupçonnées, sur la base d'indices précis, d'avoir commis l'infraction, soit à l'égard des moyens de communication ou de télécommunication régulièrement utilisés par un suspect, soit à l'égard des lieux présumés fréquentés par celui-ci. Elle peut l'être également à l'égard de personnes présumées, sur la base de faits précis, être en communication régulière avec un suspect.

§ 2. Les infractions pouvant justifier une mesure de surveillance sont celles qui sont visées:

1° aux articles 101 à 110 du Code pénal;

1° *bis*. Les articles 136*bis*, 136*ter*, 136*quater*, 136*sexies* et 136*septies* du même Code;

1° *ter* aux articles 137, 140 et 141 du même Code;

1° *quater* à l'article 210*bis* du même Code;

1° *quinquies* aux articles 246, 247, 248, 249, 250 et 251 du même Code;

1° *sexies* à l'article 259*bis* du même Code;

1° *septies* à l'article 314*bis* du même Code;

1° *octies* aux articles 324*bis* et 324*ter* du même Code.

2° aux articles 327, 328, 329 ou 330 du même Code, pour autant qu'une plainte ait été déposée;

3° à l'article 331*bis* du même Code;

4° à l'article 347*bis* du même Code;

4° *bis* (...)

5° Aux articles 379 et 380 du même Code.

6° à l'article 393 du même Code;

7° aux articles 394 ou 397 du même Code;

7° *bis*. Aux articles 428 et 429 du même Code;

8° aux articles 468, 470, 471 ou 472 du même Code;

9° à l'article 475 du même Code;

10° aux articles 477, 477*bis*, 477*ter*, 477*quater*, 477*quinquies*, 477*sexies* ou 488*bis* du même Code;

la manifestation de la vérité. En vue de permettre l'écoute, la prise de connaissance ou l'enregistrement direct de communications ou télécommunications privées à l'aide de moyens techniques, le juge d'instruction peut également à l'insu ou sans le consentement de l'occupant, du propriétaire ou de ses ayants droit, ordonner la pénétration dans un domicile ou dans un lieu privé.

La mesure de surveillance ne peut être ordonnée qu'à l'égard soit de personnes soupçonnées, sur la base d'indices précis, d'avoir commis l'infraction, soit à l'égard des moyens de communication ou de télécommunication régulièrement utilisés par un suspect, soit à l'égard des lieux présumés fréquentés par celui-ci. Elle peut l'être également à l'égard de personnes présumées, sur la base de faits précis, être en communication régulière avec un suspect.

§ 2. Les infractions pouvant justifier une mesure de surveillance sont celles qui sont visées:

1° aux articles 101 à 110 du Code pénal;

1° *bis*. Les articles 136*bis*, 136*ter*, 136*quater*, 136*sexies* et 136*septies* du même Code;

1° *ter* aux articles 137, 140 et 141 du même Code;

1° *quater* à l'article 210*bis* du même Code;

1° *quinquies* aux articles 246, 247, 248, 249, 250 et 251 du même Code;

1° *sexies* à l'article 259*bis* du même Code;

1° *septies* à l'article 314*bis* du même Code;

1° *octies* aux articles 324*bis* et 324*ter* du même Code.

2° aux articles 327, 328, 329 ou 330 du même Code, pour autant qu'une plainte ait été déposée;

3° à l'article 331*bis* du même Code;

4° à l'article 347*bis* du même Code;

4° *bis* (...)

5° Aux articles 379 et 380 du même Code.

6° à l'article 393 du même Code;

7° aux articles 394 ou 397 du même Code;

7° *bis*. Aux articles 428 et 429 du même Code;

7° *ter*. aux articles 433*sexies*, 433*septies* et 433*octies* du même Code;

8° aux articles 468, 470, 471 ou 472 du même Code;

9° à l'article 475 du même Code;

10° aux articles 477, 477*bis*, 477*ter*, 477*quater*, 477*quinquies*, 477*sexies* ou 488*bis* du même Code;

niet volstaan om de waarheid aan de dag te brengen. Teneinde het mogelijk te maken om privé-communicatie of -telecommunicatie direct af te luisteren, er kennis van te nemen of op te nemen met technische hulpmiddelen, kan de onderzoeksrechter bevelen om, ook buiten medeweten of zonder de toestemming van hetzij de bewoner, hetzij de eigenaar of zijn rechthebbende, in een woning of in een private plaats binnen te dringen.

De bewakingsmaatregel kan alleen worden bevolen ten aanzien van personen die op grond van precieze aanwijzingen ervan verdacht worden het strafbare feit te hebben gepleegd, ten aanzien van de communicatie- of telecommunicatiemiddelen die geregeld worden gebruikt door een persoon op wie een verdenking rust, of ten aanzien van de plaatsen waar deze vermoed wordt te vertoeven. De maatregel kan eveneens worden bevolen ten aanzien van personen van wie op grond van precieze feiten vermoed wordt dat zij geregeld in verbinding staan met een persoon op wie een verdenking rust.

§ 2. De strafbare feiten die een bewakingsmaatregel kunnen wettigen, zijn die welke bedoeld zijn in:

1° de artikelen 101 tot en met 110 van het Strafwetboek;

1° *bis*. De artikelen 136*bis*, 136*ter*, 136*quater*, 136*sexies* en 136*septies* van hetzelfde Wetboek;

1° *ter* de artikelen 137, 140 en 141 van hetzelfde Wetboek;

1° *quater* artikel 210*bis* van hetzelfde Wetboek;

1° *quinquies* de artikelen 246, 247, 248, 249, 250 en 251 van hetzelfde Wetboek;

1° *sexies* artikel 259*bis* van hetzelfde Wetboek;

1° *septies* artikel 314*bis* van hetzelfde Wetboek;

1° *octies* de artikelen 324*bis* en 324*ter* van hetzelfde Wetboek.

2° de artikelen 327, 328, 329 of 330 van hetzelfde Wetboek, voor zover een klacht is ingediend;

3° artikel 331*bis* van hetzelfde Wetboek;

4° artikel 347*bis* van hetzelfde Wetboek;

4° *bis* (...)

5° De artikelen 379 en 380 van hetzelfde Wetboek.

6° artikel 393 van hetzelfde Wetboek;

7° de artikelen 394 of 397 van hetzelfde Wetboek;

7° *bis*. de artikelen 428 en 429 van hetzelfde Wetboek;

8° de artikelen 468, 470, 471 of 472 van hetzelfde Wetboek;

9° artikel 475 van hetzelfde Wetboek;

10° de artikelen 477, 477*bis*, 477*ter*, 477*quater*, 477*quinquies*, 477*sexies* of 488*bis* van hetzelfde Wetboek;

niet volstaan om de waarheid aan de dag te brengen.

Teneinde het mogelijk te maken om privé-communicatie of -telecommunicatie direct af te luisteren, er kennis van te nemen of op te nemen met technische hulpmiddelen, kan de onderzoeksrechter bevelen om, ook buiten medeweten of zonder de toestemming van hetzij de bewoner, hetzij de eigenaar of zijn rechthebbende, in een woning of in een private plaats binnen te dringen.

De bewakingsmaatregel kan alleen worden bevolen ten aanzien van personen die op grond van precieze aanwijzingen ervan verdacht worden het strafbare feit te hebben gepleegd, ten aanzien van de communicatie- of telecommunicatiemiddelen die geregeld worden gebruikt door een persoon op wie een verdenking rust, of ten aanzien van de plaatsen waar deze vermoed wordt te vertoeven. De maatregel kan eveneens worden bevolen ten aanzien van personen van wie op grond van precieze feiten vermoed wordt dat zij geregeld in verbinding staan met een persoon op wie een verdenking rust.

§ 2. De strafbare feiten die een bewakingsmaatregel kunnen wettigen, zijn die welke bedoeld zijn in:

1° de artikelen 101 tot en met 110 van het Strafwetboek;

1° *bis*. De artikelen 136*bis*, 136*ter*, 136*quater*, 136*sexies* en 136*septies* van hetzelfde Wetboek;

1° *ter* de artikelen 137, 140 en 141 van hetzelfde Wetboek;

1° *quater* artikel 210*bis* van hetzelfde Wetboek;

1° *quinquies* de artikelen 246, 247, 248, 249, 250 en 251 van hetzelfde Wetboek;

1° *sexies* artikel 259*bis* van hetzelfde Wetboek;

1° *septies* artikel 314*bis* van hetzelfde Wetboek;

1° *octies* de artikelen 324*bis* en 324*ter* van hetzelfde Wetboek.

2° de artikelen 327, 328, 329 of 330 van hetzelfde Wetboek, voor zover een klacht is ingediend;

3° artikel 331*bis* van hetzelfde Wetboek;

4° artikel 347*bis* van hetzelfde Wetboek;

4° *bis* (...)

5° De artikelen 379 en 380 van hetzelfde Wetboek.

6° artikel 393 van hetzelfde Wetboek;

7° de artikelen 394 of 397 van hetzelfde Wetboek;

7° *bis*. de artikelen 428 en 429 van hetzelfde Wetboek;

7° *ter*. de artikelen 433*sexies*, 433*septies* en 433*octies* van hetzelfde Wetboek;

8° de artikelen 468, 470, 471 of 472 van hetzelfde Wetboek;

9° artikel 475 van hetzelfde Wetboek;

10° de artikelen 477, 477*bis*, 477*ter*, 477*quater*, 477*quinquies*, 477*sexies* of 488*bis* van hetzelfde Wetboek;

10°*bis*. A l'article 504*bis* et 504*ter* du même Code;

10°*ter*. A l'article 504*quater* du même Code.

11° à l'article 505, alinéa premier, 2°, 3° et 4° du même Code;

12° aux articles 510, 511, alinéa premier ou 516 du même Code;

13° à l'article 520 du même Code, si les circonstances visées par les articles 510 ou 511, alinéa premier, du même Code sont réunies;

13°*bis* Aux articles 550*bis* et 550*ter* du même Code;

14° à l'article 2*bis*, § 3, b ou § 4, b, de la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, désinfectantes ou antiseptiques;

15° à l'article 114, § 8, de la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques;

16° à l'article 10 de la loi du 5 août 1991 relative à l'importation, à l'exportation et au transit d'armes, de munitions et de matériel devant servir spécialement à un usage militaire et de la technologie y afférente.

17° l'article 77*bis*, § 2 et § 3 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers.

18° à l'article 10, § 1er, 2°, de la loi du 15 juillet 1985 relative à l'utilisation de substances à effet hormonal, à effet anti-hormonal, à effet bêta-adrénergique ou à effet stimulateur de production chez les animaux;

19° à l'article 1er de l'arrêté royal du 12 avril 1974 relatif à certaines opérations concernant les substances à action hormonale, anti-hormonale, anabolisante, anti-infectieuse, anti-parasitaire et anti-inflammatoire, l'article précité visant des infractions punies conformément à la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, désinfectantes ou antiseptiques;

20° aux articles 3 et 5 de l'arrêté royal du 5 février 1990 concernant certaines substances à effet bêta-adrénergique, les articles précités visant des infractions punies conformément à la loi du 25 mars 1964 sur les médicaments.

21° (...)

3. La tentative de commettre un crime visé au paragraphe précédent peut également justifier une mesure de surveillance.

10°*bis*. A l'article 504*bis* et 504*ter* du même Code;

10°*ter*. A l'article 504*quater* du même Code.

11° à l'article 505, alinéa premier, 2°, 3° et 4° du même Code;

12° aux articles 510, 511, alinéa premier ou 516 du même Code;

13° à l'article 520 du même Code, si les circonstances visées par les articles 510 ou 511, alinéa premier, du même Code sont réunies;

13°*bis* Aux articles 550*bis* et 550*ter* du même Code;

14° à l'article 2*bis*, § 3, b ou § 4, b, de la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, désinfectantes ou antiseptiques;

15° à l'article 114, § 8, de la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques;

16° à l'article 10 de la loi du 5 août 1991 relative à l'importation, à l'exportation et au transit d'armes, de munitions et de matériel devant servir spécialement à un usage militaire et de la technologie y afférente.

17°. à l'article 77*ter*, 77*quater* et 77*quinquies* de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers;

18° à l'article 10, § 1er, 2°, de la loi du 15 juillet 1985 relative à l'utilisation de substances à effet hormonal, à effet anti-hormonal, à effet bêta-adrénergique ou à effet stimulateur de production chez les animaux;

19° à l'article 1er de l'arrêté royal du 12 avril 1974 relatif à certaines opérations concernant les substances à action hormonale, anti-hormonale, anabolisante, anti-infectieuse, anti-parasitaire et anti-inflammatoire, l'article précité visant des infractions punies conformément à la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, désinfectantes ou antiseptiques;

20° aux articles 3 et 5 de l'arrêté royal du 5 février 1990 concernant certaines substances à effet bêta-adrénergique, les articles précités visant des infractions punies conformément à la loi du 25 mars 1964 sur les médicaments.

21° (...)

§ 3. La tentative de commettre un crime visé au paragraphe précédent peut également justifier une mesure de surveillance.

10°*bis*. De artikelen 504*bis* en 504*ter* van hetzelfde Wetboek;

10°*ter*. Artikel 504*quater* van hetzelfde Wetboek.

11° artikel 505, eerste lid, 2°, 3° en 4° van hetzelfde Wetboek;

12° de artikelen 510, 511, eerste lid of 516 van hetzelfde Wetboek;

13° artikel 520 van hetzelfde Wetboek, indien de omstandigheden bedoeld in de artikelen 510 of 511, eerste lid, van hetzelfde Wetboek verenigd zijn;

13°*bis* Artikelen 550*bis* en 550*ter* van hetzelfde Wetboek.

14° artikel 2*bis*, § 3, b, of § 4, b, van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica;

15° artikel 114, § 8, van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven;

16° artikel 10 van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie.

17° artikel 77*bis*, §§ 2 en 3, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

18° artikel 10, § 1, 2°, van de wet van 15 juli 1985 betreffende het gebruik bij dieren van stoffen met hormonale, anti-hormonale, beta-adrenergische of productie-stimulerende werking;

19° artikel 1 van het koninklijk besluit van 12 april 1974 betreffende sommige verrichtingen in verband met stoffen met hormonale, anti-hormonale, anabole, anti-infectieuze, anti-parasitaire, en anti-inflammatoire werking, welk artikel betrekking heeft op strafbare feiten waarop overeenkomstig de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica straffen worden gesteld;

20° de artikelen 3 en 5 van het koninklijk besluit van 5 februari 1990 betreffende sommige stoffen met beta-adrenergische werking, welke artikelen betrekking hebben op strafbare feiten waarop overeenkomstig de wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen straffen worden gesteld.

21° (...)

§ 3. Poging tot het plegen van een misdaad bedoeld in de voorgaande paragraaf kan eveneens een bewakingsmaatregel wettigen.

10°*bis*. De artikelen 504*bis* en 504*ter* van hetzelfde Wetboek;

10°*ter*. Artikel 504*quater* van hetzelfde Wetboek.

11° artikel 505, eerste lid, 2°, 3° en 4° van hetzelfde Wetboek;

12° de artikelen 510, 511, eerste lid of 516 van hetzelfde Wetboek;

13° artikel 520 van hetzelfde Wetboek, indien de omstandigheden bedoeld in de artikelen 510 of 511, eerste lid, van hetzelfde Wetboek verenigd zijn;

13°*bis* Artikelen 550*bis* en 550*ter* van hetzelfde Wetboek.

14° artikel 2*bis*, § 3, b, of § 4, b, van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica;

15° artikel 114, § 8, van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven;

16° artikel 10 van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie.

17°. in de artikelen 77*ter*, 77*quater* en 77*quinquies* van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen;

18° artikel 10, § 1, 2°, van de wet van 15 juli 1985 betreffende het gebruik bij dieren van stoffen met hormonale, anti-hormonale, beta-adrenergische of productie-stimulerende werking;

19° artikel 1 van het koninklijk besluit van 12 april 1974 betreffende sommige verrichtingen in verband met stoffen met hormonale, anti-hormonale, anabole, anti-infectieuze, anti-parasitaire, en anti-inflammatoire werking, welk artikel betrekking heeft op strafbare feiten waarop overeenkomstig de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica straffen worden gesteld;

20° de artikelen 3 en 5 van het koninklijk besluit van 5 februari 1990 betreffende sommige stoffen met beta-adrenergische werking, welke artikelen betrekking hebben op strafbare feiten waarop overeenkomstig de wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen straffen worden gesteld.

21° (...)

§ 3. Poging tot het plegen van een misdaad bedoeld in de voorgaande paragraaf kan eveneens een bewakingsmaatregel wettigen.

§ 4. Une infraction, visée aux articles 322 ou 323 du Code pénal, peut également justifier une mesure de surveillance, pour autant que l'association soit formée dans le but de commettre un attentat contre les personnes ou les propriétés visées au § 2.

§ 5. En cas de flagrant délit, le procureur du Roi peut ordonner la mesure visée au § 1 pour les infractions visées aux articles 347*bis* ou 470 du Code pénal. Dans ce cas, la mesure doit être confirmée dans les 24 heures par le juge d'instruction.

Art.91*bis*. Tout mineur d'âge victime ou témoin des faits visés aux articles 347*bis*, 372 à 377, 379, 380, 380*bis*, 380*ter*, 383, 383*bis*, 385, 386, 387, 398 à 405*ter*, 409, 410, 422*bis*, 422*ter*, 423, 425, 426, et 428 a le droit de se faire accompagner par la personne majeure de son choix lors de toute audition effectuée par l'autorité judiciaire, sauf décision contraire motivée prise à l'égard de cette personne par le ministère public ou le magistrat instructeur dans l'intérêt du mineur ou de la manifestation de la vérité.

Modification du Code judiciaire

Art.144*ter*. § 1er. Si une bonne administration de la justice l'exige, sauf dans les cas prévus par la loi spéciale du 25 juin 1998 réglant la responsabilité pénale des membres des gouvernements de communauté ou de région et la loi du 25 juin 1998 réglant la responsabilité pénale des ministres, le procureur fédéral exerce l'action publique pour:

1° les infractions visées:
- aux articles 101 à 136 du Code pénal;
- aux articles 331*bis*, 477 à 477*sexies* et 488*bis* du Code pénal;
- à l'article 77*bis*, §§ 2 et 3, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers;

- (...)

2° les infractions commises avec usage de violence à l'encontre de personnes ou d'intérêts matériels, pour des motifs idéologiques ou politiques, dans le but d'atteindre ses objectifs par la terreur, l'intimidation ou les menaces;

§ 4. Une infraction, visée aux articles 322 ou 323 du Code pénal, peut également justifier une mesure de surveillance, pour autant que l'association soit formée dans le but de commettre un attentat contre les personnes ou les propriétés visées au § 2.

§ 5. En cas de flagrant délit, le procureur du Roi peut ordonner la mesure visée au § 1 pour les infractions visées aux articles 347*bis* ou 470 du Code pénal. Dans ce cas, la mesure doit être confirmée dans les 24 heures par le juge d'instruction.

Art.91*bis*. Tout mineur d'âge victime ou témoin des faits visés aux articles 347*bis*, 372 à 377, 379, 380, 380*bis*, 380*ter*, 383, 383*bis*, 385, 386, 387, 398 à 405*ter*, 409, 410, 422*bis*, 422*ter*, 423, 425, 426, **428, 433*quinquies* à 433*octies* du Code pénal, et aux articles 77*bis* à 77*quinquies* de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers**, a le droit de se faire accompagner par la personne majeure de son choix lors de toute audition effectuée par l'autorité judiciaire, sauf décision contraire motivée prise à l'égard de cette personne par le ministère public ou le magistrat instructeur dans l'intérêt du mineur ou de la manifestation de la vérité.

Modification du Code judiciaire

Art.144*ter*. § 1er. Si une bonne administration de la justice l'exige, sauf dans les cas prévus par la loi spéciale du 25 juin 1998 réglant la responsabilité pénale des membres des gouvernements de communauté ou de région et la loi du 25 juin 1998 réglant la responsabilité pénale des ministres, le procureur fédéral exerce l'action publique pour:

1° les infractions visées:
- aux articles 101 à 136 du Code pénal;
- aux articles 331*bis*, 477 à 477*sexies* et 488*bis* du Code pénal;
- **aux articles 433*sexies*, 433*septies* et 433*octies* du Code pénal et aux articles 77*ter*, 77*quater* et 77*quinquies* de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers;**

- (...)

2° les infractions commises avec usage de violence à l'encontre de personnes ou d'intérêts matériels, pour des motifs idéologiques ou politiques, dans le but d'atteindre ses objectifs par la terreur, l'intimidation ou les menaces;

§ 4. Een strafbaar feit, bedoeld in de artikelen 322 of 323 van het Strafwetboek, kan eveneens een bewakingsmaatregel wettigen, voor zover de vereniging gevormd is met het doel een aanslag te plegen tegen de personen of eigendommen bedoeld in § 2.

§ 5. In geval van ontdekking op heterdaad kan de procureur des Konings de maatregel bedoeld in § 1 bevelen voor de strafbare feiten bedoeld in de artikelen 347*bis* of 470 van het Strafwetboek. In dat geval moet de maatregel binnen 24 uur bevestigd worden door de onderzoeksrechter.

Art. 91*bis*. Elke minderjarige die het slachtoffer of getuige is van de feiten bedoeld in de artikelen 347*bis*, 372 tot 377, 379, 380, 380*bis*, 380*ter*, 383, 383*bis*, 385, 386, 387, 398 tot 405*ter*, 409, 410, 422*bis*, 422*ter*, 423, 425, 426 en 428 van het Strafwetboek, heeft het recht zich tijdens elk verhoor vanwege de rechterlijke instanties te laten begeleiden door een meerderjarig persoon van zijn keuze, behalve wanneer het openbaar ministerie of de onderzoeksmagistraat ten aanzien van deze persoon bij een met redenen omklede beslissing anders oordeelt in het belang van de minderjarige of teneinde de waarheid aan het licht te brengen.

Wijziging aan het Gerechtelijk Wetboek

Art. 144*ter*. § 1. Indien een goede rechtsbedeling het vereist, wordt, behoudens in de gevallen bepaald in de bijzondere wet van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering en de wet van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van ministers, de strafvordering uitgeoefend door de federale procureur voor:

1° de misdrijven welke bedoeld zijn in:

- de artikelen 101 tot 136 van het Strafwetboek;
- de artikelen 331*bis*, 477 tot 477*sexies* en 488*bis* van het Strafwetboek;

- artikel 77*bis*, §§ 2 en 3, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen;

2° de misdrijven gepleegd met gebruik van geweld tegen personen of materiële belangen om ideologische of politieke redenen met het doel zijn doelstellingen door middel van terreur, intimidatie of bedreigingen te bereiken;

§ 4. Een strafbaar feit, bedoeld in de artikelen 322 of 323 van het Strafwetboek, kan eveneens een bewakingsmaatregel wettigen, voor zover de vereniging gevormd is met het doel een aanslag te plegen tegen de personen of eigendommen bedoeld in § 2.

§ 5. In geval van ontdekking op heterdaad kan de procureur des Konings de maatregel bedoeld in § 1 bevelen voor de strafbare feiten bedoeld in de artikelen 347*bis* of 470 van het Strafwetboek. In dat geval moet de maatregel binnen 24 uur bevestigd worden door de onderzoeksrechter.

Art. 91*bis*. Elke minderjarige die het slachtoffer of getuige is van de feiten bedoeld in de artikelen 347*bis*, 372 tot 377, 379, 380, 380*bis*, 380*ter*, 383, 383*bis*, 385, 386, 387, 398 tot 405*ter*, 409, 410, 422*bis*, 422*ter*, 423, 425, 426, **428, 433*quinquies* tot 433*octies* van het Strafwetboek, en de artikelen 77*bis* tot 77*quinquies* van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, heeft het recht zich tijdens elk verhoor vanwege de rechterlijke instanties te laten begeleiden door een meerderjarig persoon van zijn keuze, behalve wanneer het openbaar ministerie of de onderzoeksmagistraat ten aanzien van deze persoon bij een met redenen omklede beslissing anders oordeelt in het belang van de minderjarige of teneinde de waarheid aan het licht te brengen.**

Wijziging aan het Gerechtelijk Wetboek

Art. 144*ter*. § 1. Indien een goede rechtsbedeling het vereist, wordt, behoudens in de gevallen bepaald in de bijzondere wet van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering en de wet van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van ministers, de strafvordering uitgeoefend door de federale procureur voor:

1° de misdrijven welke bedoeld zijn in:

- de artikelen 101 tot 136 van het Strafwetboek;
- de artikelen 331*bis*, 477 tot 477*sexies* en 488*bis* van het Strafwetboek;

- **de artikelen 433*sexies*, 433*septies* en 433*octies* van het Strafwetboek en de artikelen 77*ter*, 77*quater* en 77*quinquies* van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen;**

2° de misdrijven gepleegd met gebruik van geweld tegen personen of materiële belangen om ideologische of politieke redenen met het doel zijn doelstellingen door middel van terreur, intimidatie of bedreigingen te bereiken;

3° les infractions qui, dans une large mesure, concernent plusieurs ressorts ou qui ont une dimension internationale, en particulier celles de la criminalité organisée;

4° les infractions commises à l'occasion de l'importation, l'exportation et le transit d'armes, de munitions et de matériel devant servir spécialement à un usage militaire et de la technologie y afférente, dans les cas où le ministère public exerce l'action publique;

5° les infractions visées au chapitre 1er du titre VI du livre II du Code pénal;

6° les infractions connexes aux infractions visées aux 1°, 2°, 3°, 4° et 5°.

§ 2. Le procureur du Roi ou, dans les cas prévus par les articles 479 et suivants du Code d'instruction criminelle, le procureur général, informe d'office le procureur fédéral lorsqu'il est saisi d'une infraction visée au § 1er. Il informe en outre le procureur fédéral chaque fois que cette information revêt un intérêt pour l'action publique exercée par celui-ci.

§ 3. Dans les cas visés au § 1er, le procureur fédéral détermine qui, du procureur du Roi ou, dans les cas prévus par les articles 479 et suivants du Code d'instruction criminelle, du procureur général ou de lui-même, exerce l'action publique. Sauf en cas d'urgence impérieuse, la décision est prise après concertation respectivement avec le procureur du Roi ou avec le procureur général. La décision n'est susceptible d'aucun recours.

§ 4. Le procureur fédéral informe respectivement le procureur du Roi ou le procureur général chaque fois que cette information revêt un intérêt pour l'action publique exercée respectivement par le procureur du Roi ou par le procureur général.

§ 5. Aucune nullité ne peut être invoquée en ce qui concerne la répartition de compétence, quant à l'exercice de l'action publique, entre le procureur du Roi ou le procureur général, d'une part, et le procureur fédéral, d'autre part.

3° les infractions qui, dans une large mesure, concernent plusieurs ressorts ou qui ont une dimension internationale, en particulier celles de la criminalité organisée;

4° les infractions commises à l'occasion de l'importation, l'exportation et le transit d'armes, de munitions et de matériel devant servir spécialement à un usage militaire et de la technologie y afférente, dans les cas où le ministère public exerce l'action publique;

5° les infractions visées au chapitre 1er du titre VI du livre II du Code pénal;

6° les infractions connexes aux infractions visées aux 1°, 2°, 3°, 4° et 5°.

§ 2. Le procureur du Roi ou, dans les cas prévus par les articles 479 et suivants du Code d'instruction criminelle, le procureur général, informe d'office le procureur fédéral lorsqu'il est saisi d'une infraction visée au § 1er. Il informe en outre le procureur fédéral chaque fois que cette information revêt un intérêt pour l'action publique exercée par celui-ci.

§ 3. Dans les cas visés au § 1er, le procureur fédéral détermine qui, du procureur du Roi ou, dans les cas prévus par les articles 479 et suivants du Code d'instruction criminelle, du procureur général ou de lui-même, exerce l'action publique. Sauf en cas d'urgence impérieuse, la décision est prise après concertation respectivement avec le procureur du Roi ou avec le procureur général. La décision n'est susceptible d'aucun recours.

§ 4. Le procureur fédéral informe respectivement le procureur du Roi ou le procureur général chaque fois que cette information revêt un intérêt pour l'action publique exercée respectivement par le procureur du Roi ou par le procureur général.

§ 5. Aucune nullité ne peut être invoquée en ce qui concerne la répartition de compétence, quant à l'exercice de l'action publique, entre le procureur du Roi ou le procureur général, d'une part, et le procureur fédéral, d'autre part.

3° de misdrijven die in belangrijke mate verschillende rechtsgebieden betreffen of een internationale dimensie hebben, in het bijzonder die van de georganiseerde criminaliteit;

4° de misdrijven gepleegd in het kader van de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materiaal en daaraan verbonden technologie in de gevallen waarin de strafvordering wordt uitgeoefend door het openbaar ministerie;

5° de misdrijven bedoeld in hoofdstuk I van titel VI van boek II van het Strafwetboek;

6° de misdrijven die samenhangend zijn met die bedoeld in 1°, 2°, 3°, 4° en 5°.

§ 2. De procureur des Konings, of in de gevallen bepaald in de artikelen 479 en volgende van het Wetboek van strafvordering, de procureur-generaal, licht ambtshalve de federale procureur in wanneer hij kennis neemt van een misdrijf bedoeld in § 1. Hij licht bovendien de federale procureur in, telkens als dit voor de uitoefening van de strafvordering door de federale procureur van belang is.

§ 3. In de gevallen bedoeld in § 1 beslist de federale procureur of, hetzij de procureur des Konings of in de gevallen bedoeld in de artikelen 479 en volgende van het Wetboek van strafvordering de procureur-generaal, hetzij hijzelf de strafvordering uitoefent. De beslissing wordt, behoudens dringende en noodzakelijke omstandigheden, genomen na overleg met de procureur des Konings, respectievelijk de procureur-generaal. Tegen de beslissing staat geen rechtsmiddel open.

§ 4. De federale procureur licht de procureur des Konings, respectievelijk de procureur-generaal in, telkens dit voor de uitoefening van de strafvordering door de procureur des Konings, respectievelijk de procureur-generaal, van belang is.

§ 5. Inzake de bevoegdheidsverdeling tussen de procureur des Konings, respectievelijk de procureur-generaal, en de federale procureur betreffende de uitoefening van de strafvordering kunnen geen nietigheden worden opgeworpen.

3° de misdrijven die in belangrijke mate verschillende rechtsgebieden betreffen of een internationale dimensie hebben, in het bijzonder die van de georganiseerde criminaliteit;

4° de misdrijven gepleegd in het kader van de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materiaal en daaraan verbonden technologie in de gevallen waarin de strafvordering wordt uitgeoefend door het openbaar ministerie;

5° de misdrijven bedoeld in hoofdstuk I van titel VI van boek II van het Strafwetboek;

6° de misdrijven die samenhangend zijn met die bedoeld in 1°, 2°, 3°, 4° en 5°.

§ 2. De procureur des Konings, of in de gevallen bepaald in de artikelen 479 en volgende van het Wetboek van strafvordering, de procureur-generaal, licht ambtshalve de federale procureur in wanneer hij kennis neemt van een misdrijf bedoeld in § 1. Hij licht bovendien de federale procureur in, telkens als dit voor de uitoefening van de strafvordering door de federale procureur van belang is.

§ 3. In de gevallen bedoeld in § 1 beslist de federale procureur of, hetzij de procureur des Konings of in de gevallen bedoeld in de artikelen 479 en volgende van het Wetboek van strafvordering de procureur-generaal, hetzij hijzelf de strafvordering uitoefent. De beslissing wordt, behoudens dringende en noodzakelijke omstandigheden, genomen na overleg met de procureur des Konings, respectievelijk de procureur-generaal. Tegen de beslissing staat geen rechtsmiddel open.

§ 4. De federale procureur licht de procureur des Konings, respectievelijk de procureur-generaal in, telkens dit voor de uitoefening van de strafvordering door de procureur des Konings, respectievelijk de procureur-generaal, van belang is.

§ 5. Inzake de bevoegdheidsverdeling tussen de procureur des Konings, respectievelijk de procureur-generaal, en de federale procureur betreffende de uitoefening van de strafvordering kunnen geen nietigheden worden opgeworpen.

Modifications de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Art.77. Quiconque qui aide sciemment ou assiste un étranger soit dans les faits qui ont préparé son entrée illégale ou son séjour illégal dans le Royaume ou qui les ont facilités, soit dans les faits qui les ont consommés ou quiconque sciemment aide ou tente d'aider un étranger à pénétrer ou à séjourner sur le territoire d'un État partie à une convention internationale relative au franchissement des frontières extérieures, liant la Belgique, en violation de la législation de cet État relative à l'entrée et au séjour des étrangers, est puni d'un emprisonnement de huit jours à trois mois et d'une amende de mille sept cents francs à six mille francs ou d'une de ces peines seulement. L'alinéa précédent ne s'applique pas si l'aide ou l'assistance est offerte à l'étranger pour des raisons principalement humanitaires. En cas de récidive dans le délai de trois ans d'une des infractions prévues à l'alinéa 1er, ces peines sont portées à un emprisonnement d'un mois à un an et à une amende de six mille francs à trente mille francs ou à une de ces peines seulement.

Art.77bis. § 1. Quiconque contribue, de quelque manière que ce soit, soit directement soit par un intermédiaire, à permettre l'entrée, le transit ou le séjour d'un étranger dans le Royaume et, ce faisant:

1° fait usage à l'égard de l'étranger, de façon directe ou indirecte, de manœuvres frauduleuses, de violence, de menaces ou d'une forme quelconque de contrainte;

2° ou abuse de la situation particulièrement vulnérable dans laquelle se trouve l'étranger en raison de sa situation administrative illégale ou précaire, ou de son état de minorité, d'un état de grossesse, d'une maladie, d'une infirmité ou d'une déficience physique ou mentale;

sera puni d'un emprisonnement d'un an à cinq ans et d'une amende de cinq cents francs à vingt-cinq mille francs.

§ 1^{er}bis. Est puni d'un emprisonnement d'un an à cinq ans et d'une amende de cinq cents francs belges à vingt-cinq mille francs belges, quiconque abuse, soit directement, soit par un intermédiaire, de la position particulièrement vulnérable d'un étranger en raison de sa situation administrative illégale ou précaire, en vendant, louant ou en mettant à disposition tout bien im-

Modifications de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Art.77. Quiconque sciemment aide une personne non ressortissante d'un État membre de l'Union européenne à pénétrer ou séjourner sur le territoire d'un État membre de l'Union européenne ou d'un État partie à une Convention internationale relative au franchissement des frontières extérieures liant la Belgique ou à transiter par le territoire d'un tel État, en violation de la législation de cet État, soit dans les faits qui ont préparé l'entrée, le transit ou le séjour, ou qui les ont facilités, soit dans les faits qui les ont consommés, sera puni d'un emprisonnement de huit jours à un an et d'une amende de mille sept cents euros à six mille euros ou d'une de ces peines seulement.

L'alinéa premier ne s'applique pas si l'aide est offerte pour des raisons principalement humanitaires.[...]

Art.77bis. Constitue l'infraction de trafic des êtres humains le fait de contribuer, de quelque manière que ce soit, soit directement soit par un intermédiaire, à permettre l'entrée, le transit ou le séjour d'une personne non ressortissante d'un État membre de l'Union européenne dans le territoire d'un tel État ou d'un État partie à une Convention internationale relative au franchissement des frontières extérieures liant la Belgique, en violation de la législation de cet État, en vue d'en obtenir, directement ou indirectement, un avantage patrimonial.

L'infraction prévue à l'alinéa 1er sera punie d'un emprisonnement d'un an à cinq ans et d'une amende de cinq cents euros à cinquante mille euros.

La tentative de commettre l'infraction visée à l'alinéa 1er sera punie d'un emprisonnement d'un an à trois ans et d'une amende de cent euros à dix mille euros.

**Wijzigingen aan de wet van 15 december 1980
betreffende de toegang tot het grondgebied, het
verblijf, de vestiging en de verwijdering van
vreemdelingen**

Art. 77. Hij die wetens en willens een vreemdeling helpt of bijstaat, hetzij in de handelingen die zijn onwettig binnenkomen of zijn onwettig verblijf in het Rijk voorbereid hebben of ze vergemakkelijkt hebben, hetzij in de feiten die ze voltooid hebben of hij die wetens en willens een vreemdeling helpt of poogt te helpen het grondgebied van een Staat die partij is bij een internationale overeenkomst betreffende de overschrijding van de buitengrenzen, die België bindt, binnen te komen of aldaar te verblijven, zulks in strijd met de wetgeving van deze Staat betreffende de binnenkomst en het verblijf van vreemdelingen, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van zeventienhonderd frank tot zesduizend frank, of met een van die straffen alleen. Indien de hulp of bijstand aan de vreemdeling uit voornamelijk humanitaire overwegingen verleend wordt, is het vorige lid niet van toepassing. In geval van herhaling binnen de termijn van drie jaar van een van de misdrijven bedoeld in het eerste lid, worden die straffen gebracht op gevangenisstraf van een maand tot een jaar en op geldboete van zesduizend frank tot dertigduizend frank of op een van die straffen alleen.

Art. 77bis. § 1. Hij die, op welke manier ook, ertoe bijdraagt, rechtstreeks of via een tussenpersoon, dat een vreemdeling het Koninkrijk binnenkomt, er via doorreist of er verblijft, wanneer hij daarbij:

1° ten opzichte van de vreemdeling direct of indirect gebruik maakt van listige kunstgrepen, geweld, bedreigingen of enige andere vorm van dwang;

2° of misbruik maakt van de bijzonder kwetsbare positie waarin de vreemdeling verkeert ten gevolge van een onwettige of precaire administratieve toestand of van zijn staat van minderjarigheid of ten gevolge van zwangerschap, ziekte dan wel een lichamelijk of een geestelijk gebrek of onvolwaardigheid;

wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met geldboete van vijfhonderd frank tot vijftienduizend frank.

§ 1 bis. Met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met een geldboete van vijfhonderd Belgische frank tot vijftienduizend Belgische frank wordt gestraft hij die rechtstreeks of via een tussenpersoon misbruik maakt van de bijzonder kwetsbare positie van een vreemdeling ten gevolge van zijn onwettige of precaire administratieve toestand door de verkoop, verhuur of ter beschikking stelling van enig onroerend goed of

**Wijzigingen aan de wet van 15 december 1980
betreffende de toegang tot het grondgebied, het
verblijf, de vestiging en de verwijdering van
vreemdelingen**

Art. 77. Hij die wetens en willens een persoon die geen onderdaan is van een lidstaat van de Europese Unie helpt het grondgebied van een lidstaat van de Europese Unie of van een Staat die partij is bij een internationale overeenkomst betreffende de overschrijding van de buitengrenzen, die België bindt, binnen te komen of aldaar te verblijven, dan wel erdoor te reizen, zulks in strijd met de wetgeving van deze Staat, hetzij in de handelingen die de binnenkomst, de doorreis of het verblijf voorbereid hebben of ze vergemakkelijkt hebben, hetzij in de feiten die ze voltooid hebben, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met geldboete van zeventienhonderd euro tot zesduizend euro, of met een van die straffen alleen.

Het eerste lid is niet van toepassing indien de hulp voornamelijk om humanitaire redenen verleend wordt.

Art. 77bis. Levert het misdrijf mensensmokkel op, het ertoe bijdragen, op welke manier ook, rechtstreeks of via een tussenpersoon, dat een persoon die geen onderdaan is van een lidstaat van de Europese Unie het grondgebied van een lidstaat van de Europese Unie of van een Staat die partij is bij een internationale overeenkomst betreffende de overschrijding van de buitengrenzen, die België bindt, binnenkomt, erdoor reist of aldaar verblijft, zulks in strijd met de wetgeving van deze Staat, met het oog op het direct of indirect verkrijgen van een vermogensvoordeel.

Het misdrijf bedoeld in het eerste lid wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met geldboete van vijfhonderd euro tot vijftigduizend euro.

Poging tot het in het eerste lid bedoeld misdrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en met een geldboete van honderd euro tot tienduizend euro.

meuble ou des chambres ou tout autre local dans l'intention de réaliser un profit anormal.

§ 2. Les infractions visées aux §§ 1er et 1^{er bis} seront punies de réclusion de cinq ans à dix ans et d'une amende de cinq cents francs à vingt-cinq mille francs, si l'activité concernée constitue une activité habituelle.

§ 3. Les infractions visées au § 2 seront punies de la réclusion de dix ans à quinze ans et d'une amende de mille francs à cent mille francs, si elle constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une association, et ce, que le coupable ait ou non la qualité de dirigeant.

§ 4. Les coupables des infractions visées aux § 2 et § 3 seront en outre condamnés à l'interdiction des droits spécifiés aux n° 1er, 3, 4 et 5 de l'article 31 du Code pénal.

§ 4bis. Selon le cas, le procureur du Roi ou le juge d'instruction peut saisir le bien immeuble, la chambre ou tout autre espace visé au § 1^{er bis}. Si l'on décide de pratiquer la saisie, le bien immeuble, la chambre ou tout autre espace précités doivent être scellés ou, en l'accord écrit du propriétaire ou du bailleur, être mis à la disposition du CPAS afin de le restaurateur et de le louer temporairement.

La décision du procureur du Roi ou du juge d'instruction, selon le cas, de procéder à la saisie est signifiée au propriétaire ou au bailleur. En cas de saisie d'un bien immeuble, la décision doit en outre être signifiée au plus tard dans les 24 heures et être présentée pour transcription au bureau des hypothèques du lieu où les biens sont établis. Le jour de la transcription pris en compte est celui de la signification de la décision de saisie. La saisie reste valable jusqu'au moment de la décision judiciaire définitive par laquelle soit la confiscation a été prononcée, soit la suppression de la saisie est prononcée. Une suppression de la saisie peut auparavant être accordée à tout moment par le procureur du Roi ou le juge d'instruction, selon le cas.

La personne saisie ne peut intenter le recours qui lui est attribué par les articles 28sexies et l'article 61quater du Code d'instruction criminelle qu'après un délai d'un an à compter de la date de saisie.

§ 4ter. Dans les cas visés au § 1^{er bis}, les étrangers découverts peuvent être le cas échéant, accueillis ou reloués sur décision du ministre ou du fonctionnaire désigné par ce ministre qui est compétent pour la politique en matière d'étrangers et ce en concertation avec les services compétents en la matière. Les frais de

kamers of enige andere ruimte met de bedoeling een abnormaal profijt te realiseren.

§ 2. De in §§ 1 en 1 *bis* bedoelde misdrijven worden gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar en met geldboete van vijfhonderd frank tot vijftwintigduizend frank, wanneer van de betrokken activiteit een gewoonte wordt gemaakt.

§ 3. de in § 2 bedoelde misdrijven worden gestraft met opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar en met geldboete van duizend frank tot honderdduizend frank indien het een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.

§ 4. De schuldigen aan de misdrijven bedoeld in de §§ 2 en 3 worden bovendien veroordeeld tot ontzetting van de rechten omschreven in het 1°, 3°, 4° en 5° van artikel 31 van het Strafwetboek.

§ 4 *bis*. Naar gelang het geval kan de procureur des Konings of de onderzoeksrechter beslag leggen op het in § 1 *bis* bedoelde onroerend goed, de kamer of enige andere ruimte. Indien hij beslist tot beslaglegging moet voormeld onroerend goed, kamer of enige andere ruimte worden verzegeld of mits schriftelijk akkoord van de eigenaar of verhuurder ter beschikking worden gesteld van het OCMW teneinde het op te knappen en tijdelijk te verhuren.

De beslissing tot beslaglegging van, naar gelang het geval de procureur des Konings of de onderzoeksrechter, wordt ter kennis gebracht aan de eigenaar of verhuurder. In geval van beslag op een onroerend goed moet de beslissing bovendien ter kennis gebracht worden uiterlijk binnen 24 uren, alsmede ter overschrijving aangeboden op het kantoor der hypotheek van de plaats waar de goederen gelegen zijn. Als dagtekening van de overschrijving geldt de dag van de kennisgeving van de beslissing tot beslaglegging. Het beslag geldt tot op het ogenblik van de definitieve rechterlijke beslissing waarbij hetzij de verbeurdverklaring werd bevolen, hetzij de opheffing van het beslag. Opheffing van het beslag kan voordien te allen tijde verleend worden al naar gelang het geval door de procureur des Konings of de onderzoeksrechter.

De beslagene kan het rechtsmiddel hem toegekend bij de artikelen 28 *sexies* en artikel 61 *quater* van het Wetboek van Strafvordering slechts instellen na verloop van een termijn van een jaar te rekenen van de datum van inbeslagname.

§ 4 *ter*. In de gevallen bedoeld in § 1 *bis*, kunnen de aangetroffen vreemdelingen op beslissing van de minister of de door hem aangewezen ambtenaar die het beleid inzake vreemdelingen in zijn bevoegdheid heeft en dit in overleg met de ter zake bevoegde diensten desgevallend worden opgevangen of gehuisvest. Deze

logement sont à charge du prévenu. Lorsque le prévenu est acquitté, les frais sont mis à la charge, selon le cas, de l'État ou du CPAS compétent.

§ 5. La confiscation spéciale prévue à l'article 42, 1°, du Code pénal peut être appliquée, même lorsque la propriété des choses sur lesquelles elle porte n'appartient pas au condamné. Elle peut également être appliquée dans les mêmes circonstances au bien immeuble, aux chambres ou à tout autre espace visés au § 1er bis.

Art.77ter. L'infraction prévue à l'article 77bis sera punie de la réclusion de cinq à dix ans et d'une amende de sept cent cinquante euros à septante-cinq mille euros lorsque elle a été commise:

1° par une personne qui a autorité sur la victime, ou par une personne qui a abusé de l'autorité ou des facilités que lui confèrent ses fonctions;

2° par un officier ou un fonctionnaire public, un dépositaire ou un agent de la force publique agissant à l'occasion de l'exercice de ses fonctions.

Art.77quater. L'infraction prévue à l'article 77bis sera punie de la réclusion de dix à quinze et d'une amende de mille euros à cent mille euros dans les cas suivants:

1° lorsque l'infraction a été commise envers un mineur;

2° lorsqu'elle a été commise en abusant de la situation particulièrement vulnérable d'une personne, en raison de sa situation administrative illégale ou précaire, de sa situation sociale précaire, d'un état de grossesse, d'une maladie, d'une infirmité ou d'une déficience physique ou mentale;

3° lorsqu'elle a été commise en faisant usage, de façon directe ou indirecte, de manœuvres frauduleuses, de violence, de menaces ou d'une forme quelconque de contrainte;

4° lorsque la vie de la victime a été mise en danger délibérément ou par négligence grave;

5° lorsque l'infraction a causé une maladie paraissant incurable, une incapacité permanente physique ou psychique, la perte complète d'un organe ou de l'usage d'un organe, ou une mutilation grave;

6° lorsque l'activité concernée constitue une activité habituelle;

kosten komen ten laste van de verdachte. Wanneer de beklaagde wordt vrijgesproken, worden de kosten ten laste gelegd al naar gelang van de Staat of van het bevoegde OCMW.

§ 5. De bijzondere verbeurdverklaring zoals bedoeld in artikel 42, 1°, van het Strafwetboek kan worden toegepast zelfs wanneer de zaken waarop zij betrekking heeft, niet het eigendom van de veroordeelde zijn. Zij kan onder dezelfde voorwaarden ook worden toegepast op het in § 1*bis* bedoelde onroerend goed, kamers of enige andere ruimte.

Art. 77ter. Het misdrijf bedoeld in artikel 77*bis* wordt gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar en met geldboete van zeventhonderd vijftig euro tot vijfenzeventigduizend euro ingeval het werd gepleegd:

1° door een persoon die gezag heeft over het slachtoffer, of door een persoon die misbruik heeft gemaakt van het gezag of de faciliteiten die zijn functies hem verlenen;

2° door een openbaar officier of ambtenaar, draager of agent van de openbare macht die handelt naar aanleiding van de uitoefening van zijn bediening.

Art. 77quater. Het misdrijf bedoeld in artikel 77*bis* wordt gestraft met opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar en met geldboete van duizend euro tot honderdduizend euro in de volgende gevallen:

1° ingeval het misdrijf is gepleegd ten opzichte van een minderjarige;

2° ingeval het is gepleegd door misbruik te maken van de bijzonder kwetsbare positie waarin een persoon verkeert inzonderheid tengevolge van zijn onwettige of precaire administratieve toestand, zijn precaire sociale toestand of tengevolge van zwangerschap, ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid;

3° ingeval het is gepleegd door direct of indirect gebruik te maken van listige kunstgrepen, geweld, bedreigingen of enige vorm van dwang;

4° ingeval het leven van het slachtoffer opzettelijk of door grove nalatigheid in gevaar is gebracht;

5° ingeval het misdrijf een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende fysieke of psychische ongeschiktheid, hetzij het volledig verlies van een orgaan of van het gebruik van een orgaan, hetzij een zware verminking heeft veroorzaakt;

6° ingeval van de betrokken activiteit een gewoonte wordt gemaakt;

7° lorsqu'elle constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une association, et ce, que le coupable ait ou non la qualité de dirigeant.

Art.77quinquies. L'infraction prévue à l'article 77bis sera punie de la réclusion de quinze à vingt ans et d'une amende de mille euros à cent cinquante mille euros dans les cas suivants:

1° lorsque l'infraction a causé la mort de la victime sans intention de la donner;

2° lorsqu'elle constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une organisation criminelle, et ce, que le coupable ait ou non la qualité de dirigeant.

Art.77sexies. Les coupables des infractions prévues aux articles 77ter, 77quater et 77quinquies seront en outre condamnés à l'interdiction des droits spécifiés à l'article 31 du Code pénal. La confiscation spéciale prévue à l'article 42, 1°, du Code pénal peut être appliquée aux coupables des infractions visées par les articles 77bis à 77quinquies, même lorsque la propriété des choses sur lesquelles elle porte n'appartient pas au condamné.

Art. 77septies. Dans les cas visés à l'article 433decies du Code pénal, les personnes non ressortissantes d'un État membre de l'Union européenne découvertes peuvent être le cas échéant, accueillies ou relogées sur décision du ministre ou du fonctionnaire désigné par ce ministre qui est compétent pour la politique en matière d'étrangers et ce en concertation avec les services compétents en la matière. Les frais de logement sont à charge du prévenu. Lorsque le prévenu est acquitté, les frais sont mis à la charge, selon le cas, de l'État ou du CPAS compétent.

Art.81. Les infractions à la présente loi sont recherchées et constatées par tous les officiers de police judiciaire, en ce compris ceux dont la compétence est limitée, par les sous-officiers de la gendarmerie, par les agents de l'Office des étrangers et de l'Administration des douanes et accises, par les inspecteurs du Ministère de l'Emploi et du Travail et du Ministère des Classes moyennes ainsi que par ceux de l'Office national de la sécurité sociale et les inspecteurs de l'Administration de l'Inspection sociale du Ministère des

Art.81. Les infractions à la présente loi **et aux articles 433quinquies à 433octies et 433decies à 433duodecies du Code pénal** sont recherchées et constatées par tous les officiers de police judiciaire, en ce compris ceux dont la compétence est limitée, par les sous-officiers de la gendarmerie, par les agents de l'Office des étrangers et de l'Administration des douanes et accises, par les inspecteurs du Ministère de l'Emploi et du Travail et du Ministère des Classes moyennes ainsi que par ceux de l'Office national de la

7° ingeval het een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.

Art. 77quinquies. Het misdrijf bedoeld in artikel 77bis wordt gestraft met opsluiting van vijftien jaar tot twintig jaar en met geldboete van duizend euro tot honderdvijftigduizend euro in de volgende gevallen:

1° ingeval het misdrijf de dood van het slachtoffer heeft veroorzaakt zonder het oogmerk te doden;

2° ingeval het een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een criminele organisatie betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.

Art. 77sexies. De schuldigen aan de misdrijven bedoeld in de artikelen 77ter, 77quater en 77quinquies worden bovendien veroordeeld tot ontzetting van de rechten omschreven in artikel 31 van het Strafwetboek. De bijzondere verbeurdverklaring zoals bedoeld in artikel 42, 1°, van het Strafwetboek kan worden toegepast op de schuldigen aan de misdrijven bedoeld in de artikelen 77bis tot 77quinquies, zelfs ingeval de zaken waarop zij betrekking heeft, niet het eigendom van de veroordeelde zijn.

Art. 77septies. In de gevallen bedoeld in artikel 433decies van het Strafwetboek kunnen de aange troffen personen die geen ondergaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie op beslissing van de minister die bevoegd is voor het beleid inzake vreemdelingen of de door de minister aangewezen ambtenaar, in overleg met de ter zake bevoegde diensten zo nodig worden opgevangen of gehuisvest. Deze kosten komen ten laste van de beklaagde. Wanneer de beklaagde wordt vrijgesproken, worden de kosten al naar gelang van het geval ten laste gelegd van de Staat of van het bevoegde OCMW.

Art. 81. De misdrijven tegen deze wet worden opgespoord en vastgesteld door alle officieren van gerechtelijke politie, met inbegrip van diegenen wier bevoegdheid beperkt is, door de onderofficieren van de Rijkswacht, door de ambtenaren van de Dienst Vreemdelingenzaken en van het Bestuur der Douanen en Accijnzen, door de inspecteurs van het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid en van het ministerie van Middenstand, alsmede door de inspecteurs van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid en de in-

Art. 81. De misdrijven tegen deze wet en tegen de artikelen 433quinquies tot 433octies en 433decies tot 433duodecies van het Strafwetboek worden opgespoord en vastgesteld door alle officieren van gerechtelijke politie, met inbegrip van diegenen wier bevoegdheid beperkt is, door de onderofficieren van de Rijkswacht, door de ambtenaren van de Dienst Vreemdelingenzaken en van het Bestuur der Douane en Accijnzen, door de inspecteurs van het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid en van het ministerie van

Affaires sociales, de la Santé publique et de l'Environnement.

Ils rassemblent les preuves des infractions et en livrent les auteurs aux autorités judiciaires, conformément aux dispositions du Code d'instruction criminelle.

Modifications de la loi du 13 avril 1995 contenant des dispositions en vue de la répression de la traite des êtres humains et de la pornographie infantine

Loi du 13 avril 1995 contenant des dispositions en vue de la répression de la traite des êtres humains et de la pornographie infantine

Art.9. Une action en cessation peut être introduite auprès du président du tribunal de première instance par les ministres compétents s'il y a constatation d'infractions à la législation sociale dans les lieux où il y a un motif raisonnable de supposer que sont commises les infractions visées soit aux articles 379 et 380*bis* du Code pénal soit à l'article 77*bis* de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers.

Art.11. § 1er. Pour l'application du présent chapitre, il y a lieu d'entendre par traite des êtres humains :

1° les infractions visées à l'article 77*bis* de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers ;

2° les infractions visées aux articles 379 et 380*bis*, § 1er, 1°, §§ 2 et 3, du Code pénal.

§ 2. Dans le cadre de ses compétences, le Roi détermine les règles et mesures concrètes qu'il estime opportun de fixer et de prendre en faveur des victimes de la traite des êtres humains afin de les aider, notamment, dans leurs éventuelles démarches en justice.

§ 3. L'article 2 de la loi du 15 février 1993 créant un Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le

sécurité sociale et les inspecteurs de l'Administration de l'Inspection sociale du ministère des Affaires sociales, de la Santé publique et de l'Environnement.

Ils rassemblent les preuves des infractions et en livrent les auteurs aux autorités judiciaires, conformément aux dispositions du Code d'instruction criminelle.

Modifications de la loi du 13 avril 1995 contenant des dispositions en vue de la répression de la traite des êtres humains et de la pornographie infantine

Loi du 13 avril 1995 contenant des dispositions en vue de la répression de la traite et du trafic des êtres humains

[...].

Art.9. Une action en cessation peut être introduite auprès du président du tribunal de première instance par les ministres compétents s'il y a constatation d'infractions à la législation sociale dans les lieux où il y a un motif raisonnable de supposer que sont commises les infractions visées **soit aux articles 379, 380, 433quinquies à 433octies du Code pénal, soit aux articles 77 bis à 77quinquies** de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers.

Art.11. §1er .Pour l'application du présent chapitre, il y a lieu d'entendre:

1° par traite des êtres humains: les infractions visées aux articles 379, 380, 433quinquies à 433octies du Code pénal.;

2° par trafic des êtres humains: les infractions visées aux articles 77 bis à 77quinquies de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers.;

§ 2. Dans le cadre de ses compétences, le Roi détermine les règles et mesures concrètes qu'il estime opportun de fixer et de prendre en faveur des victimes de la traite **et du trafic** des êtres humains afin de les aider, notamment, dans leurs éventuelles démarches en justice.

§ 3. L'article 2 de la loi du 15 février 1993 créant un Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le

specteurs van het Bestuur van de Sociale Inspectie van het Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu.

Zij verzamelen de bewijzen van de misdrijven en leveren de daders ervan over aan de rechterlijke overheden overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering.

Wijzigingen aan de wet van 13 april 1995 houdende bepalingen tot bestrijding van de mensenhandel en van de kinderpornografie

Wet van 13 april 1995 houdende bepalingen tot bestrijding van de mensenhandel en van de kinderpornografie

Art. 9. De bevoegde ministers kunnen een vordering tot staking instellen bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, wanneer overtredingen van de sociale wetgeving zijn vastgesteld op plaatsen waar er een redelijk vermoeden bestaat dat hetzij de in de artikelen 379 en 380*bis* van het Strafwetboek, hetzij de in artikel 77*bis* van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen omschreven misdrijven worden gepleegd.

Art. 11. § 1. Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt als mensenhandel beschouwd:

1° de misdrijven omschreven in artikel 77*bis* van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen;

2° de misdrijven omschreven in de artikelen 379 en 380*bis*, § 1, 1°, §§ 2 en 3, van het Strafwetboek.

§ 2. Binnen het kader van zijn bevoegdheden, bepaalt de Koning de regels en de concrete maatregelen die Hij ten voordele van de slachtoffers van mensenhandel opportuun acht ten einde hen te helpen, onder meer, bij het doen van eventuele gerechtelijke stappen.

§ 3. Artikel 2 van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kan-

Middenstand, alsmede door de inspecteurs van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid en de inspecteurs van het Bestuur van de Sociale Inspectie van het ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu.

Zij verzamelen de bewijzen van de misdrijven en leveren de daders ervan over aan de rechterlijke overheden overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering.

Wijzigingen aan de wet van 13 april 1995 houdende bepalingen tot bestrijding van de mensenhandel en van de kinderpornografie

Wet van 13 april 1995 houdende bepalingen tot bestrijding van de mensenhandel en van de mensensmokkel

Art. 9. De bevoegde ministers kunnen een vordering tot staking instellen bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, wanneer overtredingen van de sociale wetgeving zijn vastgesteld op plaatsen waar er een redelijk vermoeden bestaat dat **hetzij de in de artikelen 379, 380, 433quinquies tot 433octies van het Strafwetboek, hetzij de in de artikelen 77bis tot 77quinquies** van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen omschreven misdrijven worden gepleegd.

Art. 11. § 1. Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt beschouwd:

1° als mensenhandel: de misdrijven bedoeld in artikelen 379, 380, 433*quinquies* tot 433*octies* van het Strafwetboek.»;

2° als mensensmokkel: de misdrijven bedoeld in artikelen 77*bis* tot 77*quinquies* van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.»;

§ 2. Binnen het kader van zijn bevoegdheden, bepaalt de Koning de regels en de concrete maatregelen die Hij ten voordele van de slachtoffers van mensenhandel **en mensensmokkel** opportuun acht ten einde hen te helpen, onder meer, bij het doen van eventuele gerechtelijke stappen.

§ 3. Artikel 2 van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kan-

racisme, est complété comme suit: » Le Centre est en outre chargé de stimuler la lutte contre la traite des êtres humains.».

§ 4. A l'article 3, 5°, de la même loi, les mots «auxquels l'application de la loi du 30 juillet 1981 tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie pourrait donner lieu ;» sont remplacés par les mots «auxquels pourrait donner lieu l'application de la loi du 30 juillet 1981 tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie ou l'application de la loi du ... contenant des dispositions en vue de la répression de la traite des êtres humains et de la pornographie enfantine».

§ 5. Les associations agréées à cet effet par le Roi et les organismes d'intérêt public peuvent ester en justice dans tous les litiges auxquels l'application de la présente loi pourrait donner lieu.

Art.12. Le gouvernement fait annuellement rapport au Parlement sur l'application de la présente loi et sur la lutte contre la traite des êtres humains en général. Ce rapport contient notamment un exposé de la situation en ce qui concerne les poursuites judiciaires.

Modifications de la loi du 15 février 1993 créant un Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme

Art.2. Le Centre a pour mission de promouvoir l'égalité des chances et de combattre toute forme de distinction, d'exclusion, de restriction ou de préférence fondée sur:

1° une prétendue race, la couleur, l'ascendance, l'origine nationale ou ethnique;

2° l'orientation sexuelle, l'état civil, la naissance, la fortune, l'âge, la conviction religieuse ou philosophique, l'état de santé actuel ou futur, un handicap ou une caractéristique physique. Le Centre exerce sa mission dans un esprit de dialogue et de collaboration avec les associations, instituts, organes et services qui, en tout ou en partie, accomplissent la même mission ou sont directement concernés par l'accomplissement de cette mission. Le Centre a également pour mission de veiller au respect des droits fondamentaux des étrangers, d'éclairer les pouvoirs publics sur la nature et l'ampleur des flux migratoires et de développer la concertation et le dialogue avec tous les acteurs publics et

racisme, est complété comme suit: «Le Centre est en outre chargé de stimuler la lutte contre la traite des êtres humains.».

§ 4. A l'article 3, 5°, de la même loi, les mots «auxquels l'application de la loi du 30 juillet 1981 tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie pourrait donner lieu ;» sont remplacés par les mots «auxquels pourrait donner lieu l'application de la loi du 30 juillet 1981 tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie ou l'application de la loi du ... contenant des dispositions en vue de la répression de la traite des êtres humains et de la pornographie enfantine».

§ 5. Les associations agréées à cet effet par le Roi et les organismes d'intérêt public peuvent ester en justice dans tous les litiges auxquels l'application de la présente loi pourrait donner lieu.

Art.12. Le gouvernement fait **tous les deux ans** rapport au Parlement sur l'application de la présente loi et sur la lutte contre la traite **et le trafic** des êtres humains en général. Ce rapport contient notamment un exposé de la situation en ce qui concerne les poursuites judiciaires.

Modifications de la loi du 15 février 1993 créant un Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme

Art.2. Le Centre a pour mission de promouvoir l'égalité des chances et de combattre toute forme de distinction, d'exclusion, de restriction ou de préférence fondée sur:

1° une prétendue race, la couleur, l'ascendance, l'origine nationale ou ethnique;

2° l'orientation sexuelle, l'état civil, la naissance, la fortune, l'âge, la conviction religieuse ou philosophique, l'état de santé actuel ou futur, un handicap ou une caractéristique physique. Le Centre exerce sa mission dans un esprit de dialogue et de collaboration avec les associations, instituts, organes et services qui, en tout ou en partie, accomplissent la même mission ou sont directement concernés par l'accomplissement de cette mission. Le Centre a également pour mission de veiller au respect des droits fondamentaux des étrangers, d'éclairer les pouvoirs publics sur la nature et l'ampleur des flux migratoires et de développer la concertation et le dialogue avec tous les acteurs publics et

sen en voor racismebestrijding wordt aangevuld als volgt: «Bovendien heeft het Centrum de opdracht de bestrijding van de mensenhandel te stimuleren».

§ 4. In artikel 3, 5°, van dezelfde wet worden tussen de woorden «ingegeven daden» en de woorden «aanleiding kan geven» de woorden «of waartoe de toepassing van de wet van ... houdende bepalingen tot bestrijding van de mensenhandel en van de kinderpornografie» ingevoegd.

§ 5. De door de Koning daartoe erkende verenigingen en de instellingen van openbaar nut kunnen in rechte optreden in alle rechtsgeschillen waartoe de toepassing van deze wet aanleiding kan geven.

Art. 12. De Regering brengt jaarlijks aan het Parlement verslag uit over de toepassing van deze wet en over de bestrijding van de mensenhandel in het algemeen. Dit jaarverslag bevat onder meer een stand van zaken met betrekking tot de gerechtelijke vervolgingen.

Wijzigingen aan de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding

Art. 2. Het Centrum heeft als opdracht het bevorderen van de gelijkheid van kansen en het bestrijden van elke vorm van onderscheid, uitsluiting, beperking of voorkeur op grond van:

1° een zogenaamd ras, de huidskleur, afkomst, nationale of etnische afstamming;

2° de seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, het geloof of de levensbeschouwing, de huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap. Het Centrum voert zijn opdracht uit in een geest van dialoog en van samenwerking met de verenigingen, instituten, organen en diensten die, geheel of gedeeltelijk, dezelfde opdracht uitvoeren of rechtstreeks betrokken zijn bij de uitvoering van deze opdracht. Het Centrum heeft eveneens tot opdracht te waken over het respect van de grondrechten van de vreemdelingen en de overheid te informeren over de aard en de grootte van de migratiestromen. Het heeft ook tot taak het overleg en

sen en voor racismebestrijding wordt aangevuld als volgt: «Bovendien heeft het Centrum de opdracht de bestrijding van de mensenhandel te stimuleren».

§ 4. In artikel 3, 5°, van dezelfde wet worden tussen de woorden «ingegeven daden» en de woorden «aanleiding kan geven» de woorden «of waartoe de toepassing van de wet van ... houdende bepalingen tot bestrijding van de mensenhandel en van de kinderpornografie» ingevoegd.

§ 5. De door de Koning daartoe erkende verenigingen en de instellingen van openbaar nut kunnen in rechte optreden in alle rechtsgeschillen waartoe de toepassing van deze wet aanleiding kan geven.

Art. 12. De Regering brengt **elke twee jaar** aan het Parlement verslag uit over de toepassing van deze wet en over de bestrijding van de mensenhandel **en de mensensmokkel** in het algemeen. Dit jaarverslag bevat onder meer een stand van zaken met betrekking tot de gerechtelijke vervolgingen.

Wijzigingen aan de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding

Art. 2. Het Centrum heeft als opdracht het bevorderen van de gelijkheid van kansen en het bestrijden van elke vorm van onderscheid, uitsluiting, beperking of voorkeur op grond van:

1° een zogenaamd ras, de huidskleur, afkomst, nationale of etnische afstamming;

2° de seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, het geloof of de levensbeschouwing, de huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap. Het Centrum voert zijn opdracht uit in een geest van dialoog en van samenwerking met de verenigingen, instituten, organen en diensten die, geheel of gedeeltelijk, dezelfde opdracht uitvoeren of rechtstreeks betrokken zijn bij de uitvoering van deze opdracht. Het Centrum heeft eveneens tot opdracht te waken over het respect van de grondrechten van de vreemdelingen en de overheid te informeren over de aard en de grootte van de migratiestromen. Het heeft ook tot taak het overleg en

privés concernés par les politiques d'accueil et d'intégration des immigrés. Le Centre est en outre chargé de stimuler la lutte contre la traite des êtres humains.

Art.3. Le Centre exerce ses missions en toute indépendance.

Le Centre est habilité:

1° à effectuer toutes les études et recherches nécessaires à l'accomplissement de sa mission;

2° à adresser des avis et recommandations aux pouvoirs publics en vue de l'amélioration de la réglementation en application de l'article 2 de la présente loi;

3° à adresser des recommandations aux pouvoirs publics et aux personnes et institutions privées sur la base des résultats des études et des recherches visées sous le 1°;

4° à aider, dans les limites de sa mission définie à l'article 2, toute personne sollicitant une consultation sur l'étendue de ses droits et obligations. Cette aide permet au bénéficiaire d'obtenir des informations et des conseils sur les moyens de faire valoir ses droits;

4bis. à recevoir, dans les limites de sa mission définie à l'article 2, des plaintes, à les traiter et à accomplir toute mission de médiation qu'il juge utile, ceci sans préjudice des compétences des médiateurs fédéraux;

5° à ester en justice dans les litiges auxquels pourrait donner lieu l'application de:

– la loi du 30 juillet 1981 tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie;

– la loi du 23 mars 1995 tendant à réprimer la négation, la minimisation, la justification ou l'approbation du génocide commis par le régime national-socialiste allemand pendant la Seconde Guerre mondiale;

– la loi du 13 avril 1995 contenant des dispositions en vue de la répression de la traite des êtres humains et de la pornographie infantile;

– la loi du 25 février 2003 tendant à lutter contre la discrimination et modifiant la loi du 15 février 1993 créant un centre pour l'égalité des chances et de la lutte contre le racisme;

6° à assurer, dans le cadre de ses missions, un soutien et une guidance à des institutions, organisations et dispensateurs d'assistance juridique;

7° à produire et fournir toute information et toute documentation utiles dans le cadre de sa mission;

privés concernés par les politiques d'accueil et d'intégration des immigrés. Le Centre est en outre chargé de stimuler la lutte contre la traite **et le trafic** des êtres humains.

Art.3. Le Centre exerce ses missions en toute indépendance.

Le Centre est habilité:

1° à effectuer toutes les études et recherches nécessaires à l'accomplissement de sa mission;

2° à adresser des avis et recommandations aux pouvoirs publics en vue de l'amélioration de la réglementation en application de l'article 2 de la présente loi;

3° à adresser des recommandations aux pouvoirs publics et aux personnes et institutions privées sur la base des résultats des études et des recherches visées sous le 1°;

4° à aider, dans les limites de sa mission définie à l'article 2, toute personne sollicitant une consultation sur l'étendue de ses droits et obligations. Cette aide permet au bénéficiaire d'obtenir des informations et des conseils sur les moyens de faire valoir ses droits;

4bis. à recevoir, dans les limites de sa mission définie à l'article 2, des plaintes, à les traiter et à accomplir toute mission de médiation qu'il juge utile, ceci sans préjudice des compétences des médiateurs fédéraux;

5° à ester en justice dans les litiges auxquels pourrait donner lieu l'application de:

– la loi du 30 juillet 1981 tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie;

– la loi du 23 mars 1995 tendant à réprimer la négation, la minimisation, la justification ou l'approbation du génocide commis par le régime national-socialiste allemand pendant la Seconde Guerre mondiale;

– la loi du 13 avril 1995 contenant des dispositions en vue de la répression **de la traite et du trafic des êtres humains**;

– la loi du 25 février 2003 tendant à lutter contre la discrimination et modifiant la loi du 15 février 1993 créant un centre pour l'égalité des chances et de la lutte contre le racisme;

6° à assurer, dans le cadre de ses missions, un soutien et une guidance à des institutions, organisations et dispensateurs d'assistance juridique;

7° à produire et fournir toute information et toute documentation utiles dans le cadre de sa mission;

de dialoog te ontwikkelen tussen alle overheidsactoren en private actoren die betrokken zijn bij het opvang- en integratiebeleid van de immigranten. Bovendien heeft het Centrum de opdracht de bestrijding van de mensenhandel te stimuleren.

Art. 3. Het Centrum is in de uitoefening van zijn opdracht volkomen onafhankelijk.

Het Centrum is bevoegd:

1° om alle studies en onderzoeken uit te voeren die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van zijn opdracht;

2° om adviezen en aanbevelingen te richten tot de overheid ter verbetering van de reglementering, met toepassing van artikel 2 van deze wet;

3° om aanbevelingen te richten aan de overheid, privé-personen of instellingen naar aanleiding van de resultaten van de sub 1° vermelde studies en onderzoeken;

4° om binnen de perken van zijn opdracht bepaald bij artikel 2 hulp te verlenen aan een ieder die om raad vraagt in verband met de omvang van zijn rechten en verplichtingen. Die hulp bestaat in het verstrekken van inlichtingen en raadgevingen aan de betrokkene over de middelen die hij kan aanwenden om zijn rechten te doen gelden;

4bis. om binnen de perken van zijn opdracht bepaald bij artikel 2, klachten te ontvangen, te behandelen en elke bemiddelingsopdracht uit te voeren die het nuttig acht, onverminderd de bevoegdheden van de federale ombudsmannen;

5° om in rechte op te treden in alle rechtsgeschillen waartoe de toepassing van de volgende wetten aanleiding kan geven:

– de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden;

– de wet van 23 maart 1995 tot bestraffing van het ontkennen, minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide die tijdens de Tweede Wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd;

– de wet van 13 april 1995 houdende bepalingen tot bestrijding van de mensenhandel en van de kinderpornografie;

– de wet van 25 februari 2003 ter bestrijding van discriminatie en tot wijziging van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding.

6° om, in het kader van zijn opdrachten, instellingen, organisaties en rechtshulpverleners te ondersteunen en te begeleiden;

7° om, in het kader van zijn opdracht, alle nodige informatie en documentatie aan te leggen en te verstrekken;

de dialoog te ontwikkelen tussen alle overheidsactoren en private actoren die betrokken zijn bij het opvang- en integratiebeleid van de immigranten. Bovendien heeft het Centrum de opdracht de bestrijding van de mensenhandel **en de mensensmokkel** te stimuleren.

Art. 3. Het Centrum is in de uitoefening van zijn opdracht volkomen onafhankelijk.

Het Centrum is bevoegd:

1° om alle studies en onderzoeken uit te voeren die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van zijn opdracht;

2° om adviezen en aanbevelingen te richten tot de overheid ter verbetering van de reglementering, met toepassing van artikel 2 van deze wet;

3° om aanbevelingen te richten aan de overheid, privé-personen of instellingen naar aanleiding van de resultaten van de sub 1° vermelde studies en onderzoeken;

4° om binnen de perken van zijn opdracht bepaald bij artikel 2 hulp te verlenen aan een ieder die om raad vraagt in verband met de omvang van zijn rechten en verplichtingen. Die hulp bestaat in het verstrekken van inlichtingen en raadgevingen aan de betrokkene over de middelen die hij kan aanwenden om zijn rechten te doen gelden;

4bis. om binnen de perken van zijn opdracht bepaald bij artikel 2, klachten te ontvangen, te behandelen en elke bemiddelingsopdracht uit te voeren die het nuttig acht, onverminderd de bevoegdheden van de federale ombudsmannen;

5° om in rechte op te treden in alle rechtsgeschillen waartoe de toepassing van de volgende wetten aanleiding kan geven:

– de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden;

– de wet van 23 maart 1995 tot bestraffing van het ontkennen, minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide die tijdens de Tweede Wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd;

– de wet van 13 april 1995 houdende bepalingen tot bestrijding **van de mensenhandel en van de mensensmokkel**;

– de wet van 25 februari 2003 ter bestrijding van discriminatie en tot wijziging van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding.

6° om, in het kader van zijn opdrachten, instellingen, organisaties en rechtshulpverleners te ondersteunen en te begeleiden;

7° om, in het kader van zijn opdracht, alle nodige informatie en documentatie aan te leggen en te verstrekken;

8° à accomplir toute autre mission confiée par tout pouvoir public;

9° à recueillir et publier sans possibilité d'identification des parties en cause, les données statistiques et les décisions jurisprudentielles utiles à l'évaluation de la loi du 30 juillet 1981 précitée et de la loi du 6 janvier 2003 tendant à lutter contre la discrimination et modifiant la loi du 15 février 1993 créant un Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme;

10° à demander à l'autorité compétente, lorsque le Centre invoque des faits qui permettent de présumer l'existence d'une discrimination, tel que visé par les lois des 30 juillet 1981 et 6 janvier 2003 précitées, de s'informer et de tenir le Centre informé des résultats de l'analyse des faits dont question. Les autorités informent le Centre de manière motivée des suites qui y sont réservées.

Modification de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

Art.82. Sont punis d'un emprisonnement de huit jours à trois mois:

1° celui qui a fait habituellement mendier un mineur n'ayant pas seize ans accomplis;

2° celui qui a procuré un mineur de moins de seize ans à un mendiant qui s'est servi de ce mineur dans le but d'exciter la commisération publique. En cas de récidive, la peine peut être portée au double.

8° à accomplir toute autre mission confiée par tout pouvoir public;

9° à recueillir et publier sans possibilité d'identification des parties en cause, les données statistiques et les décisions jurisprudentielles utiles à l'évaluation de la loi du 30 juillet 1981 précitée et de la loi du 6 janvier 2003 tendant à lutter contre la discrimination et modifiant la loi du 15 février 1993 créant un Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme;

10° à demander à l'autorité compétente, lorsque le Centre invoque des faits qui permettent de présumer l'existence d'une discrimination, tel que visé par les lois des 30 juillet 1981 et 6 janvier 2003 précitées, de s'informer et de tenir le Centre informé des résultats de l'analyse des faits dont question. Les autorités informent le Centre de manière motivée des suites qui y sont réservées.

Modification de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

Art.82. abrogé.

8° om elke andere opdracht, toevertrouwd door onverschillig welke overheid, te vervullen;

9° om statistische gegevens en uit de rechtspraak voortvloeiende beslissingen die nuttig zijn voor de evaluatie van de toepassing van de voormelde wet van 30 juli 1981 en van de wet van 6 januari 2003 ter bestrijding van discriminatie en tot wijziging van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding in te winnen en bekend te maken, zonder dat de betrokken partijen kunnen worden geïdentificeerd;

10° om de bevoegde overheid te vragen, wanneer het Centrum feiten aandraagt die wijzen op een vermoeden van discriminatie, zoals bedoeld in voormelde wetten van 30 juli 1981 en van 6 januari 2003 zich te informeren en het Centrum op de hoogte te houden van de resultaten van de analyse van de betreffende feiten. De overheden informeren het Centrum op een met redenen omklede wijze over het gevolg dat eraan is gegeven.

Wijziging aan de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

Art. 82. Met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden wordt gestraft:

1° hij die er een gewoonte van maakt een minderjarige beneden de volle leeftijd van zestien jaar te doen bedelen;

2° hij die een minderjarige beneden de leeftijd van zestien jaar ter beschikking van een bedelaar heeft gesteld, die zich van deze minderjarige heeft bediend om het openbaar medelijden op te wekken. In geval van herhaling kan de straf worden verdubbeld.

8° om elke andere opdracht, toevertrouwd door onverschillig welke overheid, te vervullen;

9° om statistische gegevens en uit de rechtspraak voortvloeiende beslissingen die nuttig zijn voor de evaluatie van de toepassing van de voormelde wet van 30 juli 1981 en van de wet van 6 januari 2003 ter bestrijding van discriminatie en tot wijziging van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding in te winnen en bekend te maken, zonder dat de betrokken partijen kunnen worden geïdentificeerd;

10° om de bevoegde overheid te vragen, wanneer het Centrum feiten aandraagt die wijzen op een vermoeden van discriminatie, zoals bedoeld in voormelde wetten van 30 juli 1981 en van 6 januari 2003 zich te informeren en het Centrum op de hoogte te houden van de resultaten van de analyse van de betreffende feiten. De overheden informeren het Centrum op een met redenen omklede wijze over het gevolg dat eraan is gegeven.

Wijziging aan de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

Art. 82. Opgeheven.

Exploitation de la mendicité	Abus de la vulnérabilité d'autrui...(marchands de sommeil)	Traite des êtres humains	Trafic des êtres humains
433ter : 6 mois à 3 ans 500 à 25.000 <i>Tentative : 1 mois à 2 ans et 100 à 2000 euros (amendement)</i>	433decies : 6 mois à 3 ans 500 à 25.000 (X victimes)	433quinquies : 1 à 5 ans 500 à 50.000 <i>Tentative : 1 à 3 ans 100 à 10.000</i>	77bis : 1 à 5 ans 500 à 50.000 <i>Tentative : 1 à 3 ans 100 à 10.000</i>
433quater : 1 à 5 ans 500 à 50.000 - mineur - abus de la vulnérabilité - manoeuvres,...	433sexies : 5 à 10 ans 750 à 75.000 - autorité - agent public	433sexties : 5 à 10 ans 750 à 75.000 - autorité - agent public	77ter : 5 à 10 ans 750 à 75.000 - autorité - agent public
433undecies : 1 à 5 ans 1000 à 100.000 (X victimes) - activité habituelle - association	433septies : 10 à 15 ans 1000 à 100.000 - mineur - abus de la vulnérabilité - manoeuvres, ... - vie en danger - maladie grave - activité habituelle - association	433septies : 10 à 15 ans 1000 à 100.000 - mineur - abus de la vulnérabilité - manoeuvres, ... - vie en danger - maladie grave - activité habituelle - association	77quater : 10 à 15 ans 1000 à 100.000 - mineur - abus de la vulnérabilité - manoeuvres, ... - vie en danger - maladie grave - activité habituelle - association
433duodecies : 5 à 10 ans 1000 à 150.000 (X victimes) - organisation criminelle	433octies : 15 à 20 ans 1000 à 150.000 - mort sans intention - organisation criminelle	433octies : 15 à 20 ans 1000 à 150.000 - mort sans intention - organisation criminelle	77quinquies : 15 à 20 ans 1000 à 150.000 - mort sans intention - organisation criminelle
433terdecies : al.1 interdiction droits al.2 confiscation spéciale	433nonies : al.1 interdiction dts. al.2 fermeture al.3 confiscation spéciale	433nonies : al.1 interdiction dts. al.2 fermeture al.3 confiscation spéciale	77sexies : al.1 interdiction dts. al.2 fermeture al.3 confiscation spéciale
433quaterdecies : saisie immobilière			77septies : accueil des étrangers